

DEĞER

“Milletin
bağımsızlığını,
yine milletin
azim ve kararlılığı
kurtaracaktır.”

Mustafa Kemal Atatürk

06

DEĞER

Tarih ve Şahsiyet
Yükleminde Azimli
Olmak

22

GEZİ

İki Devlet Tek Millet:
Azerbaycan

34

MANEVİYAT

Başarının Sırrı:
İnanmak, Çalışmak,
Tutku ve Azim

52

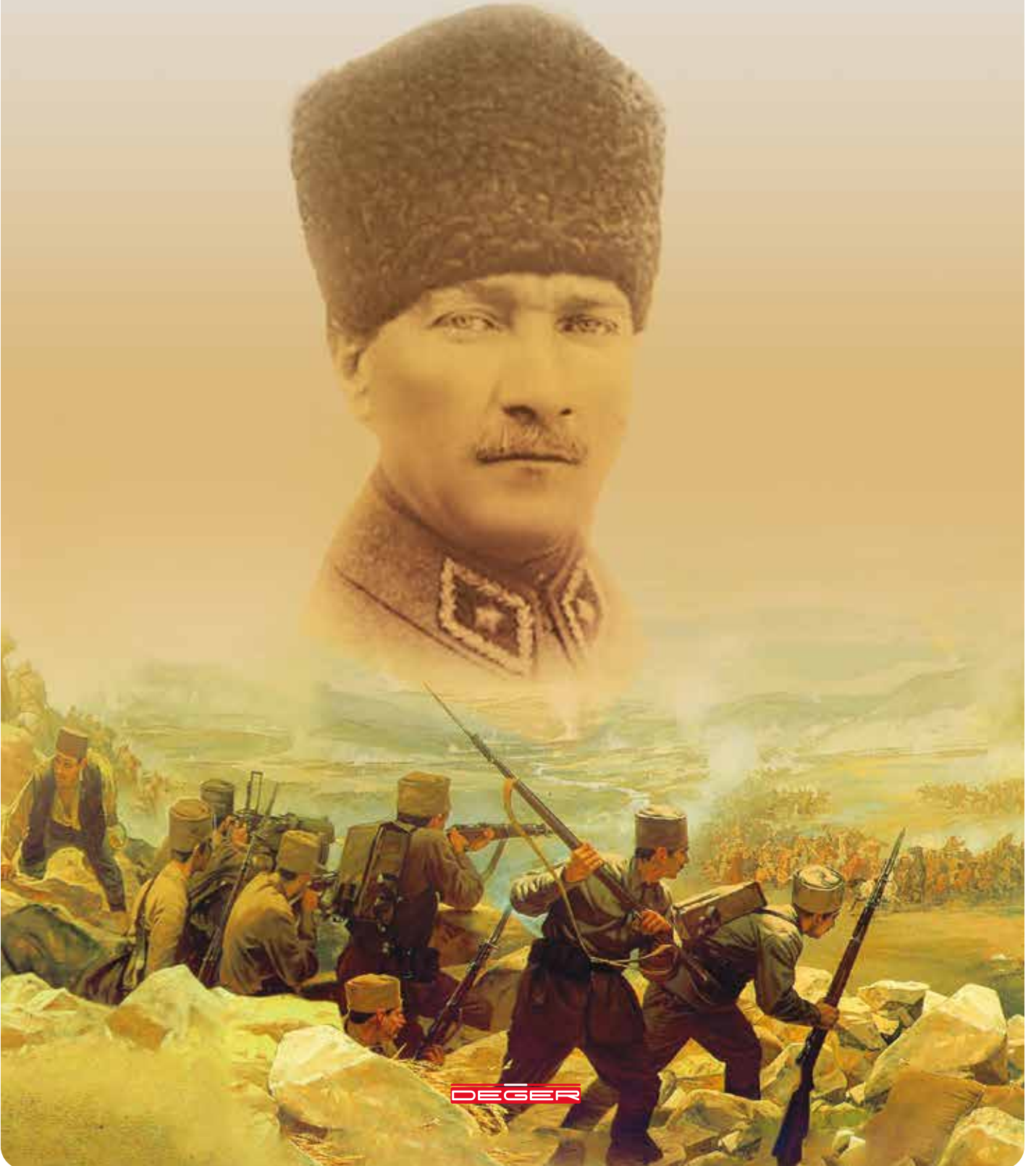
KADIN

Hanımlara Mahsus
Gazete

CUMHURİYET
BAYRAMI

Kutlu Olsun

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINIDIR.

EKİM 2020

Yıl: 6 • Sayı: 82
ISSN: 2687-3656

SAHİBİ

**Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Adına**
Yılmaz ÇİFTÇİ (Genel Müdür)

YAYIN KURULU

Serdar SEZER (Yayın Kurulu Başkanı)
(Genel Müdür Yardımcısı)
Barış ÖNER (Daire Başkanı)
Dilek ŞİRİN (Tetkik Hâkimi)
Hakan ERDEM (Yazı İşleri Müdürü ve Editör)

YAZARLAR

A. Gül AŞIK • Abdullah KAYA
Bahadır Ahmet ATILA • Celal CEYLAN
Duygu ÇANKAYA ÇADIRCIOĞLU
Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL
Ferhat ÇELİKER • İpek KOÇ
Hatice KELEŞ • Murat NAMDAR
Murtaza AYDIN • Muhsin KURT
Mehmet VARNALI • Mehmet GÖKCE
M. Recep KOLCU • Oktay FERİK
Ramazan SAĞIR • Sibel KARAGÜL
Suna ÖGÜR • Şirin Ceren GÖMLEKSİZ
Yasin YILMAZ • Yaşar İNCİ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Hüseyin ÖZTÜRK
Hayri TURHAL

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Hacı
Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi No:70/1
Altındağ/ANKARA

Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67

Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91

e-posta: ctedeger@gmail.com

GRAFİK TASARIM

BrainTürk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BASKI

Ankara Açık ÇiK Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz / Ankara
Tel: (0312) 278 76 10
Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA-BASKI ŞEFİ

Serkan YILDIZ

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

10/11/2020

Editörün Notu

Hakan ERDEM
Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değer dergisi ekim sayısında “Azim” değerimiz ile sizlerle. Ocak 2014 yılından itibaren yayımlanan dergimiz 7. yılına doğru gelişen adımlarla ilerlemeye devam ediyor. Değer dolu makaleleri sizler için hazırlarken; bilim, sağlık, araştırma, tarih ve kültür dolu içerikleri de sunmaya devam ediyoruz.

Adı gibi “Değer”li olan dergimizin ekim sayısı konuğu insan hayatında; çalışmanın, üretmenin, çabalamanın ve gayretin içerisinde bulunan “**azim**” değerini...

Hayatta belirli hedefler doğrultusunda başarıya ulaşmak için gerekli olan kavramlar **azim ve hevestir**. İnsanlar azim ve heves doğrultusunda amaçlarının peşinde koşarak ilerlemektedir. **Azim**; yaptığımız çalışmalarda araç olan, bizi ileriye götüren, çalışma gayretini artıran bir değerdir.

Başarılı olmanın anahtarı azimdir. İnsanın azmi olmadan bir işte başarılı olması çok zordur. İnsanların yaşantılarında mutlaka önüne engeller çıkacaktır. Fakat bu engelleri yılmadan, kararlı bir şekilde aşarak başarıyı yakalamak için azmetmek gereklidir.

Başarı için hevesimizi kaybetmemeliyiz, hedefimize olan bağlılığımız hevesle görülür. Azmimiz ise bu yolda ilerlerken en büyük destekçimiz olacaktır. Yıdığımız zaman kaybetmemizin kaçınılmaz olduğu kesindir.

Hz. Mevlana'nın söylediği gibi: “Her şey üstüne gelip, seni dayanamayacağın bir noktaya getirdiğinde, sakın vazgeçme! Çünkü orası kaderinin değişeceği yerdir.”

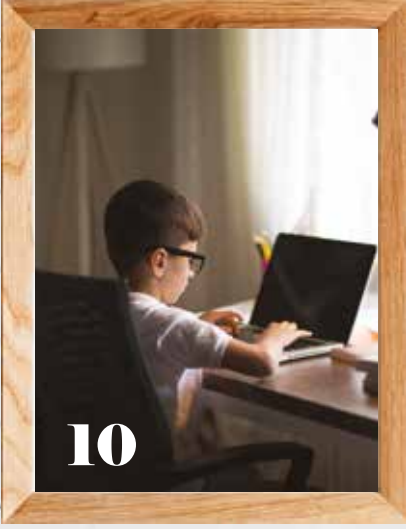
Değer dolu sayılarda görüşmek dileğiyle.

**İnsanların
yaşantılarında
mutlaka önüne
engeller çıkacaktır.
Fakat bu engelleri
yılmadan, kararlı
bir şekilde aşarak
başarıyı yakalamak
için azmetmek
gereklidir.**

Ayın Değeri

Azım

Aile

Uzaktan Eğitim S¼recinde Çocuklar

Ayın Önemi

D¼nya Uzay Haftası

Canlılar Alemi

Eti ve Yumurtası Şifalı Kuş: Bildirgin

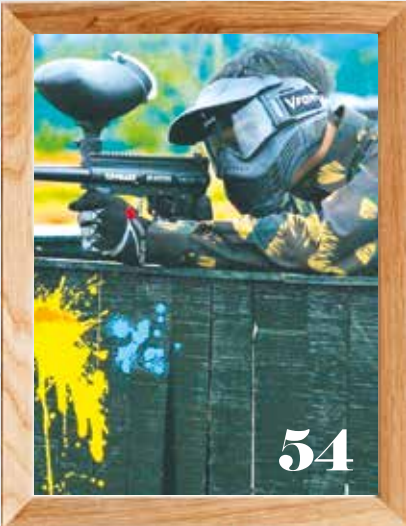
Psikoloji

Düşük Özg¼ven Nasıl Ortaya Çıkar?

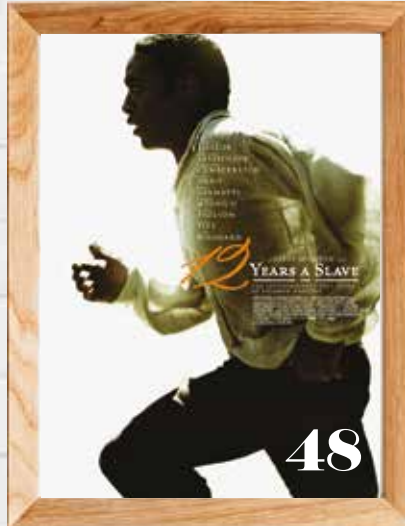
Tarihin Arka Sokağı

Barbaros Hayreddin Paşa

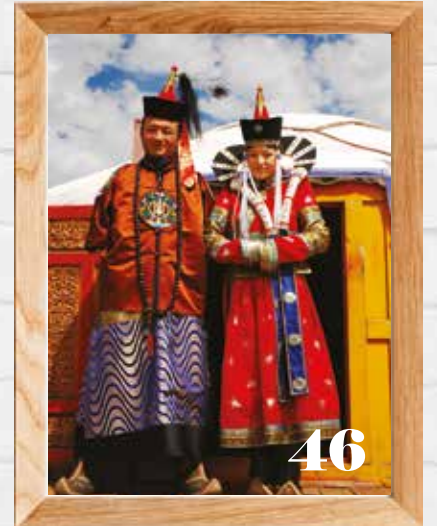
Spor

Paintball (Boya Topu)

Sinema

12 Yıllık Esaret

K¼lt¼r ve Gelenekler

T¼rk K¼lt¼r Tarihine Renklerle Yolculuk

Ayın Değeri

Azim

Değerli Şahsiyetler
Şems-i Tebrizî

Gezi
İki Devlet Tek Millet: Azerbaycan

**Siz neredeyse
Derginiz orada!**

www.cte.adalet.gov.tr
adresinden dergimizin arşivine
ücretsiz ulaşabilir, indirebilir,
okuyabilirsiniz.

İçindekiler

Editörün Notu	01
Başyazı	05
Değer	06
29 Ekim	08
Aile	10
Çocuk	11
İnsan	12
Sağlık	14
Bilim	15
Araştırma	16
Ayın Önemi	17
Canlılar Alemi	18
Gezi	22
Fotoğrafçılık	30
Foto Değer	32
Maneviyat	34
Psikoloji	36
Hayatın İçinden	39
Tarihin Arka Sokağı	40
Değerli Şahsiyetler	42
Kültür ve Gelenekler	46
Sinema	48
Hasbihal	50
Kitap Tanıtımı	51
Kadın	52
Müzik	53
Spor	54
Hikâye	56
Personelimizden Gelenler	58
Değer Bulmaca	63

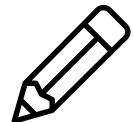
**Siz de
Değer dergisi
yazarı olmak
ister misiniz**

Değer dergisi eğitim, kültür ve yaşam alanı gibi birçok farklı konuda makale içeren tek dergi olarak 6. yılında yazar kadrosunu güçlendiriyor.

Turkcell Dergilik uygulamasında da yer alan Değer dergisi, her sene insanlığın önemli değerlerini konu edinerek topluma karşı sorumluluk görevini yerine getiriyor.

Eğer siz de bu güçlü kadroda yer almak isterseniz, özgeçmişinizle birlikte, bir fotoğrafınızı ve makalenizi ctedeger@gmail.com e-posta adresimize göndermeniz yeterli.

Değerli Okurlar,

G enel müdürlüğümüzün eğitim, kültür ve yaşam dolu dergisi Değer'in ekim sayısında "**azim**" değerleriyle sizlerle.

Hayatın her alanında ihtiyacımız olan azim, işlerimizdeki heyecanı yansıtan önemli bir değerdir. Yaşamımızı idame ettirmek, istediklerimizi elde etmek için çalışmak gerekir. Bu sebeple her insan istediklerine ulaşmak ve hayat standardını yükseltmek adına çalışır, gayret gösterir. İşte bu çalışma sırasında gösterdiği **azim ve gayret**, bireyin hedeflerine ulaşmasını sağlayacak önemli etkenlerdir.

Her insanın mutlaka bir hedefi olmasıdır, bu hedeflerini gerçekleştirebilmek için de azmetmelidir. **Azim**, bir hedefi gerçekleştirebilmemiz için bize çok gerekli olan değerlerden biridir. Eğer azimli olursak hedefe giden yolda önümüzde durabilecek hiçbir engel kalmayacaktır.

Her insanın kendine göre hayalleri ve bunları gerçekleştirmek için de bir takım girişimleri vardır. Eğer bu uğurda

gereken özen, çaba, azim ve kararlılık gösterilirse başarı ve mutluluk elde edilir. Bir yola çıkmışken yaptığımız işi gözümüzde büyütüp, bunun altından kalkamayacağımızdan korkar, mücadele gücümüzü ve azmimizi yitirirsek başarısızlık da kaçırılmaz olacaktır. **Azimli insanları** sıkıntı ve zorluklar olgunlaştırır; onlar tecrübelerinden gereken dersi çıkarıp, ayakta dimdik durmayı başarırlar. Bir şeyi yapmayı aklına koyan insan, verdiği bu kararlarla engelleri aşarak hedeflerine ulaşır.

İşte o azimle çıkılan yollarda kazanılmış birçok başarının hikâyesini duymakta ya da bu başarılarla şahit olmaktayız. Mesela; **Naim Süleymanoğlu** Olimpiyat şampiyonu milli bir haltercidir. Başarıları ile tüm dünyada bayrağımızı dalgalandıran bir sporcudur. Yine **Aziz Sancar**, Mardin'in tozlu sokaklarında başlayıp Nobe'le uzanan bir başarının hikayesi olarak karşımıza çıkar. Onların hayatlarına baktığımızda zorlu koşullarda verilen azimli mücadelenin örneklerini görebiliriz.

Bir örnek de Türk milletinin tarihinden verelim. Şanlı ecdadımız onca yokluk ve imkansızlıklara rağmen **Çanakkale Savaşı'nda** erkeği kadını, genci yaşlısıyla topyekün mücadele vermiş ve düşmana karşı azim ve gayretle karşı durmuştur. Aziz Türk milleti **Kurtuluş Savaşı'nda** yine üzerine düşeni yapmış, onca düşmana karşı ümitsizliğe düşmemiş, azmetmiş ve vatanını kurtarmıştır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk: "*Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararlılığı kurtaracaktır.*" demiştir ve o aziz millet ulu önderiyle birlikte azmin ve kahramanlığı destanını yazmıştır.

İşte o destanlardan sonra **Cumhuriyet** ilan edilmiştir. Binbir zorluk ve imkansızlıkla mücadele etmeyi bilen ecdadımızı rahmet ve minnetle anıyorum. 97. yılını kutladığımız **Cumhuriyet Bayramında** nice zaferlere imza atan şanlı Türk askerimizi saygıyla selamlıyorum. **Hep birlikte nice bayramlara ulaşmak ümidiyle...**

Tarih ve Şahsiyet Yükleminde Azimli Olmak

Kıymetli Değer dergisi okurları; bu ayki değer konumuz hayatımızın önemli değerlerinden azim. Azim kelime anlamı olarak; **"Bir işe başlamak konusunda karar vermek ve işi gerçekleştirmek için gayret etmek."** manalarına gelmektedir. Bu bağlamda **azim** kelimesinin anlamından yola çıkarak her bireyde asgari bir değer olarak bulunması gerektiği hususunda şüpheye yer yoktur.

Eğitim sürecimizin aile okulu kısmından itibaren, yüz yüze eğitim almaya başladığımız kreş, anaokulu ve ilköğretim dönemleri de dâhil **bir işi gerçekleştirmek için azmetmek, gayret göstermek, çalışmak ve çabalamak** gerektiğini idrak etmek ve bunu bir meleke olarak şahsiyetimizin bir parçası haline getirmek zaruri bir durumdur. Çünkü ne istediklerini bilmeyen; istedikleri, hayal ettikleri, ülkü edindikleri şeylerin de peşinden gidecek gücü ve iradeyi gösteremeyen nesillerin millet ve devlet hayatına herhangi bir katkısının olmayacağı açıktır.

Azim melekesinden mahrum bir kişinin en küçük bir zorlukta, en ufak bir sarsıntıda, en basit bir darlıkta yapacağı tek şey **vazgeçmek** olacaktır. Hâlbuki tünelin ucu aydınlık, darlığın sonu bolluk, meşakkatin nihayeti rahatlıktır. Fakat bütün bu olumlu haller bir takım zorluklara karşı mukavemet edebilme, sıkıntı ve meşakkat anlarında sabır ve sebat gösterebilme yetisine bağlıdır.

Tarihimiz bu gibi durumların emsalleri ile doludur. **Fatih Sultan Mehmet'in** şehzadelik, kısa padişahlık ve daha sonra ikinci şehzadelik

Başarı, bir takım zorluklara karşı mukavemet edebilme, sıkıntı ve meşakkat anlarında sabır ve sebat gösterebilme azimine bağlıdır. Tarihimiz bu gibi durumların emsalleri ile doludur.

zamanında İstanbul'u kendisine hedef yani *kızıl elma* olarak tayin ettiği ve bunun için gerekli bütün hazırlıkları evvela kafasında başlattığını hepimiz biliyoruz. **İkinci Mehmet** bu hayali kurarken gözlerini o hayalin sonsuzluğunda kapatmak değil, bilakis o kutlu hayale doğru koşmak, tatlı yatağından kalkıp gözlerini açmak ve çalışmak gerektiğinin farkındaydı. Eğer o sadece hayal kurmakla yetinseydi şüphesiz şehzadelik yıllarını zevk-ü sefa yıllarına dönüştürebilirdi. En azından taç ve taht kaygısına düşmez, millet ve memleket

meselerini dert edinmez, Türk topraklarının içerisinde adeta bir ura dönüşmüş köhne Bizans'ın İstanbul'unu da hayalleriyle süslemezdi. O evvela **hedefi belirlemişti**. Hedef İstanbul'u Türk yurdunun merkezi haline getirmektir. Ve bunun sadece hayal kurmakla olmayacağını, bu hayalin arkasını azim ve kararlılıkla doldurmak gerektiğinin şuurundaydı. Nihayet **Mehmet Han** ikinci kez tahta cülus ettiğinde kafasındaki projeleri tek tek hayata geçirmeye başladı. Hayalinin büyüklüğü nispetinde azim ve çalışma örneği gösterdi. En yakınındaki kurmayları dahi onun bu iradesini anlayamamış hatta teşebbüslerini sekteye uğratan bazı eylemlere dahi girişmişlerdi. Genç Mehmet ise hedefine kilitlenmiş, azim ve kararlılık abidesi gibi Marmara'ya atını sürmüş; *"Ya ben İstanbul'u alırım ya da İstanbul beni."* diyerek iradesini haykırmıştır. Bu azim ve kararlılık neticesinde nihayet İstanbul düşmüş ve şehrin fatihi unvanı ile Sultan Mehmet tarihe adını yazdırmıştır.

Kıymetli Değer dergisi okurları; İstanbul'u ebedi Türk yurdu yapan **Fatih Sultan Mehmet'in azim ve kararlılığıdır**. Eğer o da herkes gibi yeise düşseydi, umutsuzluk havasının hâkim olduğu zamanlarda herkes gibi sarsılsaydı, askerinin ve kumandasının moral gücünün zayıfladığı anlarda onlardan daha ziyade bu havanın etkisinde kalsaydı şüphesiz fetih gerçekleşmezdi. Fakat Fatih'in azmi ile hem fetih müyesser oldu hem de tarih onu çağ açıp çağ kapatan kumandan olarak yazdı.

Fatih gibi Atatürk gibi kişiler şahsiyetli, prensipli, ilkeli insanlardır. Bir işe giriştiklerinde asla pes etmemek ve o işi muvaffakiyetle bitirmek inancını taşıyan kimselerdir.

Türk milleti daimi surette hedeflerine yürüyecek ve bu hedefleri her dem yenileriyle yer değiştirerek teceddüt edecektir. Ülküsü, hedefi, hayali olan milletler kendilerini hayata bağlayacak gayeleri olan, bu gayeler istikametinde yürüyecek yolu olan, tarihe ve tükenmeyen zamana karşı söyleyecek sözü olan milletlerdir. Eğer hedefimiz yoksa yaşama sebebimiz de yoktur. Azim de yoktur, çalışmak da yoktur. Tarihimize atfi nazar etmiştik.

Azim ve kararlılığın en güzel örneklerinden birini daha sizlerle paylaşarak yazıma nihayet vermek istiyorum. **İstiklal harbimiz**, tarihin yakın döneminde gerçekleşen ve bir milletin azim ve iradesini net bir şekilde ortaya koyan tabloluk eserlerimizdendir. Bir memleket düşünün ki, uzun yıllar süren savaşlarla mamureleri harabeye dönmüş, bir millet düşünün ki imparatorluğun geniş topraklarında cepheden cepheye vatan müdafaasına koşarak en verimli nüfusunu kaybetmiştir. Trablusgarp Harbi

ile başlayan Balkan felaketi ile devam eden ve Birinci Dünya Harbi ile noktalanarak **Sevr Antlaşması** ile bin yıllık devletimizin neredeyse dağılma ile neticelenen bir sürecin finalinde bir avuç gözü kara, yüreği vatan aşkıyla yanan, "ya istiklal ya ölüm" diyerek ileriye atılan **Osmanlı kurmayları** Anadolu'da varlık mücadelesine girişmişlerdir. Türk milletinin hamiyetine, cesaretine, imanına dayanan bu milli hareketin başında **Gazi Mustafa Kemal Paşa** bulunmaktaydı. Onun cepheden dönüşünde Marmara Denizinde demirlemiş itilaf donanmalarına bakarak, "Geldikleri gibi giderler." sözü alelade söylenmiş bir söz değildir. O, o gün, orada milletin azim ve kararını haykırmıştır. Uzun savaş yıllarında cepheden cepheye koştuğu Çanakkale'de, Doğu Cephesinde, Suriye Cephesinde bu iradeyi ve azmi görmüştür. Ona ilham veren ve millete dair umutlarını yeşerten şey Türk'ün azim ve kararlılığıdır. Nihayetinde Anadolu'da başlayan İstiklal mücadelesi

bin bir yokluk ve imkânsızlıklar içerisinde maksadına ulaşmış, Türk milleti bütün yorgunluğuna ve yokluğuna rağmen İstiklal ülküsüne doğru emin adımlarla koşmuştur. Amasya Genelgesi'nde ilan edilen "Milletin kaderini, yine milletin azim ve kararı belirleyecektir." ilkesi mücadelenin fikri esasını teşkil etmiş, bütün bir hat boyunca bu ruh görülmüştür.

Kıymetli okurlar; azim yani bir işi başarmak için gösterilen kararlılık ve gayret, bir insanda ve yahut bir millette asli hüviyetiyle bulunduğu vakit nelere kadir olduğunu yukarıda bizzat tarihimizden örnekler vererek ispat etmeye çalıştık. **Çocuklarımıza, gençlerimize**, devlet ve millet hesabına ruhlarını adanmış evlatlarımıza ve dolayısıyla Türk milletine yapacağımız en büyük hizmet **şahsiyetli nesiller** yetiştirmelerinin yolunu açmak olacaktır. Şahsiyet sahibi olmanın asgari şartlarından biri olan **irade ve azmin** var olduğu toplumdanda büyük insanlar yetişir. Fatih gibi Atatürk gibi millete mal olmuş kişiler şahsiyetli, prensipli, ilkeli insanlardır. Bir işe giriştiklerinde asla pes etmemek ve mutlaka o işi muvaffakiyetle bitirmek inancını taşıyan kimselerdir. Bizim yaşadığımız coğrafya ve tarihi mesuliyetimiz itibari ile bu tür dehalara daha çok ihtiyacımız olduğunu unutmamalıyız. Azimkâr ve gayretli nesiller yetiştirmeli, bu ülkeyi şahsiyet sahibi insanların ülkesi haline getirmeliyiz. Nitekim Türk milleti azimli, kararlı, milli iradesine sahip, şahsiyetli bir millettir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Uyanış: CUMHURİYET

Tarih, beşeri tecrübenin verimli bir laboratuvarı, çağlar ve zamanlar arasında yapılan mukayeselerin ana yatağı, gelecek planlamalarının kilit taşıdır.

Sosyal olaylarla siyasal müesseselerin insan hayatını aşan bir geçmişleri vardır ve etkileyici gerçekleri mevcuttur.

İnsanın ufuk derinliği kazanabilmesinin hatta ufuk ötesini görebilmesinin kabiliyet ve kalitesi şahsi tecrübe sınırlarını aşıp daha geriye gitmesine bağlıdır.

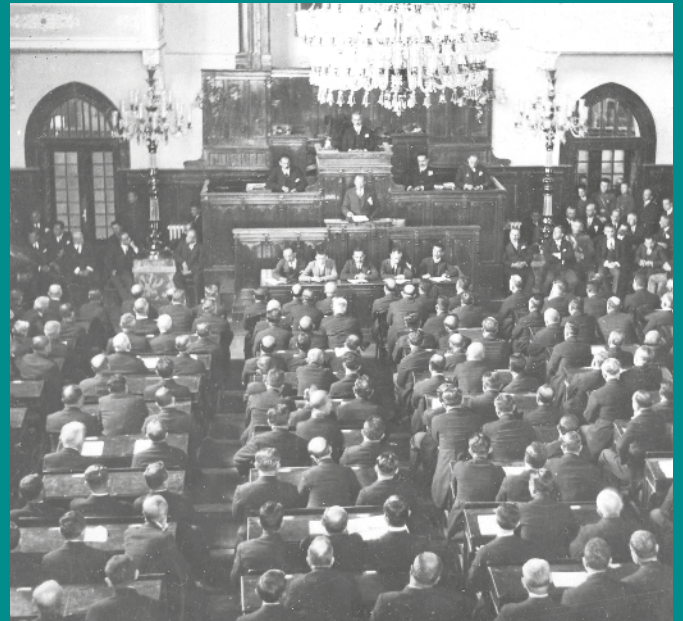
Merhum **Prof. Dr. Erol Güngör'e** kulak verirsek, bir şeyin izahını yapmak her şeyden önce onun tarihine bakmak demektir.

Yine Güngör Hocamıza göre milli devletler "**milli tarih şuuru**" üzerine inşa edilmiştir. Tarih şuuru ise tarihin akışı hakkında belli bir görüş sahibi olmak, tarihi olayları manalı bir bütün içindeki parçalar halinde görmektir. Bu sayede arkamızda sonsuz bir geçmişin bulunduğunu, önümüzde de sonsuz bir geleceğin durduğunu kavrar, kararlarımızı buna müzahir tayin ve tespit ederiz.

Vatanseverler olarak, **Türkiye Cumhuriyeti'nin** kuruluşuna tutarlı ve tafsilatlı bir tarih şuuruyla bakıyor, bu şekilde yorumluyoruz.

Maziye önem vermemiz, özlem ve hürmet duymamız, bugüne yönelik bir memnuniyetsizlik hali veya bir mahrumiyet halsizliği olarak okunmamalıdır. **Tarihimizin** haşmet ve görkemi her milletperver, her vatansever için gıpta edilecek bir gurur kaynağıdır.

Cumhuriyet, milletin üstünde hiçbir otorite veya makam tanımayan, temeli ve dayandığı esas milli egemenlik olan fazilet demektir.

Gerçekçi olmak lazım gelirse, biz saadet ve selameti geçmişimizin sayfalarında değil, onu her seviyede aşma başarısı ve becerisi göstermiş bir istikbal yükselişinde görüyoruz.

Ancak geçmiş bazen geleceği perdeleyecek kadar gözlerimizi kamaştırabilir hatta gerçeklerden kopartabilir. Bu durum bir hamaset çıkmazdır.

Unutmayalım ki, zaman tüneline geçip bugüne ulaşan hatta karmaşıklaşıp yeni boyutlar kazanan her neviden sorunu dünün ilhamıyla, bugünün imkânlarıyla çözmekten başka seçeneğimiz yoktur.

Türkiye Cumhuriyeti'nin **kuruluş yıllarını** şuurla idrak edemeyenler için yanlışla düşmek, çelişkide bocalamak, değişime ve gelişime direnç göstermek kaçınılmazdır.

Bizim tarih anlayışımız devri, coğrafya algımız dönemsel değildir.

Tarih ve coğrafyaya baktığımızda gördüğümüz dağınık parçalardan, birbirinden kopuk paydalarından müteşekkil bir yapı da değildir. Tarih birdir ve bütündür, adı da Türk tarihidir. Coğrafya birdir ve bellidir, adı da Türk vatandır.

Türkiye Cumhuriyeti, binlerce yıllık Türk tarihinin ana güzergâhından kategorik bir kopuş, kesif bir ayrılış, keskin bir sapış olarak görülemeyecek asla gösterilemeyecektir.

Aksi teşebbüs ve tevessüller tarihsizliktir, tahammülsüzlüktür, köksüzlüğün tezahürüdür.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 14 Ekim 1925'te İzmir'de yaptığı konuşmasında, Cumhuriyet'in milletten kendi istek ve arzusu ile oluştuğunu dile getirmişti.

Hatta Samsun'dan Sadarete gönderdiği 22 Mayıs 1919 tarihli raporunda, "*Millet, millî hakimiyet esasını ve Türk milliyetçiliğini kabul etmiştir. Bunun için çalışacaktır.*" demek suretiyle millî iradeye dayanarak milletin kaderini çizmişti.

Samsun'dan sonra Anadolu'nun içlerine doğru ilerleyerek, vilayetlere ve kolordu kumandanlarına gönderdiği meşhur **Amasya Genelgesi'nde** Türk yurdunun ve istiklâlinin kurtarılması yolundaki parolayı şu şekilde dile getirmişti: "*Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.*"

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet fikrini ta millî mücadele yıllarına kadar bir sır gibi vicdanında taşımıştı. **Erzurum Kongresi'nin** toplanmasından önce Mazhar Müfit Kansu'nun, ileride kurulmasını düşündüğü hükümet biçiminin ne olacağı sorusuna şu cevabı vermişti: "*Açıkça söyleyeyim, hükümet biçimi zamani gelince Cumhuriyet olacaktır.*"

İşte beklenen o zaman 97 yıl önce gelmiş, 28 Ekim 1923'te Çankaya Köşkü'nde milletvekilleri ve yakın arka-

daşlarının bulunduğu yemek masasında; "*Efendiler! Yarın Cumhuriyet'i ilan edeceğiz*" diyerek kurtuluşun eseri olan Türkiye Cumhuriyetini müjdelemiştir.

29 Ekim günü de TBMM'de Cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyet, Türk milletinin bağımsızlık onurudur. Bir başka ifadeyle Cumhuriyet, demokrasinin en gelişmiş halidir. Ve Cumhuriyet, milletin üstünde hiçbir otorite veya makam tanımayan, temeli ve dayandığı esas millî egemenlik olan fazilet demektir.

Hüküm milletindir, hükümet millettir. Türkiye Cumhuriyeti; nice fedakârlıkların, nice mücadelelerin, nice kahramanlıkların mecmuudur. **Gazi Mustafa Kemal Atatürk** bu gerçeği şöyle ifade etmiştir: "*Cumhuriyetimiz öyle zannolunduğu gibi zayıf değildir. Cumhuriyet bedava da kazanılmış değildir. Bunu elde etmek için kan döktük. Her tarafta kırmızı kanımızı akıttık. İcabında müesseselerimizi müdafaa için lâzım olanı yapmağa hazırız.*"

Her karış toprağıyla bölünmez bütün olan **Türkiye Cumhuriyeti**; Edirne'den Kars'a, İzmir'den Hakkari'ye, Sınop'tan Hatay'a devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin, her bir insanımızın ortak iradesi, ortak sevdası, ortak değeridir.

Cumhuriyet, Millî Mücadele'nin taçlanmış, millî gönüllerde taht kurmuş halidir. Meydanlardaki zaferlerimizin ibra ve ifade haysiyetidir. Şehit ve gazilerimizin bedelini çok ağır ödediği kahramanlık beratıdır. Kısaca söylemek gerekirse, Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür.

Aziz Atatürk demişti ki;

"*Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet yaşayacaktır. Türk milleti emniyet ve saadetinin kefilisi olan prensiplerle medeniyet yolunda, tereddütsüz yürümeğe devam edecektir.*"

Bizlere, "*Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve yaşatacak sizlersiniz.*" beyanıyla seslenip katiyen çığnetyemeyeceğimiz, hiçbir şart altında ihmal ve inkar etmeyeceğimiz bir emanet bırakmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti; duymasını bilene ses, almasını bilene nefes, gitmesini bilene hedef, sevmesini bilene yürek, savaşmasını bilene ebedi zaferdir. Aziz Atatürk'ün en büyük eserim dediği bu zafer yaşayacak, nesilden nesile taşınıp yaşatılacaktır. Bu zafer istiklalimizin muhafızı, Türk tarihinin geleceğe uzanan varoluş sancağıdır. Sancak inmeyecek, bayrak düşmeyecek, ezan susmayacak, Türkiye Cumhuriyeti yıkılmayacaktır. Hesap hatası yapanlar dökülen şehit kanlarını unutmasınlar. Hıyanete yakasını kaptıranlar Türk milletinin muzaffer ruhunu hatırlarından çıkarmasınlar.

Sevgili Değer dergisi okurları; hepimizin bildiği üzere ülkemizde **Covid-19** salgınının başlamasıyla beraber hayatımızda birçok değişiklik meydana geldi. Rutin olarak yaptığımız işlerin zorlaşmaya başlaması, alışkın olduğumuz iş hayatımızda meydana gelen değişiklikler, sosyal çevremiz ile aramıza koymamız gereken mesafeler, virüs sebebiyle meydana gelen can kayıpları toplumun genelinde **kaygıya** sebep oldu. Tüm ruh sağlığı uzmanlarının salgının başından itibaren belirttiği şey böylesi büyük bir pandemi sürecinin toplumda kaygı yaratmasının son derece normal olduğudur. Yaşanan bu kaygılara ek olarak ebeveynlerin ve öğrencilerin eğitim yılının başlaması ile birlikte **uzaktan eğitime adaptasyon** sürecinde zorluk yaşayabileceği düşüncesiyle bu ayki bu ayki yazımızda **evde eğitim-öğretimden** bahsedeceğiz.

Yetişkinler olarak hayatımızda meydana gelen değişimlere **nasıl adapte oluyoruz?** Bunun pek çok cevabı olsa da en önemli ve değişmez faktörlerden birisi **zamandır** sevgili okurlar. Bu yüzden evde eğitimin başlamasıyla birlikte çocuğunuzun adapte olmakta zorluk çektiğini, derslerine katılmakta, dinlemekte problem yaşadığını görüyorsanız yapılması gereken şeylerden en önemlisi onlara bu yeni sisteme alışmaları için **zaman tanımaktır**. Sabırlı olmalı ve zaman kavramının önemini unutmamalıyız. Tabii ki sadece zamana ihtiyaçları var deyip geçmeyeceğiz, adım adım yapılabileceklerle gelin hep birlikte bakalım.

Sevgili anneler-babalar çocuklarınıza televizyon ya da

Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocuklar

bilgisayar karşısında almış olduğu dersin *'gerçek bir ders'* olduğunu hissettirebilmek için **erken kalkmalı**, nasıl ki okula giderken bir hazırlık, kahvaltı aşaması var ise bu düzen devam ettirilmelidir. Evde geçirdiği **bu zamanın bir tatil olmadığı**, virüs sebebi ile derslerin bir süre bu şekilde yapılacağı çocuğun yaş grubuna uygun bir şekilde anlatılmalıdır.

Ders Programı Oluşturulmalıdır

Derslerin olduğu saatler ile günlük çalışma planları bir çizelge oluşturularak çocuğunuzun ve sizin görebileceğiniz bir yere asılmalıdır. Bu şekilde yapılmış olan **günlük ya da haftalık programlar** çocuğunuza sorumluluklarının olduğunu hatırlatmış olacaktır. Hazırlanmış olduğunuz çizelgeyi çocuğunuz başarılı bir şekilde uyguladığında ise onu **küçük ödüllerle motive etmek** sürece alışmasına katkı sağlayacaktır.

Uzaktan eğitim saatlerinde evinizdeki imkânlar dâhilinde çocuğunuzun derse katılım sağlayacağı **sakin bir alan** belirlemek, fiziksel koşulları ayarlamak, dikkatini dağıtabilecek etkenleri ortadan kaldırmak büyük önem taşır. Eğer çocuğunuz derse katılmak istemiyor ve sıkıldığını söylüyorsa, bunun mümkün olamayacağını, sorumlulukları olduğunu ve nasıl ki okula gidip derse katılım sağlıyorsa evde de aynı şekilde **derslerini takip etmesi** gerektiğini açık ve net bir şekilde anlatmamız gerekmektedir.

Ders Çalışma Ortamı Nasıl Olmalıdır?

Genellikle boş zamanları değerlendirmek için kullanılan **bilgisayar, tablet** gibi teknolojik cihazların şu anki dönemde eğitim için kullanılması ebeveynlerde bazen çocukların eğitimin ciddiyetini anlayamayacağı endişesine sebep olabiliyor sevgili okurlar. Bu sebeple çocuğunuzun çalışması için uygun bir ma-

sa-sandalye ayarlayarak **ciddi bir ortam** oluşturmak; koltukta, yatakta ders dinlemesini engellemek gerekir. Ayrıca çocuğun ders dinlerken ilgisinin dağılmaması adına kolay erişebileceği internet sitelerinin, bilgisayar oyunlarının kısıtlanması önemlidir.

Tüm bunların yanında **dersler bittikten sonra** çocuğunuzun derslerinin nasıl geçtiği, hangi dersi daha çok sevdiği, hangi derste zorlandığı vb. sorular sorarak onların bu eğitim sürecinde yaşamış olduğu zorlukları ve sevdiği şeyleri paylaşması için uygun ortam hazırlamak faydalı olacaktır.

Bütün dünya olarak geçtiğimiz bu zorlu sürecin geçici olduğunu hem kendinize hem de çocuğunuza hatırlatmanız gerekir. Her ne kadar alışık olmadığımız yeni sistemlerle karşılaşsak da unutmayın bu geçici bir süreçtir. **Sağlıkla kalın...**

Kaynaklar

- <https://ruhsagligidernegi.org>
- <https://www.ankara.edu.tr>

Dengeli Beslenen Çocuğun Dikkat ve Konsantrasyonu Daha Yüksek

Okul çağındaki çocukların gerek uzaktan eğitimde gerekse de yüz yüze eğitim sırasında sağlıklı beslenmesinin oldukça önemli olduğuna dikkat çeken Beslenme ve Diyet Uzmanı Dyt. Melike Aslıhan Kara, dengeli beslenen çocukların dersteki dikkat ve konsantrasyonlarının daha yüksek olduğunu söyledi. Özellikle eğitim döneminde zihin açan ve konsantrasyonu artıran yiyeceklerin tüketilmesini öneren Diyetisyen Kara, hazır gıdalardan uzak durma uyarısında bulundu.

bağışıklığın bir başka olmazsa olmazı kaliteli uykudur. Günde 8 saat uyumak ve gece lambası kullanmamak, kaliteli bir uyku ve güçlü bağışıklık sisteminin anahtarları arasındadır.

Uzaktan eğitimde de egzersize zaman ayırmalı

Uzaktan eğitim sırasında çocukların abur cuburlara yönelmemesini sağlamak gerektiğinin de altını çizen Diyetisyen Kara, teneffüs ve ders aralarında fiziksel aktivite azaldığı için uygun zaman

D vitamini hafıza için önemli!

Çocuklar için yerinde vitamin alımının da sağlık açısından önemli olduğunu işaret eden Diyetisyen Kara, şöyle devam etti: "D vitamini hafıza ve beyin fonksiyonları için önemlidir. D vitamini eksikliği olan çocuklarda kısa süreli hafıza kayıpları görülebilir. En iyi D vitamini kaynağı güneş ışığıdır. B vitaminleri de ihmal edilmemelidir. B vitamini yetersizliğinde konsantrasyon kaybı ve depresyon görü-

Bu sene hem uzaktan hem de yüz yüze olarak yapılacak eğitim-öğretim döneminde çocukların sağlıklı ve dengeli beslenmesinin daha da önem kazandığının altını çizen Beslenme ve Diyet Uzmanı Dyt. Melike Aslıhan Kara, okul beslenmesinde ilk kural, güne kahvaltı ile başlamak. Bunun dışında, ara öğünleri ihmal etmemek ve beslenmede her renkten sebze ve meyve buldurmak son derece önemli. Güçlü bir hafıza için çocukların güne mutlaka yumurtayla başlaması gerekiyor. Bu süreçte çocuklarımızın D vitamini seviyesine de baktırmamız önem taşıyor.

Her gün 1 yumurta, günde 8 saat uyku

Okul çağındaki çocukların hastalıklardan korunması için alınması gereken en önemli tedbirlerin başında bağışıklık sistemini güçlendirmenin geldiğini

hatırlatan Diyetisyen Kara, önerilerini ise şöyle sıraladı: Okul çağındaki çocukların işlenmiş besinleri tüketmemesi gerekir. Mevsimine uygun meyve sebzeleri yemeleri çok değerlidir. Her gün çiğ fındık, çiğ badem, ceviz gibi bir avuç kuruyemiş tüketmelerini öneriyoruz. Unutmayın, yumurta kolesterolü yükseltmez. Her gün 1 yumurta tüketmeyi ihmal etmemeliler. Şekerli ve şeker içeren yiyecekleri de azaltmaları şart. Günde 2 litre su içmeliler. Güçlü

ve mekân oluşturularak egzersize de zaman ayrılması gerekir. Mutlaka online ders öncesi kahvaltı yapılmalı ve öğünler atlanmamalıdır. Haftada 2 kez balık tüketilmelidir. Balık, içeriğindeki Omega-3 sayesinde hafızayı güçlendirir. Her öğünde sebze-salata, her gün 2-3 porsiyon taze-kuru meyve, günlük 4-6 porsiyon tam tahıllı ekmek, bulgur ya da makarna, badem, fındık, ceviz gibi 1 avuç kuruyemiş ve günde 3 porsiyon süt ve ürünleri tüketmek gerekir.

lür. En iyi B vitamini kaynakları ise bulgur, esmer pirinç, balık, yulaf ezmesi, süt ve süt ürünleridir. Kalsiyum da beyin fonksiyonları için önemlidir. Süt ve süt ürünleri, susam, humus, koyu yeşil yapraklı sebzeler ve kemik suyundan alınabilir. Demir eksikliğinde ise duyu durum ve düşünceler bulanır. En iyi demir kaynakları kırmızı et, yumurta ve bahktir. Kurubaklagiller ve kuruyemişler de eşlik edebilir."

İskambil Kâğıdından Evler

Tanışmalarının üzerinden daha bir ay bile geçmemişken karar vermişti evlenmek istediği kadının Hale olduğuna. Tüm sabırsızlığıyla aramış, buluşmak, bir çay içmek istediğini söylemişti. **Hale**'nin başka bir planı vardı o gün ama **Zafer** öyle ısrar etmişti ki, istemeyerek de olsa belki de sırf başından savmak için kabul etmişti. **Ne bir ilişki istiyordu hayatında ne hesap verilecek bir erkek ne de özgürlüğünü kısıtlayacak herhangi bir şey.** İstemiyordu işte, uzak geliyordu ona böyle flörtler, anlamsız buluyordu çünkü. Hangi aşk ömür boyu sürmüştü ki? Hem hayalleri vardı **Hale**'nin. Ömür boyu dans etmek istiyordu. **İsadora Duncan** hayranıydı.

Onun kadar iyi bir dansçı olmak istiyordu ama bir farkla: **İsadora** baleye bir başkaldırışın sembolüydü, **Hale** ise baleyi ölesiye seviyordu. **İsadora**'nın azmi ve yeteneğiydi onu heyecanlandıran. Trajik hayat hikâyesi de en az dansı kadar etkilemişti **Hale**'yi. Ama kendi hayatından trajediyi uzak tutmak istiyordu. O yüzden sadece ve sadece hayallerine odaklanmıştı. **Bale** eğitimine yurt dışında devam etmek istiyor, bu yüzden burs sınavlarını takip ediyordu. Tek hayali, bir gün **Staatsballett Berlin**'in baş dansçısı olmaktı. Yaşı çok uygun değildi belki. Biraz geç kalmış olabilirdi ama yine de denemek istiyordu. Kısacası en ufak bir ayak bağının düşüncesine bile tahammülü yoktu. Bu duygu-

larla cevapladı çağırısı. Telefonda **Zafer**'i dinlemiyordu, geçen ayki o ilk buluşmayı hiç kabul etmemesi gerektiğini düşünüyordu pişmanlıkla. Sırf uzamasın, konuşma bir an önce bitsin diye kabul etti daveti. Ve iki saat sonra o dönemeçte buluşmak üzere kapadılar telefonu. **Hale**'nin buluşmayı kabul etmesinin mutluluğuyla kendini sırt üstü yatağa bıraktı **Zafer**; "iki saat" diyordu içinden, "sadece iki saat."

Sabredemedi, daha çok vakit olmasına rağmen çıktı **Zafer** evinden. Az önce telefonda yaptıkları konuşmayı düşünerek yürüyordu. En sevdiği dönemece gelmişti işte, **Hale**'ye evlenme teklif edeceği dönemece.

Bir taşın üzerine oturup sabırsızlıkla beklemeye başladı. Elinde bir deste iskambil kâğıdı, karıştırıp duruyordu. Öğrencilik yıllarından kalma bir alışkanlıkla, daha doğrusu müdavimi olduğu salonlardan kalma bir bağımlılıkla, ne zaman heyecanlansa çıkarıyordu cebinden. Kendisi gibi bir bağımlılığı olana ne rastlamıştı ne de duymuştu öylesini. Bir yandan da zihninden söyleyeceklerinin pratiğini yapıyordu ki bir ses çarptı kulağına: “Ollallaa! Küçük bey ne de güzel karıştırıyor desteleri. Desene çok dırsek çürüttün çuha masalarda!” İrkilmesiyle arkasına dönmesi bir oldu **Zafer**'in. Heyecanı yakalanmanın utancını bastırmıştı. Çünkü lacivertli morlu emprime elbisesi içinde çok güzeldi **Hale**. Ve saçları... *Hale kızılı* diyordu o renge **Zafer**. *Van Gogh sarısı, Klein mavisi* gibi *Hale kızılı*...

İstemsizce bir çırpıda ayağa kalktı ve çıkıverdi ağzından: “Evlən benimle!” anlamsız gözlerle baktı **Hale**. “Ne söylediğinin farkında mısın?” diye sorar gibiydi bakışları, sustular... Sessizliği bozan **Hale** oldu. “Şimdi gidiyorum, cevabımı yarın yine burada bu saatte vereceğim.” dedi, **Zafer**'in kulağına yanaşıp bir şeyler daha söylerken elindeki iskambil kâğıtlarını aldı ve arkasını dönüp uzaklaştı. Sadece bakabildi **Zafer**.

Ertesi gün de erkenden yola çıktı. Artık sevip sevmediğinden emin olmadığı dönemece yaklaşmıştı. **Hale** ya kabul etmezse diye içi içini yiyordu. Dönemece biraz daha yaklaşıncaya gördüğü kalabalığa anlam veremedi önce. Tam olduğu yerde, kalabalığın dağılmasını beklemeye karar vermişti ki, denizin üzerindeki iskambil kâğıtlarını gördü. “*Aman Tanrım!*” diyebilirdi sadece. Ellerinin arasına aldığı kafası hızla dönüyor, ayakta durmakta zorlanıyordu. Otururverdi bir taşın üstüne. Beyninde tek bir cümle yankılanıyordu: “*Evlilik iskambil kâğıdından ev yapmak gibidir Zafer!*” **Hale**'nin cümlesiydi bu. Bir önceki akşam iskambil kâğıtlarını elinden alırken böyle fısıldamıştı **Zafer**'in kulağına. İstemeyerek de olsa kalabalığın ardını taradı gözleri. Dalgaların kıyıya değdiği yerde lacivert ve moru seçti hemen, emprime elbiseyi de. Gözlerini sımsıkı kapadı denizin üzerine dağılmış kızıl saçlar görmekten korkarak. Göz kapakları ondan bağımsız bir hareketle açıldı. Hale Kızılı... “*Haaayır!*” diye bağırdı **Zafer**.

“*Haaayır!*” Bağırılmaya devam ediyordu. Hareket edemedi bir anda kolları, bacakları kas katı kesilmişti. Gözü tavandaki lambaya takıldı. Lamba mı? Şaşkınlıkla doğruldu.

Hale'yle telefonda konuştuğundan sonra kendini bıraktığı yatağındaydı halen. Kötü bir kâbus görmüş olmanın yorgunluğu ama tüm gördüklerinin gerçek olmayışının verdiği sevinçle saatine baktı. Hala bir saat vardı. Duşunu aldı, giyindi ve ağır adımlarla çıktı. Nihayet buluşma yerindeydi, beklemeye başladı. Elinde iskambil kâğıtları vardı yine. Bir ses çarptı kulağına: “*Zafer siz misiniz?*” İrkilerek arkasına döndü, “*evet*” cevabı zor çıktı ağzından. Adam eline zarfı tutuşturmuştu çoktan. Tereddütle açtı zarfı, adamın gitmesini bile beklemeden fakat adamın da beklemeye niyeti yoktu zaten. Adam, **Zafer** zarfdan notu çıkarana kadar uzaklaştı. “*Selam*” diye başlıyordu not, “*Teklifini düşündüm...*” O da ne? Devamını okuyamıyordu **Zafer**. Not yazılır yazılmaz katlandığı için mürekkep birbirine karışmıştı ve okunmuyordu işte. “*Lanet olsun*” diyerek buruşturdu kâğıdı **Zafer**, oturduğu taşın yumruk attı beceriksizce.

Arkadan bir ses çarptı **Zafer**'in kulağına: “*Kestiiik!*”

Yönetmenden geliyordu ses. Notu hazırlayan rejî ekibine kızılıyordu: “*Oğlum çok mu aradınız mürekkebi dağıtan kâğıdı? Çekmiyorum kısa film müsa film, ne haliniz varsa görün!*”

Görüntü ekibi bezginlikle kameralarını bırakmak üzereydi, makyöz de umursamaz bir tavırla omzunu silkti, malzemelerini toplamaya başlamıştı çoktan. “*Durun!*” diye bağırdı bu kez yönetmen, koltuğundan kalkarken: “*Bırakmıyoruz! Yani bırakıyoruz da bırakmıyoruz. Film burada bitsin, hikâyenin sonunu her izleyici kendisi tamamlasın. Herkes kendi mutlu sonunu yazmış olsun yani. Bu fırsat bir daha ne zaman geçecek ellerine?*” Kimseden cevap beklemedi. Arkasını döndü sete, gülümsedi ve sigarasını yakarak aracına bindi. Geride kalansa şaşkın bir film ekibinden daha çok bin bir sonlu bir hikâyeydi.

HES kodu hayatın her alanında

Kovid-19'la mücadele kapsamında, vatandaşların bölgelerindeki risk durumlarına bakabilmelerine, hastalıktan korunmalarına imkan tanıyan, koronavirüs tanılı ya da temaslıların izolasyonunu sağlayan "Hayat Eve Sığar" (HES) mobil uygulaması hayatın her alanında kullanılıyor

HES KODU SALGINLA MÜCADELEDE ETKİN ROL OYNUYOR

TOPLU ULAŞIM VE KONAKLAMADA DA HES KODU İSTENECEK

HES kodu şehirler arası seyahatlerde, iş yerlerinde ve bireysel iletişim gerektiren tüm kamusal mekanlarda kullanılmaya başlandı.

ÖSYM **sınavlarda görev alacaklardan** HES kodu talep etti

Cezaevlerine ziyaretlerin 1 Eylül'den itibaren HES koduyla yapılması kararlaştırıldı

Okullarda da HES kodu devreye alındı. HES kodları dikkate alınarak okulda bir kişide sağlık problemi olduğunda okul yöneticilerinin telefonuna otomatik olarak SMS gönderilecek

İl Umumi Hıfzıssıha Kurulları, kamu kurum ve kuruluşlarına girişlerde HES kodu uygulamasının kullanılmasına karar verdi

HES KODU NASIL ALINIYOR?

1

"HAYAT EVE SİĞAR" UYGULAMASI İLE

"Hayat Eve Sığar" mobil uygulaması üzerinden "HES kodu işlemleri" bölümüne girilir.

"HES kodu oluştur" butonuna tıklanır. Kod kullanım süresi seçilir ve kod oluşturulur.

2

SMS İLE

HES yazıp aralarında boşluk bırakılarak sırasıyla, T.C. kimlik numarası, T.C. kimlik seri numarasının son 4 hanesi ve paylaşım süresi (gün sayısı olarak) yazılır ve 2023'e SMS olarak atılır.

"HAYAT EVE SİĞAR" MOBİL UYGULAMASI NASIL İNDİRİLİYOR?

Play Store ve App Store üzerinden cep telefonlarına ücretsiz indiriliyor

Uzmanlar Uyardı: 5 Kezden Fazla Kullanmayın

Covid-19 salgınıyla mücadele başta olmak üzere virüs sonucu ortaya çıkan solunum yolu hastalıklarının önlenmesi ve kontrolüne yönelik tedbirlerin başında gelen doğru maske kullanımı, bulaşın önlenmesi bakımından hayati önem taşıyor.

Solunum yolundan çıkan damlacık, öksürme, hapşırma ya da yakın temas sonucunda ağızdan, burundan ya da gözlerden giriş yapabilen coronavirüsle mücadeledeki önlemlerin başında yer **alan maskenin yanlış kullanımı** hastalığın yayılımına da davetiye çıkarıyor.

Maske kullanan kişilerin daha az virüse maruz kaldıkları, ciddi ve ağır seyirli enfeksiyonlardan aynı zamanda grip gibi mevsimsel solunum yolu enfeksiyonlarından da korunabildikleri belirtiliyor.

Coronavirüs salgınıyla mücadelede en etkili koruma yöntemlerinden biri olarak gösterilen maskenin **özellikle ağız ve burnu tam olarak kapatması**, alt çenenin altına yerleştirilerek takılması en doğru kullanım olarak gösteriliyor. Maske kullanan kişinin de mutlaka yüzüne en uygun olanı tercih etmesi gerekiyor.

Burun bölgesinden düşmesinin ve **gözlük kullanan kişilerde** buğulanmanın önlenmesi için burun bölgesi telli olan maskelerin kullanımı önem taşıyor. Kişinin yüz ölçüsüne göre uygun boyutta

maskeyi seçmesi gerekiyor.

Tibbi maskeler **ıslandığında, nemlendiğinde, kirlendiğinde, yere düştüğünde** veya 4 saatin üzerindeki kullanımda mutlaka değiştirilmeli. 15-20 dakika gibi kısa süreli kullanımlarından sonra maskenin bir poşete konulup daha sonra yeniden kullanılmasında sakınca yok. Islanmayan, kirlenmeyen, nemlenmeyen bir maske genel olarak kişinin bir günlük mesaisi için yeterli. Maske, kullanıldıktan sonra bir poşete konulup, ağız sıkıca kapatılarak çöpe atılmalı.

Doç. Dr. Kayıpmaz: “Maske Standartlara Uygun Olmalı”

Doğru maske kullanımıyla ilgili bilgi veren **Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Afşin Emre Kayıpmaz**, coronavirüs salgınıyla mücadele nedeniyle çok fazla maske üretimi yapıldığına işaret etti. Kayıpmaz, tıbbi tekstil ile uğraşan firmaların ürettiği ve Sağlık Bakanlığı Ürün Takip Sistemi kaydı olan, “melt blown” denilen süzme kabiliyetine sahip orta katmanı ve dikişsiz kumaştan üst-alt katmanları bulunan **3 katlı maskelerin tercih edilmesi** önerisinde bulundu.

Maskelerin **lastiklerinin çok sıkı veya çok gevşek olmasının** kullanım sırasında konforsuzluk ortaya çıkardığını ve bu şekilde maske kullanımında bir aksama yaşandığını ifade eden Kayıpmaz, kişilerin kendine uygun boyutta lastiği olan maskeleri tercih etmesi gerektiğini söyledi.

Doç. Dr. Afşin Emre Kayıpmaz, **çift maske ve yıkanabilir bez maske kullanımına ilişkin** de şu önerileri yaptı: “Çift kat takılmış maskedense usulüne uygun takılmış tek maske, fiziksel mesafe korunduğunda yeterli. Bununla birlikte çift maske takmanın da bir zararı yok. Yıkanabilir maskeler de bu süreçte kullanılabilir. Türk Standartları Enstitüsünün kurallarına uygun olarak sentetik veya doğal liften üretilmiş, 3 mikrondan büyük damlacıklar için bariyer vazifesi gören, paketinde ne zaman değiştirilmesi gerektiği ve en fazla kaç sefer yıkanabileceğine dair bilgiler içeren yıkanabilir maskeler tercih edilmeli.

Bu kurallara uygun olarak üretilmiş, yıkanabilir maskeler sağlıklı. Dışarıdaki her kullanımdan sonra ise maskeler eve dönüşte mutlaka sabunlu veya deterjanlı su ile iyice yıkayıp, durulanmalı. Tavsiye edilen sıcaklık 60 derece ve üstü olmakla birlikte elde yıkamada bu mümkün değil. Bu durumda el yakmayacak sıcaklıkta su tercih edilebilir. Durulanma iyi yapıldıktan sonra deterjan solunmasından endişe edilmemelidir. Maskenin en az 5 kez yıkama ve kurutmaya dayanıklı olması gereklidir.”

Hiçbir Şey Yapmadan Hayatta Kalabilir Misin?

Sözlükte "azık, yenilen, içilen ve faydalanılan şey" anlamına gelen **rızık** terim olarak, "Yüce Allah'ın, canlılara yiyip içmek ve yararlanmak için verdiği her şey" diye tanımlanır. **Rızık** elde etmek için gerekli olan imkân ve şartlar yaratıcı tarafından oluşturulmuştur. Toprağın, suyun, havanın ve canlı bedenlerin rızıkı üretmeye ve tüketmeye yönelik olarak programlandığı aşikârdır. Rızıkları takdir eden ve yaratan Allah'tır. Ancak onu kazanacak olan insandır. Zira kişiye ancak çalıştığı şey vardır. Herkes kendisi için takdir edilen rızıkı yer. Bir kimse ne kadar kazanırsa kazansın yiyeceği miktar sınırlıdır. Hiç kimse bu dünyada eline geçenin sadece kendi kabiliyeti, gücü, ekonomik zekâsı ve girişimci ruhunun neticesi olduğu anlayışına kapılmamalıdır. Toplumun gereksinim duyduğu ürünleri üreten girişimci kişi de bu çabasıyla rızıkını aramaktadır.

Rızık kazanma gayesi ile gerekli kaynakların bir araya getirilerek gerçekleştirilen girişimcilik faaliyetleri ile iş gelirlerini konu alan **Türkiye İstatistik Kurumu** araştırma verilerini sizler için derledik.

Girişimlerin %20,9'u **ürün yeniliğinde** bulundu. Ürün yeniliği yapan girişimler arasında **mal yeniliği** yapanların oranı %82, **hizmet yeniliği** yapanların oranı ise %69,1 olarak hesaplandı. İmalat sanayinde 2019 yılında doğan girişimlerin %63,7'si **düşük teknoloji** düzeyine sahip girişimler oldu. İmalat sanayinde 2019 yılında doğan girişimlerin %25,8'i **orta düşük**, %9,7'si **orta yüksek**, %0,8'i ise **yüksek teknoloji** düzeyine sahip girişimler oldu.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2009-2019 *Hukuki Durumlarına Göre Girişimlerin Ekonomik Göstergeleri Araştırma Verilerine* göre **gerçek kişi girişim sayısı** 2009 yılında 2.166.280 iken 2019 yılında 2.527.380'e yükselmiştir. 2011-2019 *Doğan Girişimlerin Hukuki Durumlarına Göre Ekonomik Göstergeleri Araştırma Verilerine* göre 2019 yılındaki toplam 426.258 girişim sayısının 335.792'si **gerçek kişiler** tarafından gerçekleştirilmiştir.

Esas iş gelirleri sektörel ayrımda incelendiğinde; en yüksek **yıllık ortalama gelirin 37 bin 169 TL** ile **hizmet sektöründe**, en düşük yıllık ortalama gelirin ise **21 bin 807 TL** ile **tarım sektöründe** olduğu görüldü. Bir önceki yıla göre; yıllık ortalama esas iş gelirinde **en yüksek artış %18,9** ile **inşaat sektöründe** gözlenirken, bunu **%14,8** ile **tarım sektörü** izledi. Diğer taraftan **hizmet sektöründe %12,5**, **sanayi sektöründe ise %12,0** artış gözlemlendi.

Yıllık ortalama esas iş gelirleri sırasıyla **yükseköğretim** mezunlarında **51 bin 888 TL**, **lise ve dengi okul** mezunlarında **34 bin 115 TL**, **lise altı** eğitimlilerde **26 bin 833 TL**, bir **okul bitirmeyenlerde 18 bin 279 TL** ve **okur-yazar olmayan fertlerde 14 bin 129 TL** olarak hesaplandı. Geçen yıla göre yıllık ortalama esas iş gelirinde **en yüksek artış %17,3** ile **okur-yazar olmayan**, **en düşük artış ise %8,6** ile **bir okul bitirmeyen** fertlerde oldu. Eşdeğer hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirinin %50'si dikkate alınarak hesaplanan **yoksulluk oranına göre**; okur-yazar olmayan fertlerin **%26,1'i**, bir okul bitirmeyenlerin **%22,4'ü** yoksul iken, bu oran lise altı eğitimlilerde **%13,4**, lise ve dengi okul mezunlarında ise **%6,9** oldu. Yükseköğretim mezunları ise **%2,5** ile en düşük yoksulluk oranının gözlemlendiği grup oldu.

Çalışmak insanın en temel eylemlerinden ve insan olarak var olmasının şartlarından biridir. Hayatın tüm alanlarında insanın elde ettiği başarılar; araştıran, öğrenen ve üreten bir varlık olmasına dayanır. İnsanın hiçbir şey yapmaksızın kendiliğinden hayatta kalması mümkün değildir. İnsan, insan olmanın verdiği sorumlulukla sadece kendisi ve yakınları için değil, tüm insanlık için araştırmalı, öğrenmeli ve üretime katılmalıdır.

Kaynaklar

1. Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 35.Cilt 73. Sayfa
2. Şuayip Türk, Kelami Açıdan Rızık Problemi (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2008
3. <https://www2.diyinet.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/VaazProjeleri/R%C4%B1z%C4%B1k.pdf>
4. TÜİK Yenilik Araştırması Haber Bülteni 25 Aralık 2019
5. TÜİK Girişimcilik ve İş Demografisi Haber Bülteni 8 Eylül 2020
6. TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Haber Bülteni 11 Eylül 2020

4-10 Ekim Dünya Uzay Haftası

4-10 Ekim tarihleri arasında kutlanan **Dünya Uzay Haftası**, 1999 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiştir. Bu tarihler iki önemli olaya işaret eder. Birincisi nesnelere, canlıların, insanların yapacağı uzay yolculuklarına yeşil ışık yakan **Sputnik-1** uydusunun uzaya gönderilmesidir.

4 Ekim 1957 tarihinde Sovyetler Birliği tarafından Kazakistan'da bulunan **Baykonur Uzay Üssü**'nden R-7 roketi ile uzaya gönderilen **Sputnik-1**, 23 gün sonra atmosfere girerek yanmıştır. Zaten **1940'lı yıllardan sonra** Sovyetler Birliği ve Amerika öncülüğünde başlayan soğuk savaş devam etmektedir ki, **Sputnik-1**'in uzaya gönderilmesinden sonra bu soğuk savaş yerini uzay yarışına bırakmaya başlar.

Sputnik-1'i gönderen Sovyetler Birliği, artık içinde bir canlı taşıyan ikinci uydusu **Sputnik-2**'yi uzaya gönderecektir. Sovyetler birliği, öncesinde meyve sinekleri, yosun gibi canlıları uzaya göndermek için denemede bu-

lunmasına rağmen bakımı ve eğitimi kolay, maliyeti az olmasından dolayı **bir köpeğin** uzaya gitmesine karar vermiştir.

Sputnik-2 ile uzaya giden köpek, bir sokak köpeği olan **Laika** olacaktır. **Sputnik-2**'de Laika'nın geri dönüş mekanizması bulunmadığından ve Laika'nın kesin olarak öleceği bilindiğinden bu olay kamuoyunda özellikle batı medyasında sert tepkilere sebep olmuştur. Ve nihayet **3 Kasım 1957**'de içinde **Laika**'nın bulunduğu **Sputnik-2** Dünya'nın yörüngesine oturtulmuştur.

Resmi açıklamalara göre **Laika**'nın kalkıştan bir hafta sonra öldüğü söylense de, **Sputnik-2** misyonunda çalışan bir bilim insanı, **Laika**'nın aslında kalkıştan bir saat sonra kapsülün ısınmasından dolayı öldüğünü açıklamıştır. "**Dünya'nın yörüngesine oturan ilk hayvan**" unvanı hayatına mal olan **Laika**'nın, **Sputnik-2** yolculuğu ile artık uzayda bir insanın yaşayabileceği ve yer çekişsiz ortama adapte

olabileceği kanıtlanmıştır. Bu sıralarda **Amerika** da ilk uydusu olan **Explorer-1**'i fırlatmıştır.

Uydularını ve bir canlıyı uzaya gönderen **SSCB** cesaret kazanmış ve **Sputnik-2**'nin gönderilmesinden 3,5 yıl sonra **12 Nisan 1961**'de **Yuri Gagarin**'i uzaya göndermiştir. "**Dünya'nın yörüngesine oturan ilk insan**" unvanını alan **Yuri Gagarin**, yörüngede 108 dakika tur attıktan sonra sağ salim dünyaya dönmüştür. Acı gerçek şu ki, aslında bir savaş pilotu olan **Yuri Gagarin**, Dünya'ya döndükten 7 yıl sonra 34 yaşında bir uçuş eğitimi sırasında uçağının düşmesiyle hayatını kaybetmiştir.

Yuri Gagarin'in uzaya çıkmasından yaklaşık bir ay sonra **Amerikalılar 5 Mayıs 1961**'de **Freedom-7** kapsülüyle **Alan Shepard**'i uzaya göndermiştir. Böylece **Alan Shepard** uzaya çıkan ikinci insan ve ilk Amerikalı olmuştur. Aynı zamanda **Apollo-14** ile Ay'a iniş yapan beşinci kişidir.

4 Ekim 1957'de **Sputnik-1**'in gönderilmesi, **10 Ekim 1967**'de **Dış Uzay Anlaşmasının imzalanması** olayları dolayısıyla kabul edilen **Dünya Uzay Haftası** kutlamalarında ülkeler çeşitli etkinlikler gerçekleştirir. Resim, şiir, kompozisyon yarışmaları, planetarium gösterileri, gözlemler ve seminerler yapılarak, insanları uzay seyahatlerinin başlangıcı ve önemi konusunda bilinçlendirmek, çocuklara astronomi ve uzay bilimi hakkında farkındalık sağlamak, uzay çalışmaları için teşvikte bulunmak hedef alınır.

Yeni dünyalarla ve bu yeni dünyalarda keşfedilebilecek medeniyetlerle tez zamanda yolumuzun kesişmesi ümidiyle "**Dünya Uzay Haftanız**" kutlu olsun.

Eti ve Yumurtası Şifalı Kuş: Bildircin

Hız. Allah yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in Taha suresi, 80. ayetinde: "Ey İsrailoğulları, and olsun sizi düşmanlarınızdan kurtardık. Tur'un sağ yanında sizinle vaadleştik ve üzerinize kudret helvasıyla *bıldircin* indirdik." buyurmaktadır.

Bıldircin köy ve çiftlik alanlarında sıkça karşılaşılan ve şehir merkezlerinde rastlanmayan av kuşlarından biridir. Tohum ve böcek benzeri hayvanlarla beslenen bıldircinler sülüngiller ailesindedir. Hasat zamanlarında genellikle yuvalarından uçtuklarında insanlar tarafından görülen kuşlardır. Eti ve yumurtasının protein ve vitamin açısından zengin olması nedeniyle yetiştiriciliği yoğun bir şekilde yapılmaktadır.

Yaklaşık **20-25 santimetre** büyüklüğünde olan bıldircinler, yaşadıkları bölgelerde bulunan **tarlalardaki tohumları** yiyerek beslenir. Yıllık ortalama yumurta verimlerinin çok iyi olmasından dolayı dünyanın pek çok yerinde ve ülkemizde **bıldircin yetiştiriciliğine** önem verilmektedir. **Yumurtaları** tavuk yumurtasına nazaran düz değil, **beneklidir**.

Küçük ve tıknaz yapıları ile bilinen bıldırcınların yavru olanları elle dahi yakalanabilmektedir. Karada yaşayarak tohum ve küçük böcekleri yiyerek beslenirler.

Yuvalarını ağaçlar yerine genellikle yeryüzünde yaparlar. Kısa mesafe uçuş gerçekleştirmelerine rağmen oldukça hızlıdır. **Ağırlıkları** 150-200 gram arasında değişmektedir. Senede ortalama 200 yumurta verirler ve bu yumurtaların ağırlığı 9-10 gram kadardır. Yumurtlama işlemi mart ve eylül aylarında olmaktadır.

Gündüzleri çok fazla buldukları bölgelerde görünmeyen bıldırcınlar **tek başlarına ya da çift olarak yaşamayı tercih** eden hayvanlardır. İnsanlar tarafından yuvalarında rahatsız edilmeleri durumunda yer değiştirmek için **yürür ya da alçaktan uçarlar**. Sıcak iklim kuşları olarak **Orta Afrika** taraflarına doğru göç etmeyi tercih ederler.

Gece **göç** etmeyi tercih eden bıldırcınlar genellikle mart ve mayıs aylarında göç ederler. Göç edilen yerlere ilk olarak erkek bıldırcınlar gelir. Ardından ise dişi bıldırcınlar göç bölgesine gelmektedir. Bıldırcınların yumurta verimlerinin yıllık ortalama 200-250 civarında olmasından dolayı **bıldırcın yetiştirmek** pek çok kimse için oldukça kazançlı işlerden biridir. Tavuk yetiştiriciliği ile büyük ölçüde aynı yöntemlere sahiptir ve **maliyeti düşük bir iş imkânı** olmasından dolayı dünya genelinde sıkça tercih edilmektedir. Yumurtadan çıkan bıldırcınlar 5-6 hafta içerisinde erişkinlik çağına ulaşırlar. İki aylık olan bıldırcın yumurtlamaya başlar.

Bıldırcın Yumurtası Protein Açısından Çok Zengin ve Vitamin Deposudur.

Bıldırcın yumurtası tavuk yumurtasından daha besleyici ve sağlıklıdır. Bıldırcın yumurtası, **günlük olarak önerilen protein gereksiniminin %13'ünden fazlasını** karşılar. Bıldırcın yumurtası, özellikle **B vitaminleri** bakımından zengin olup, günlük gereken **B1 vitaminin %140'ını** karşılar.

E vitamini ve protein açısından zengin olan bıldırcın yumurtası bağışıklığın güçlenmesinde son derece etkilidir. **Hamilelik döneminde** düzenli olarak bıldırcın yumurtası tüketmek, gereken demir ihtiyacının giderilmesini ve bebeğin gelişiminin yolunda gitmesini sağlar.

Bıldırcının eti de oldukça yumuşak ve lezzetlidir. Bıldırcın yumurtasının bilinen diğer faydalarını şöyle özetleyebiliriz.

Astım ve bronşit gibi kronik rahatsızlıkların tedavisinde önemli bir yere sahiptir. Çocuklar için faydalı ve etkili bir **enerji kaynağıdır**. **Öksürük** ve **gribin** iyileşmesini sağlar. Ebat olarak küçük olmasına karşın tavuk ve benzeri yumurtalardan besin değeri olarak daha üstündür. Yaklaşık 10 gram ağırlığına sahip bir bıldırcın yumurtası 15 kalori değerindedir. **A ve B2 vitaminleri** açısından zengindir. **Tüberküloz** hastalığının tedavisinde önerilir. Vücutta bulunan **ağır metalleri** ve **toksinleri** atar. Bağışıklık sistemini güçlendirerek, hastalıklara karşı koruma sağlar. **Kalp-damar hastalıklarına** yakalanma riskini azaltır. **Ülser** ve **gastrit** gibi mide hastalıklarına iyi gelir. **Hamilelikte** tüketilmesi de dâhil olmak üzere bebeklerin, çocukların ve hatta gençlerin **vücut gelişiminde** ve **direncinde** çok önemli bir yere sahiptir. **Kan basıncını** ve **tansiyonu** düzenler. **Migren** ataklarını azaltır, **nöbet** esnasında yenirse ağrının şiddetini azaltır. **Sindirim sistemine** ve **hazımsızlığa** iyi gelir. **Egzama** ve alerji kaynaklı **cilt hastalıklarının** geçmesinde yardımcıdır. **Hafızayı** kuvvetlendirir. **Strese** iyi gelir. Düzenli olarak tüketilirse **güzel ve parlak bir cilde** sahip olmanızı sağlar.

Genel görünüşleri ve özellikleri itibarıyla benzerlik gösterebilirler de **pek çok bıldırcın türü** bulunmaktadır. Bunlar yaşadıkları bölgeye özgü olan bıldırcınların çok azı hakkında bilgiye ulaşmak mümkündür. En çok ve yaygın bilinen tür **bayağı bıldırcın** türüdür. Boyları yaklaşık 20 santimetredir ve sert bir gaga yapısına sahiptir. **Ekin bıldırcını** ise genel özellikleri ile tıknaz bıldırcın yapısındadır, iri vücutludur. Piyasa değeri en yüksek türlerden olan **Japon bıldırcını** ise ötüşü ile de cezbedici bir sese sahiptir. Yetiştiricilik alanında en çok ilgi bu türdedir. **Himalaya bıldırcını** ise Hindistan'da bulunduğu bölge nedeniyle bu ismi almaktadır. En çok avlanan bıldırcın türlerinden olduğu için nesli tükenme tehlikesi altındadır. **Dağ bıldırcını**, pullu bıldırcın ve **Kaliforniya bıldırcını** gibi daha pek çok türü bulunmaktadır.

DEGER

Azerbaycan Devleti'nin
kendi halkını ve toprak bütünlüğünü korumak için
meşru müdafaa hakkını destekliyor,
şehit düşen Azerbaycanlı kardeşlerimize Allah'tan rahmet,
yaralılara acil şifa diliyoruz.

Düşman korkutamaz bizi,
Yolumuzdan kimse döndüremez.
Ezelden ebede bu böyle,
Kardeşliğimizden kimse
vazgeçiremez!

Değerli okurlar, Değer dergimizin Gezi sayfasında sizlere ülkemizin 81 ilinin doğal güzelliklerini, tarihini, gezilecek yerlerini ve yemeklerini tanıttık. Artık sizleri **Türki devletler** başta olmak üzere bilmediğiniz ya da görmediğiniz ülkelere yolculuğa çıkaracağız. İlk ülkemiz son zamanlarda haklı davası uğrunda mücadele eden kadim dostumuz **Azerbaycan...**

Alev Kuleleri

Üç Alev Kulesinin en büyüğü 182 metreye ulaşır ve bütün görkemiyle Bakü Körfezi'nin üzerinde yükselir. Belirli bir mesafeden bakıldığında üçlü alevleri andırır. Geceleri dış kısımları ateş renginde aydınlatılır.

İKİ DEVLET TEK MİLLET

AZERBAIJAN

Bilindiği üzere **Azerbaycan** ile olan kardeşliğimizi “**iki devlet tek millet**” sözüyle özetleriz. Zira gerek Anadolu Türkçesine en yakın dil özelliğiyle gerek ortak yas ve kıvançlarımızla uzun zamandan beri etle-tırnak, kanla-can olmuşuzdur. Peki, bu kardeş ülkeyle ilgili neyi ne kadar biliyoruz? Onları yeteri kadar tanıyor muyuz? Nasıl ki bir insan evvela öz kardeşini tanıyorsa o halde gelin biz de bu öz kardeşlerimizi biraz daha yakından tanıyalım.

Kaynaklar

1. <https://blog.ilet.com/baku-seyahat-rehberi/>
2. <https://www.turktoyu.com/azerbaycan-in-ki-karihi>

Özellikle Orta Asya'da **Hazar Denizine** egemen olmak isteyen Rusya'nın bu politikası, bir anlamda Azerbaycanlı kandaşlarımıza kimlik bunalımı yaşatma amacını taşımıştır. Dahası bu bölgedeki **Azerbaycan petroleri** keşfedilince işin rengi büsbütün değişmiş ve Ruslar, buradaki Müslüman Türklerin yerine **Taşnak ve Troşak Ermenilerini** destekleyerek bu bölgede onların egemen olmalarını sağlamaya çalışmışlardır.

Rusların böylesine sindirmeye çalıştığı kandaşlarımız, 1920-1924 yılları arasında bile Ruslara karşı 54 kez isyan çıkartmışlar ve bir anlamda bu bağımsızlık arzularıyla Türk olduklarını dost-düşman herkese ispat etmişlerdir.

Ebulfez Elçibey ve Azerbaycan'ın Bağımsızlığını Kazanması

Azerbaycan'ın Kısa Tarihi

Azerbaycan Türkleri, uzun yüzyıllar boyunca özellikle Pers, Sasani, Safevi gibi devletlerin idaresi altında kalmıştır. Bir dönem Osmanlı idaresiyle de tanışan bu bölge, **18.yy'dan itibaren Rus** nüfuzuna girmeye başlamış ve **Çarlık Rusya** burada güçlü bir yönetim kurmuştur.

Bolşevik İhtilali'yle Çarlık Rusya'sının devrilmesi üzerine 1918'de bağımsızlıklarını ilân eden kandaşlarımız, **1920'de Sovyet Kızıl Ordusu'nun** saldırılarıyla yeniden Rus hâkimiyetine girmiştir.

Rusya, 1930'lu yıllara kadar kandaşlarımızı Türk olarak anarken, sonrasında onları farklı bir kimlik oluşturup Türk Dünyası'ndan kopart-

mak amacıyla onlara Azeri (sanki başka bir milletmiş gibi) olarak nitelemeye başlamışlardır ki, Sovyetlerin bu söylemi hâlâ günümüzde bile yaygın bir geçerliliğe sahiptir. Hatta Rus tarihçiler, maksatlı bir şekilde Azeri olarak niteledikleri bu Türklerin Medlerin soyundan geldikleri tezini işlemişler ve bu surette onları bir anlamda Fars kökenli oldukları konusunda iknaya çalışmışlardır.

İşte biz yapılan bu oyunlara gelmemeliyiz. Onlar bizim için Azeri değil **Azerbaycanlı Türk** kardeşlerimizdir. Azer, ateş anlamına gelirken Azeri ise ateşe tapan anlamındadır. Biz bu kelime oyunlarına dikkat etmeliyiz ve soydaşlarımıza Azeri diyerek sanki bizlerden farklı bir millet gibi görüp, bu tuzaklara düşmemeliyiz. Dikkat çekerek tekrarlıyorum onlar **Azerbaycanlı Türk** kardeşlerimizdir.

Neticede 1991 yılında Sovyetler'in dağılmasıyla bağımsız olan Azerbaycanlı kardeşlerimiz, bu süreçte **Yanvar Katliamı, Dağlık Karabağ Meselesi** gibi çok trajik olaylarla gündeme gelmiş ve istiklâl uğrunda ağır bedeller ödemişlerdir. Özellikle Azerbaycan'ın istiklâlinde kilit rol oynayan **Ebulfez Elçibey'i** rahmetle anıyorum.

Azerbaycan'da Gezilecek Yerler

Azerbaycan'ın başkenti ve ticaret merkezi olan **Bakü**, **Hazar Denizi** kıyısında bulunan tarihi bir şehir. Dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan Bakü, Avrupa ve Asya'nın birleştiği bir coğrafyada yer almaktadır. Başkentin adı; "rüzgâr esintisi", "rüzgarlar şehri" veya "tepe", "tepe üzerindeki şehir" anlamlarına gelmektedir.

Azerbaycan'ın kültürel, endüstriyel ve siyasi başkenti **Bakü liman kenti**, Hazar'ın batı kıyısında, **petrol** bakımından zengin olan **Apşeron Yarımadası**'nın güneyindeki aynı addaki körfezin kıyısında yer almaktadır. **Bakü**, **11 idari bölge ve 5 ilçeden** oluşmaktadır.

Tarihi Eserler

İçeri Şehir (Eski Kent)

Bakü'nün UNESCO listesinde yer alan surlarla çevrili eski kenti, bir zamanlar Şirvan Şahlarının ortaçağ başkentiydi. İçeri Şehir, bugün Kız Kalesi, geleneksel halı dokumacıları ve restoranları ile başkentin kalbi. İçeri Şehir'i Bakü'nün Akropolü olarak nitelemek mümkündür.

Şirvanşahlar Sarayı

800 yıl boyunca Azerbaycan'ı yöneten hanedan olan **Şirvanşahlar Sarayı**, 10 Manatlık banknotların arka yüzünde de yer almaktadır. UNESCO listesinde yer alan 15. yüzyıl kompleksi; bir saray, cami, mezarlar ve türbeler ile İçeri Şehir'de yer alan Bakü'nün en gözde mekânlarından biri.

Hükümet Konağı

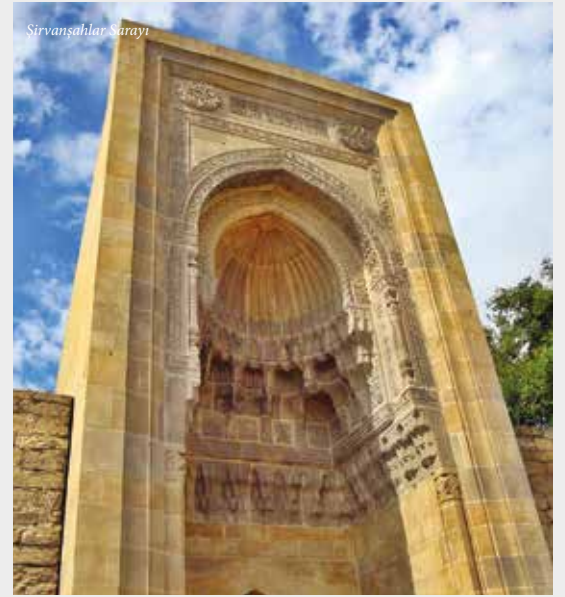
Neftçiler caddesindeki zengin **Barok Hükümet Konağı**, 1952'de Sovyetler tarafından inşa edildi. Bakanlık ofisleri de bu binada bulunmaktadır. Özellikle geceleri aydınlatıldığında mimari güzelliğiyle göz doldurur.

Şirvanşahlar Sarayı

Hükümet Konağı

Şirvanşahlar Sarayı

Taze Pir Cami

Taze Pir Cami

Bakü'nün merkezinde kumtaşından inşa edilmiş olan ve altın kaplama minareli Taze Pir Cami tamamlanmasından üç yıl sonra 1917 Ekim devrimine kurban gitti. Bolşeviklerin kararıyla cami önce sine-maya daha sonra da ahıra dönüştürüldü. 1943'te ise cami olarak yeniden açıldı.

İsmailiye Sarayı

Abartılı Venedik gotik sarayının üzücü bir hikâyesi var. 20. yüzyılın başlarında petrol baronu Ağa Musa Naghiyev'in oğlu İsmail tüberküloz hastalığının kurbanı oldu. Naghiyev, 1913 yılında oğlunun anısına bir saray inşa etmek için dünyanın önemli mimarlarından Polonyalı mimar Jozef Plosko ile anlaştı. Baron projenin tamamlanması sonrasında binayı İslami hayır kuruluşuna bağışladı. Toplantı salonu olarak kullanılan bina günümüzde **Bilimler Akademisi Başkanlığının** merkezidir.

Müzeler

Azerbaycan Tarihi Müzesi

Seyahat size dünya hakkında bilgi edinme, sergiler ve eserler görme fırsatı sunar. İtalyan Rönesans tarzı bir konağın içindeki Azerbaycan Tarihi Müzesi, 300.000'den fazla esere sahip. Sergiler, antik çağlardan modern tarihi ve etnografya ile ilgili her şeyi içinde barındırmaktadır. Azerbaycan'ın en büyük müzesi olan Azerbaycan Tarihi Müzesi Bakü'nün önde gelen cazibe merkezidir.

Azerbaycan Halı Müzesi

1967'de kurulan Halı Müzesi dünyada bir ilktir. Motiflerle süslenmiş, yuvarlanmış bir halıya benzeyen binada geleneksel halı dokumacılığını ve Azerbaycan kültüründeki önemini öğrenebilirsiniz.

Nizami Edebiyat Müzesi

İçeri Şehir yakınındaki yayalaştırılmış Nizami Caddesi'nin sonuna doğru **Edebiyat Müzesi** bulunmaktadır. 12. yüzyıldan kalma ünlü şairin adı verilen bina, altı ünlü şair ve yazar heykeliyle çekici bir cepheye sahiptir.

Parklar, Meydanlar ve Önemli Bölgeler

Nizami Caddesi

Azerbaycan'ın ünlü şairi **Nizami Gencevi'nin adını alan 3,5 kilometre uzunluğundaki cadde** Bakü'nün ana alışveriş bölgesini oluşturur. Caddede mimarının barok, neo-gotik ve neo-rönesans tarzdan daha sıradan Stalin stillerine dönüşüğünü hemen fark edeceksiniz.

Çeşme Meydanı

Eskiden bir siper olan yayalaştırılmış Çeşme Meydanı, Bakü'nün görülmesi gereken yerlerinden biri. Nizami Caddesi'nden İçeri Şehir'in doğu surlarına kadar uzanan düzinelerce çeşme alanı dolduruyor. Alt katlarda çok sayıda kafe ve açık teraslı restoranlar yer almaktadır.

Devlet Bayrağı Meydanı

Devlet Bayrağı Meydanı, Bakü Bulvarı'nın batı ucunda bulunur. 2007'de açılan meydan, ulusal gururu temsil eder. İlk yapıldığı dönemde **162 metre uzunluğundaki bayrak direği üzerinde 70x35 metre büyüklüğünde dev bayrakla "Guinness Rekorlar Kitabına"** girmeyi başarmıştır. Bugün bu rekoru Tacikistan elinde tutuyor.

Mini Venedik

Kanallar Şehrini ziyaret etmediyseniz Bakü'nün **Mini Venedik'i** size benzer bir tat verecektir. **Mini Venedik**, Bakü Bulvarı'ndaki küçük alanda iki büyük ada ve köprülerle bağlantılı küçük adalardan oluşuyor. Yerli halk ve turistler, 1960'larda açılan yapay kanal sistemi aracılığıyla Azerbaycan'ın gondol versiyonunun keyfini sürüyorlar. Romantik bir akşam için Bakü'nün en iyi cazibe merkezlerinden biridir.

Bakü'nün Lezzetleri

Yüzyıllar boyunca Asya ve Avrupa kıtaları arasındaki ticaret yollarında yer alan Azerbaycan'ın yemek kültürü ve mutfağında Türk, Hint, Çin, İran, Orta Doğu ve Akdeniz esintilerini bulmak mümkündür.

Pilav: Kurutulmuş meyveler ve fındıklarla birlikte servis edilir ve Fas'ın baharatlı pilavına benzer. Azerbaycan pilavının en iyi kısmı baharat ve kuru meyvelerin dokunuşları egzotik ve tatlı bir lezzet veriyor. Safran ve

tarçın ile birlikte kayısı hatta hurma ve kestane gibi kurutulmuş meyvelerin tadını çıkarabilirsiniz. Pirinç genellikle en sevilen kombinasyon olan et veya en çok koyun eti ya da kuzu eti ile servis edilir. Ayrıca tavuk da kullanılabilir.

Kebab: Tipik bir Türk ve Orta Doğu yemeği olan kebab, Azerbaycan menülerinde belki de en yaygın olanıdır. Kebab, Arapça "kı-zarmış et" anlamına gelir ve mangalda yapılır. Et, balık, sebze veya bunların düzgün

bir şekilde marine edilmiş baharatlı kombinasyonlarını içerebilir. Yaygın olarak kuzu eti kullanılır.

Kutab: Kişniş, rezene ve sumak ile karıştırılmış yoğurt ile birlikte et, peynir veya ıspanak gibi bir sebze ile doldurulmuş lezzetli bir tür tuzlu krep. Geleneksel kutab basit bir krep değildir ve birkaç kat pişmiş hamurun birleştirilmesiyle yapılır. Çok fazla tereyağı ile yapıldığından gerçekten lezzetlidir.

Badambura: Badambura

baklavadan biraz daha az tatlıdır ve bal içermez bu yüzden daha az yapışkandır. Sade öğütülmüş şeker, badem, kakule ve vanilya ile doldurulur. Bakü'de İtalyan, Japon ve her zamanki uluslararası fast food zincirleri ve birçok uluslararası restoran mevcuttur. Yukarıda sıralananlar gibi geleneksel Azerbaycan yemeklerini denemek için İçeri Şehir'deki restoranları özellikle kervansaray usulü olanları hedeflemelisiniz. Ancak en iyi Azerbaycan yemeklerinin servis edildiği modern restoranlar da var.

Kutab

Badambura

Azerbaycan'dan Ne Alınır?

Bakü, Doğu ve Batı kültürünün, tasavvufun ve modern kent ortamının nadir ve sıra dışı bir karışımıdır. Bu yüzden Bakü'nün bu eşsiz ruhunu temsil eden, sizinle birlikte eve götürebileceğiniz en iyi hediyelik eşyalardan bazıları şunlardır;

Armudu Kadehi: Çay servisi ve çay içmek Azeri kültürünün önemli bir bölümünü oluşturuyor. Bakü'den alabileceğiniz en ikonik armağanlardan biri camdan, porselen veya metalden yapılmış armut biçimli geleneksel bir çay fincanı olan Armudu kadehidir.

Kelaghayi: Bu kadınlar için geleneksel bir Azerbaycan başörtüsüdür. Kadınların ulusal kostümünün ayrılmaz bir parçası ve aynı zamanda kendinize veya değer verdiğiniz bir kadına vermek için de istisnai bir hediyedir.

Çırağ: Azerbaycan'dan çok

popüler bir seramik hatırası çırağ, bu topraklarda Orta Çağ'da kullanılan bir kandil şeklindedir.

Halı: Halı dokuma, Azerbaycanlı Türklerin dünyaca ünlü olduğu bir sanattır. Ülkenin yedi farklı halı üretim bölgesi var ve Bakü de onlardan biri.

Bakü'de geleneksel bir halı bulmak için en iyi yerlerden biri kesinlikle çok sayıda mükemmel mağazanın bulunduğu İçeri Şehir'dir. Azerbaycan anlatılmakla yetinilmeyecek özel bir ülke mutlaka ziyaret etmelisiniz. Yeni ülkelerde görüşmek dileğiyle.

Geleceğin Mesleği: Drone Pilotluğu ile Fotoğrafçılık

Sevgili okurlar, bu ay sizlere yakın gelecekte daha popüler olacak bir teknolojiden bahsetmek istiyorum.

Drone, İngilizcede erkek arı anlamına gelen bir kelimedir ancak günümüzde insansız hava araçları olarak kullanılıyor. Genellikle askeri amaçlı kullanılan dronelar, **fotoğrafçılık** sektörünün de gözdesi haline geldi.

Günümüzde iki farklı drone tipi ilgi çekiyor. Bunlardan biri *wi-fi* ile çalışıyor ve uzaktan kumandayla kontrol edilebiliyor. Diğeri ise gelecekte internet erişiminin olmadığı bölgelerde erişimi sağlaması öngörülen ve sürekli havada olacak olan hava araçları olarak tanımlanıyor.

Spor, seyahat, kargo, fotoğrafçılık, TV gibi alanlarda kullanılan **drone en çok fotoğrafçıların işine yarıyor**. İlk kez drone kullanacak olan fotoğrafçıların dikkat etmesi gereken kurallar da bulunuyor. Pahalı ve ilgi çekici bir araç olan droneların kullanımı kolay olsa da tedbiri elden bırakmamak gerekiyor.

İlk kez drone kullanacak fotoğrafçılar mutlaka kontrollü olmalılar. Kontrolsüz uçuşlar hem drone cihazına hem de çevredekilere zarar verebilir.

Drone Nasıl Kullanılır Diyen ve İlk Kez Drone Kullanacak Olan Fotoğrafçıların Dikkat Etmesi Gerekenler:

1. Drone'un Sınırlarını Bilin

Drone kullanacak fotoğrafçılar ilk olarak cihazın kullanımını ve sınırlarını öğrenmeliler, drone'un maksimum hızı, irtifası, iniş ve kalkış hızı gibi önemli özelliklerini öğrenmeliler, drone'un hangi rüzgar şiddetinde sabit kalamayacağını veya ters dönebileceğini, hangi hava koşullarında çalışmadığını ve riskli olduğunu bilmelidirler. Kısacası drone nasıl kullanılır bilmek için sınırlarını öğrenmek gerekir.

2. Yasal Süreçler Hakkında Bilgi Sahibi Olmak Gerekir

Dünya genelinde drone uçuşlarını kısıtlayan yasal yönetmelikler bulunmaktadır. Drone kullanıcıları bu yönetmelikleri bilmek ve ona göre çalışma yapmak zorundadır. Örneğin; *DJI Phantom 3* modellerinde maksimum irtifa 400 metre ve bunun sebebi gökyüzündeki diğer tüm uçakların güvenliğini sağlamaktır. Havaalanlarına 2 km yakında da kesinlikle uçuş yapmak yasak. Bunun yanında drone nasıl kullanılır diyenler; askeri bölgeler, devlete ait kurum ve kuruluşlar, güvenlik güçlerine ait yerleri izinsiz görüntüleyemeyeceklerini bilmelidirler.

3. Pil Kapasitesini Kontrol Etmeyi Unutmayınız

İlk kez drone kullanacak fotoğrafçıların dikkat etmesi gerekenlerden biri de uçuş öncesinde pilin şarj olup olmadığı. Aynı zamanda pillerde şişlik de olmaması gerek. Böyle bir şüphe halinde teknik servise gitmek gerekir. Drone nasıl kullanılır diye merak ediyorsanız havada kalma süresine göre pillerin doluluk oranını hesaplamamız gerekir. Çekim yapılacaksa pillerin tam olarak şarj edilmesi önemli. Dönüş yolunu da hesaplayarak pil yüzdesi %30 altına düşmeye başladığında cihazı geri çağırmanız gerekiyor.

4. Uçağın Parçalarını Kontrol Etmelisiniz

İlk kez drone kullanacak fotoğrafçıların dikkat etmesi gerekenlerin başında uçakta hasar olup olmadığı gelmektedir. Siz de drone uçurmadan önce hasar gören parçaları kontrol etmeyi unutmayın. Kanatlardaki pervanelerin sıkı şekilde bağlı olup olmadığı kontrol edin aksi halde uçuş sonrası pervanenin fırlayıp gitmesi cihazın düşmesine sebep olacaktır. Dronelar pahalı cihazlar oldukları için tekrar satın almanız zor olabilir.

5. Drone İçin Mobil Cihaz Alabilirsiniz

Drone kullanırken kolaylık sağlayacak; uçuş özelliklerini, ayarları, kamera görüntüsünü izleyeceğimiz bir mobil cihazınız olmalı. İlk kez drone kullanacak fotoğrafçı olarak akıllı telefonunuz veya tabletinize üreticinin kontrol uygulamasını yükleyerek gerekli kalibrasyon, frekans, sinyal kamera ve daha birçok ayarı yapabilirsiniz.

6. Güncel Yazılım Kullanınız

Drone kullanmak sadece cihaz bilgisi ile olmuyor. Yazılımınızın güncel olması da gerekli. Yazılımın güncel olması uçuş performansının iyileşmesini sağlıyor. Drone kullanan bir fotoğrafçı olarak yeni özellikler ve uçuşa yasak bölgeler gibi güncel bilgiler edinmeniz gerekiyor.

7. Kalkış ve İniş İçin Alan Seçimi Yapmayı Öğrenmelisiniz

İlk kez drone kullanacak fotoğrafçılar, drone modeline ve boyutlarına göre kalkış ve iniş alanlarını öğrenmeliler. Aksi halde kalkışta ve inişte dronenun zarar görmesine sebep olabilirsiniz. Aynı zamanda otomatik kalkış ve inişleri de kullanma ihtimalinizi ele alarak ağaçların altında ve yakınında objelerin bulunduğu alanlarda kalkış yapmamaya çalışınız.

8. Hava Koşullarını Takip Etmeyi Unutmayınız

Drone kullanmak için hava şartlarının da uygun olması gerek. Aşırı rüzgarlı, aşırı sıcak veya soğuk hava şartlarında cihazınızla sağlıklı bir uçuş yapamazsınız. Drone ile fotoğraf çekmek kötü hava koşullarında mantıksız bir hareket olacaktır. Aşırı sıcakta batarya, motor ve devrelerin aşırı ısınması sebebiyle yanmasına sebep olabilirsiniz. Aşırı soğukta da metal bölümlerin donmasına sebep olabilirsiniz.

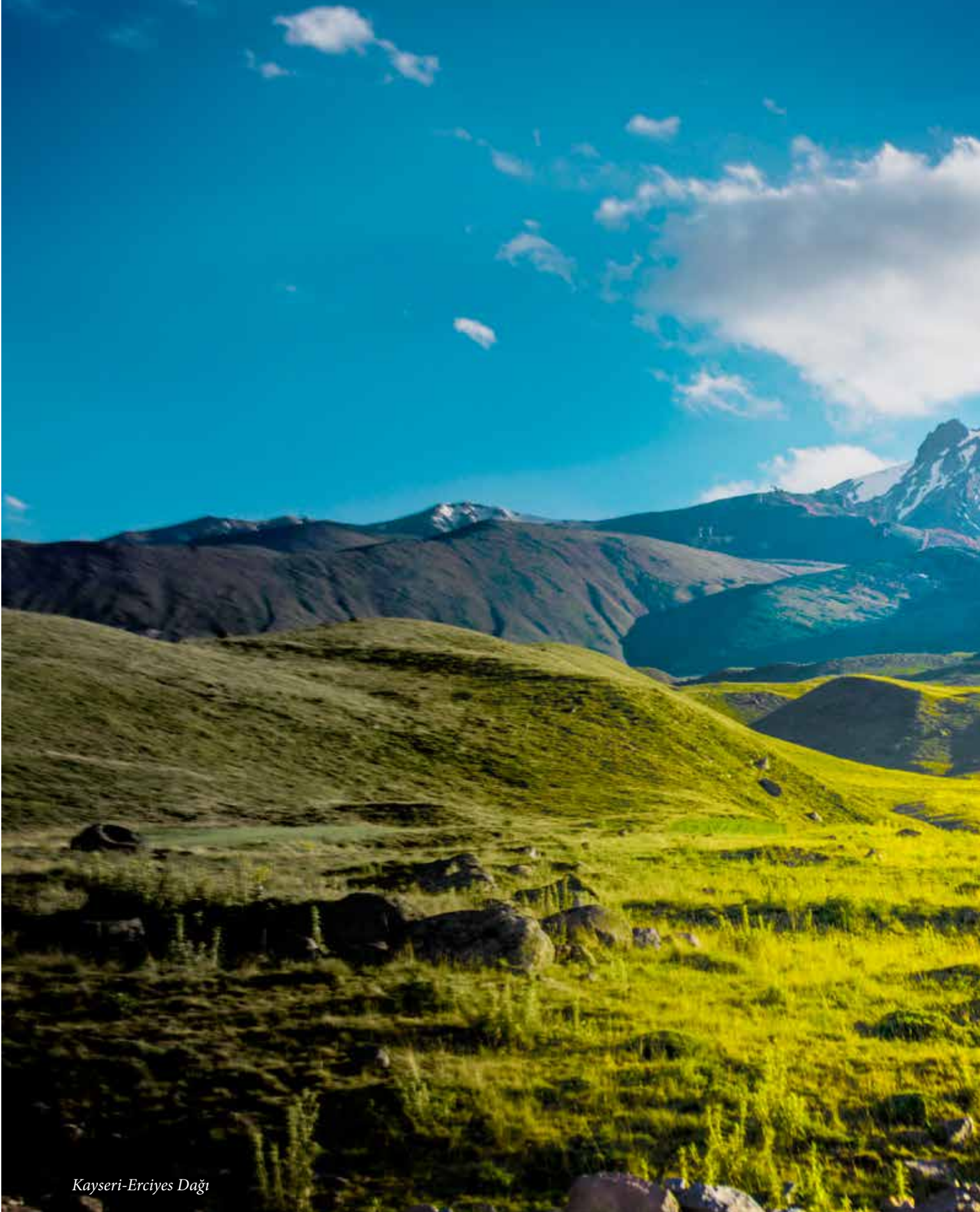
9. Eve Dönüş Konumunu Belirlemeyi Unutmayınız

İlk kez drone kullanmak isteyenler eve dönüş konumunu belirlemeyi kesinlikle unutmamalıdır. Yoksa cihazdan bir daha haber alamayabilirler. Uygulama üzerinden eve dönüş konumu belirlendiği takdirde yazılı ve sesli olarak uyarı geliyor. Drone nasıl kullanılır diyenlerin mutlaka bu özelliği kullanmaları gerekmektedir.

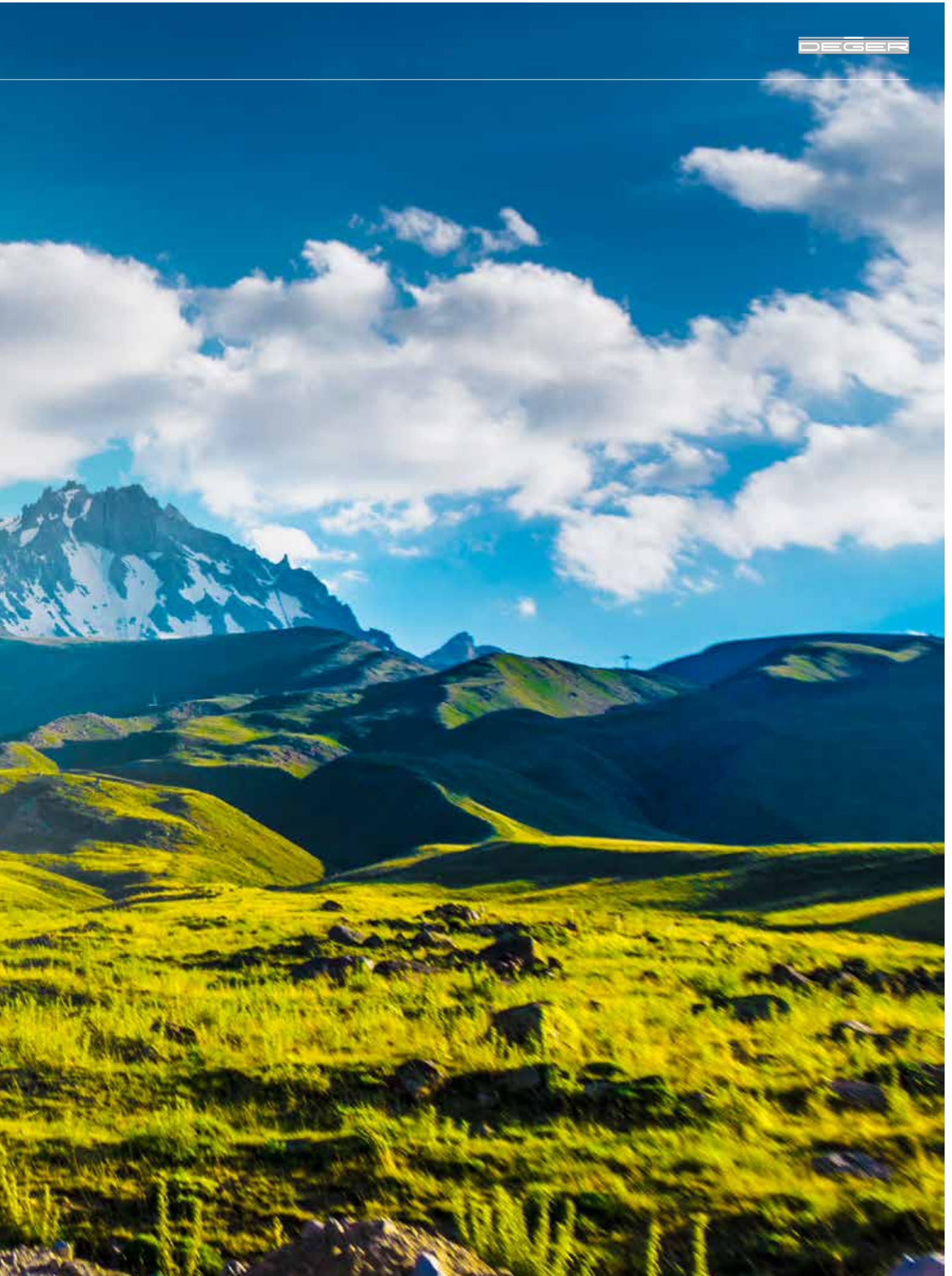
10. Alçak İrtifa Testleri Yapınız

İlk kez drone kullanacak fotoğrafçılar öncelikle alçak irtifa testleri yapmalıdırlar. Hemen yükselmek mantıklı bir hareket olmayabilir. Alçaktayken dronelerin özellikleri daha rahat keşfedilecektir.

Drone nasıl kullanılır diyen fotoğrafçılar için önerilerimiz şimdilik bu kadar. İlk kez drone kullanacak fotoğrafçılar mutlaka ve mutlaka kontrollü olmalıdırlar. **KontROLSÜZ UÇUŞLAR HEM DRONE CİHAZINA HEM DE ÇEVREDEKİLERE ZARAR VEREBİLİR. İYİ UÇUŞLAR...**

Kayseri-Erciyes Dağı

"Yarım üsengeçlerin değil azim ve kararlılıkla yürütenlerindir!"

Başarının Sırrı: İnanmak, Çalışmak, Tutku ve Azim

Evet, sevgili dostlar; bizleri tekrar buluşturan ve kullarını, "Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. Ve çalışması da ileride görülecektir." (Necm,39-40) ayeti kerimesi ile emek vermeye teşvik eden Rabbimize hamd, "Dünya işlerinizi ıslah edip yoluna koyunuz, ahiretinizi de ihmal etmeyip onun için çalışınız." (İbn Mace, nr. 214) buyurarak belirlenen hedefe ulaşmak için karşılaşılan zorluklar karşısında küsmemek gerektiğini, daha **yüksek bir gayret ve çaba** ile meşru şartlar dairesinde inanarak hedefe kilitlenmek gerektiğini bizlere hatırlatan ve yaşantısı ile bizlere rehber olan kâinatın efendisine salat ve selam ederek başlamak istiyorum, her zaman olduğu gibi bu sayıdaki yazıma.

Başarı; insan iradesinin belirli noktalarda toplanarak kendisi, ailesi, çevresi milleti nihayet insanlık için ortaya koyduğu iyi, olumlu ve sevindirici sonuçlardır.

Başarı; öyle bugünden yarına **emek vermeden**, gayret göstermeden, ulaşılmak istenen **hedef uğrunda ter dökmeden** kısa bir zaman dilimi içerisinde kazanılmaz. **Azim** ve **kararlılıkla**, bin bir zorluk ve meşakkatlerin döşeli olduğu uzun ve meşakkatli bir yolun bütün zorluklarına katlanılarak elde edilir. Şüphesiz ki **başarının anahtarı çalışmaktır**. İnsanlar başarıya

çevresinde bulunan insanların yapamadığı ya da yapmakta zorlandığı işleri onlardan daha iyi yaparak **daha çok gayret göstererek** ulaşırlar. Yani başarmak için çalışmak, yılmamak, sabretmek ve belirlenen hedefe kilitlenmek gerekir. **S. Keth Moorhead**'in dediği gibi: "Hiç kimse başarı merdivenlerini elleri cebinde tırmanmamıştır."

Hayatın her döneminde insanın birçok başarılı çalışmaya imza atması mümkündür. Ancak bu başarı kendiliğinden gelmez. Rabbimizin kerim kitabımızda buyurduğu gibi: "İnsan için ancak çalıştığı için karşılığı vardır." (Necm Suresi 39) Bunun için kendimizi iyi yetiştirmek ve takip ettiğimiz, bizi başarıya ulaştırmasını istediğimiz hedef için Allah'ın verdiği her türlü imkânı kullanarak azimle, yılmadan çalışmamız gerekmektedir. Çocukluk ve gençlik yıllarını iyi değerlendiren, belli hedefler ortaya koyarak o hedeflere ulaşmak için plan yapan, yaptığı planları da cesaretle uygulayan kişiler mutlaka başarıya ulaşırlar.

Ama maalesef bizim toplumumuzda insanlar çalışmak yerine başarısızlık karşısında hemen **bahanelere** sığınmaktadırlar. İmkânlarının kısıtlı olduğunu, kendilerini destekleyen insanların olmadığını, çevrelerinde kendilerini teşvik eden, örnek olan "rol model" kimselerin olmadığını bahane etmektedirler.

Çoğu zamanda işin maddi boyutunu ileri sürerek, "Benim de filan kişi gibi imkânlarım olsaydı ben de başarılı olurum." diyerek başarısızlıklarına mazeret üretmektedirler. Bu şekilde düşünmek Gayretullah'a aykırıdır ve işi basite indirgemektir, daha işin başında mağlubiyeti kabullenmektir. Elbette ki **imkân** başarıyı destekleyen önemli faktörlerden biridir. Ancak büyük başarıları imza atanların biyografileri iyi tetkik edilirse nice imkânsız insanların, **imkânsızlıklarına rağmen** nice büyük başarıya ulaştıklarını görmek mümkündür. Bu yönden bakıldığında çoğu zaman imkânsızlıkların başarılı olma, azim ve kararlılığı içerisinde olanlar için kamçı görevi gördüğünü ve işin imkân boyutunun başarı üzerinde hiç de zannedildiği kadar etkili olmadığı görülür.

Azim, kararlılık gibi **üşengeçlik** ve **tembellik** de insan fitratında var olan özelliklerdir. Önemli olan başarının en büyük düşmanları olan üşengeçliği ve tembelliği körelterek azim ve kararlılığı ön plana çıkarmaktır. İşte bu noktada yüce dinimizin insanlığın başarısı ve refahı için tavsiye ettiği **tevekkül** devreye girmektedir, girmelidir.

Tevekkül, kulun elinden gelen gayreti gösterdikten sonra işin sonucunu Allah'a havale etmesidir. Kulun Rabbine "Ey Rabbim, bana verdiğin imkân belli, ben elimden geleni yaptım, başarılı olmak için tüm gücümle çalıştım. Şimdi de 'Kararımı verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever.'" (Al-i İmran 159) ilahi fer-

İmkân başarıyı destekleyen önemli faktörlerden biridir. Ancak büyük başarıları imza atanların biyografileri iyi tetkik edilirse nice imkânsız insanların, imkânsızlıklarına rağmen nice büyük başarıya ulaştıklarını görmek mümkündür.

manına güvenerek senin yardımını ve nusretini bekliyorum." Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de **Hız. Şuayb** (as)'ın diliyle: "Size yasakladığımı kendim yapmak niyetinde değilim. Ben sadece gücümün yettiği kadar ıslah etmek istiyorum. Fakat başarım ancak Allah'ın yardımına bağlıdır. Yalnız ona dayanıyor ve ona yöneliyorum." İlahi fermanı çalışma hayatının nizamı kabul edip, "Gayret benden muvaffakiyet/başarı sendendir." demesidir.

Tevekkül, bir mücadelenin Allah ile olan irtibatıdır. Eğer bu bağ güçlü değilse, yarının belirsizliği ve bilinemezliği bizi devamlı korkutacak ve davranışlarımıza olumsuz etki yapacaktır. Hâlbuki **geçmişin ve geleceğin sahibi Allah'tır**. Bütün hesaplarını Allah'a dayanarak yapanlar asla yanılmayacaklardır. Bundan dolayı, her zaman ve her yerde olaylara İslam akidesinin terazisiyle bakmaya, yüce Allah'ın kendisiyle beraber olduğunu bildiğine göre kendi gücünü küçümsememeye ve yüce Allah'ın müminlere yönelik: "Hâlbuki kim Allah'a dayanırsa, bilsin ki Allah mutlak galiptir, hikmet sahibidir."

(Enfal 49) direktifini her zaman aklında bulundurmaya gayret göstereceklerdir.

Tevekkül, kulun elinden gelen gayreti gösterdikten sonra işin sonucunu Allah'a havale etmesidir.

Sözün en güzelini buyuran kâinatın efendisi konumuz ile ilgili olarak, "Siz, hakkıyla Allah'a tevekkül etmiş olsaydınız, aç olarak yuvasından çıkan, tok olarak yuvalarına dönen kuşları rızıklandırdığı gibi Allah sizi de rızıklandırır." buyurmuştur.

Kerim olan Rabbim bizleri, "Maksada erişmek için lazım gelen maddi ve manevi sebeplerin hepsine yapışmak ve başka hiçbir şey kalmadıktan sonra Allah'a bırakanlardan." eylesin.

Allah'tan başka güvence tanımayan, ondan hoşnut olan, onunla yetinen, zorluk karşısında imanları artan ve insanların kendilerini düşmandan korkutmaları karşısında "Allah bize yeter, o ne güzel vekildir." diyen, belirlediği hedefe ulaşmak için var olan meşru bütün imkânı ile mücadele eder. Müslümanlar olarak "rakip değil ekip olma" bilinci ile birbirleri ile yardımlaşan, sadece Allah'a dayanıp güvenen, onunla yetinen ve ondan başka her şeyi vesile bilenlerden eylesin...

Başarıya ulaşmak için; "Çalışın, sabredin, her zaman inanın ve hiçbir zaman geri dönmeyin."

Asla vazgeçmeyin! Başarı sonuç değil, yolculuktur, iyi yolculuklar, selam ve dua ile...

Düşük Özgüven Nasıl Ortaya Çıkar?

Değerli okurlar, bu sayımızda özgüven konusuna değineceğim. Birçok insan tarafından zaman zaman sorun olarak görülen ve **eksikliğinden şikâyet** edilen bu kavramı bütün hatlarıyla ele almayı hedefliyorum. Özgüven konusunu ele alma sebeplerimi ise; kendini özgüvenli olarak tanımlayan bireylerin dahi ilgisini çekebilecek olması, **hepimizin zaman zaman benzer kaygıları yaşıyor olması**, aslında bu konunun korkulduğu kadar aşılamaz bir durum olmaması ve üzerinde çalışılarak geliştirilebileceğinin bilinmesi şeklinde sayabilirim.

Tabii ki **düşük özgüven problemini** hızlı bir şekilde aşmak ve bir anda yüksek bir özgüvene sahip olmak pek de mümkün değil. Aslında **özgüven**, gelişimsel bir kavram ve bir sürecin eseridir. Zamanla şekillendiği gibi zamanla da gelişir. Bu konuda önemli diyebileceğimiz noktaların başında, özgüven hakkında yeterli bilgiye sahip olmak ve ona yönelik farkındalık kazanmak geliyor. Bu yazıda özgüvenin tanımı ve düşük özgüvenin bireylerde nasıl geliştiği konuları üzerine odaklanacağız.

Özgüven; benliğimizle ilgili sahip olduğumuz fikirler, kendimize yönelik yargılarımız ve aslında kendi değerimizin öznel değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir. **Düşük özgüven** ise kendimize verdiğimiz değer az olması, sahip olduğumuz değeri küçümsememiz veya kendimize yönelik yargılarımızın olumsuz yönde gelişmesi sonucu ortaya çıkar. Kısaca açıklamak gerekirse **düşük özgüven kendimizle ilgili olumsuz düşüncelerden kaynaklanmaktadır.**

Bazı bireylerde bu **olumsuz düşünceler sadece belli olaylar karşısında** ve kısa süreli olarak gün yüzüne çıkar. Bu kişilerin kendi yöntemleriyle düşüncelerini düzenlemesi görece kolaydır. Bazılarımız için ise kendinden emin olamama durumu ve özeleştiri, yaşamsal tecrübelerin birçoğunda tetiklenir ve **öze yönelik işlevsiz ve olumsuz düşünceler** yoluyla düşük özgüven süreklilik kazanabilir.

Yaşam boyu karşılaştığımız **her nesneye veya olaya karşı iyi veya kötü bir düşünce geliştiririz.** Mesela; son izlediğiniz film sizce nasıldı? Beğendiniz mi? İyi veya kötü bir film miydi? Filmle ilgili yorumları okuduktan sonra fikrinizin değiştiği oldu mu? Aslında hoşlanmadığımız bir insanla sonradan yakın arkadaş olduğunuz oldu mu peki? Tanımadan önce o kişiyle ilgili düşünceleriniz nelerdi? *'Dünyanın en kötü insanı, o hiçbir şeyden anlamaz?'*, *'Bu kadar da anlayışsızlık olur mu canım!'*

Bu kadar keskin cümlelerle olmasa da birileri için benzer düşünceler aklınızdan mutlaka geçmiştir. Peki tanıdiktan sonra o kişiyle ilgili düşünceleriniz neler oldu? *'Aslında o kadar da kötü değilmiş.'*, *'düşündüğüm gibi değilmiş, ben yanılmışım.'*

Bu konuda bu kadar üstelememin ve bu soruları sormamın sebebi, özgüveni tanımlarken **özgüvenin kendimizle ilgili geliştirmiş olduğumuz düşüncelere bağlı** olarak şekillendiğini söylemiş olmamız. Yani yukarıdaki örneklerle benzer şekilde başkalarına yönelik düşüncelerimizle ilgili yanlış noktalar nasıl zamanla ortaya çıkıyor ve bu düşünceleri değiştirmenin yolu açılıyor ise kendimizle ilgili düşüncelerimiz de hatalı bir şekilde oluşabilir, benliğimizi tanımlayan içsel ifadelerimiz önyargılarımızla şekillenmiş olabilir ve aslında bu düşünceler değişebilir.

Düşüncelerimiz her zaman doğru değildir. Düşüncelerimiz önyargılı olabilir. Düşüncelerimiz değişebilir.

Peki, kendimizle ilgili olumsuz düşüncelerimiz, kendimizle ilgili gerçekçi olmayan yıkıcı yargılarımız yani aslında **düşük özgüven nasıl ortaya çıkar?**

Yaşam boyunca edinilen deneyimler bireylerin kendilerine ve çevrelerine yönelik bir bakış açısı geliştirmesini sağlar. Doğumdan itibaren insan hayatının bir parçası olan bu **deneyimler**; bazen ebeveyn, akran, eş gibi hayatımızın merkezindeki kişilerin söz ya da davranışları ile bazen ise **deneyim sonrası** ortaya çıkan başarı ya da kayıp gibi sonuçlar aracılığıyla olumlu ya da olumsuz olarak anlamlandırılır. Bu anlamlandırmalar, benliğimizi etkiler ve kendimiz hakkında yargılar geliştirmemize neden olur. **Çocukluk çağında** olumlu davranışları

yeterince desteklenmemiş ve pekiştirilmemiş, istenmeyen davranışları ise sürekli cezalandırılmış ve yanlış şekilde ele alınmış kişilerin kendilerine yönelik algıları büyük ihtimal olumsuz ve özgüvenleri diğerlerine göre daha düşük olacaktır. Çünkü bu kişiler kendileriyle ilgili olarak hayatta bir şeyleri

iyi yapabildiklerine dair algılarını geliştirememiş ve genel olarak yanlış, başarısız, istenmeyen davranışları üzerinden değerlendirilmişlerdir.

Dr. Melanie Fennel (2018) tarafından düşük özgüvenin ortaya çıkmasına sebep olabilecek yaşam tecrübeleri maddeler halinde belirtilmiştir. Bunlar;

• **Düzenli Ceza, İhmal ya da Kötüye Kullanılma**

Yaşamın erken dönemlerinde anlam verilemeyen cezalara maruz kalma, ihmal edilme, şiddete maruz kalma gibi durumlar o dönemdeki bir çocuk için anlayabileceğinden fazlasıdır. Çocuklar genellikle ebeveynleri tarafından sergilenen farklı davranış örüntülerini (*ödül, ceza, ima, mimik vb.*) kendi davranışlarına bağlayabilir ve karşılaştıkları uygun olmayan davranış örüntülerini bir şekilde hak ettiklerini düşünebilirler. Bunun sonucunda da kendilerine bakışları olumsuz yönde etkilenir. *'Bunlara maruz kalıyorsam hak ediyorum demektir. Hak ediyorsam kötü, değersiz biriyim.'*

• **Ebeveyn Beklentilerini Karşılayamama**

Yaşamın erken dönemlerindeki tecrübelerin tamamen kötü olması gerekmez ancak yine de ebeveynlerin, çocuklarının yaptığı şeyleri değersiz ve yetersiz gibi görmeleri ve aslında çocukların iyi şeyler yapmalarına rağmen olumsuz özelliklerine odaklanmaları onların kendileriyle ilgili temelde 'yanlış' olduklarını ve yeterince iyi olmadıklarını düşüncelerine sebep olabilir.

Ergenlik döneminde bireyler akranları tarafından beğenilmeme, alay edilme gibi deneyimlere maruz kalabilirler.

• Akran Grubunun Beklentilerini Karşılayamama

Özellikle ergenlik döneminde bireyler akranları tarafından beğenilmeme, alay edilme, aşağılanma gibi zorlayıcı deneyimlere (*akran zorbalığı*) maruz kalabilir; fiziksel, ekonomik durum gibi özelliklerde kendilerini arkadaşlarıyla kıyaslama eğilimine girebilirler. Bireyler bu aşağılanma, alay edilme gibi durumlar sonrasında kendilerini eksik, yanlış hissedebilir.

• Başkalarının Stres ve Üzüntüsüne Maruz Kalma

Ebeveynler stres ve öfkeli olduğu dönemlerde (*bu bir iş değişikliği, yeni bir kardeşin olması, taşınma olabilir*) çocuğun normalde tolere edilebilecek ve anlayış gösterebilecek davranışlarını anlayışla karşılayamayabilirler. Karşılaştıkları tepkilere anlam veremeyen çocuklar 'problem' kendilerinde olduğu ve davranışlarının kabul edilemez olduğu düşüncelerine kapılabilir.

• Ailenin Toplumdaki Yeri

Maddi problemler, tutarsız ilişkiler ve bireylerin içinde bulunduğu ailenin toplum tarafından dışlanması, kabul edilmemesi, aile üyelerinin kendilerini şiddetle ifade etmesi, çocuğun utanç hissetmesine ve düşük özgüvene sahip olmasına sebep olabilir.

• İyi Şeylerden Mahrum Kalma

Yaşamın erken dönemlerindeki başarıların yeterince motive edilmemesi ve desteklenmemesi, sevgi ve özeni gösteren temas ve ilgiden mahrum kalma ya da ailenin ilgi göstermeyi bilmemesi bireylerin yeterli olduğuna dair açık ve net bir onay alamamasına ve kendilerini yetersiz, değersiz hissetmelerine sebep olabilir.

• Evde Dışlanan Olma

Bir çocuk, belli bir alanda (*akademik, sportif vb.*) başarılı kardeşler, kuzenler arasında kaldığında farklı alan-

Çocukluk döneminde herhangi bir olumsuz tutuma maruz kalmayan ve sağlıklı yetişen bir çocuk da yaşamının ilerleyen dönemlerinde kendisini etkileyen bir olay ya da olay örüntüsü sonrasında hayatın belli alanlarında düşük özgüven geliştirebilir.

larda başarılı olsa dahi, bu başarılar aile ya da akranlar tarafından çok önemsenmediğinde ve kardeşleriyle ya da kuzenleriyle arasındaki farklılığa fazlaca odaklanıldığında kendini diğerlerinden farklı, başarısız ve daha aşağı hissedebilir. Bu gibi durumlar uzun vadede özgüvenin gelişmesini engelleyebilir.

• Okulda Dışlanan Olma

Okulda da farklı olmak/hissetmek bireylerin kendisini diğerlerinden aşağı ve yetersiz algılamasına sebep olabilir.

Tabii ki yaşamın erken dönemlerinde bahsedilen bu durumları yaşayan herkesin düşük özgüven geliştireceği anlamını çıkaramayız. Bahsedilen durumlar **bireylerin kendilerine yönelik düşüncelerini ve tutumlarını** etkileyebilmektedir. Aynı zamanda çocukluk döneminde herhangi bir olumsuz tutuma maruz kalmayan ve sağlıklı yetişen bir çocuk da yaşamının ilerleyen dönemlerinde kendisini etkileyen bir olay ya da olay örüntüsü sonrasında hayatın belli alanlarında düşük özgüven geliştirebilir. Bu noktada her birey farklı deneyimlerden geçerek benliğine yönelik düşünceler ve inançlar oluşturur. Bu düşünce ve inançlar, bireyin kendisini ne kadar değerli gördüğünü, kendisine olan inancını, öz sevgisini ve özüne olan güvenini belirler.

Düşük özgüven yaşamın erken dönemlerindeki tecrübeler sonucunda ortaya çıkabildiği gibi yetişkin hayatındaki tecrübeler sonucunda da ortaya çıkabilir. Bu noktada kendimizi öfkeli, kaygılı, suçlu, utanmış, gergin hissettiğimizde ve ortamdaki uzaklaşmak istediğimizde kendinizle ilgili olumsuz düşüncelerin aktif hale geçmiş olduğunu fark edebiliriz.

Yabancı

Gidecektim,
Dönmemek üzere
Oysa ne kadar uzağa giderse gitsin
Nasıl gidebilirdi insan kendinden,
Daha kendini bulmamışken
Sahi kimdim ben,
Ne arıyordum burada?
Neden bu kadar yabancıydım
buralara,
İnsanlara
Ve kendime...

İnsan pek çok şeye alışıyor hayatta. Pek çok şeyi tanıyor zamanla. Peki ya kendini. Ya hiç tanımamışsa kendini, hiç bulamamışsa. Kim olduğunu, hayattaki beklentilerini bilmiyorsa ve sadece yaşamak için yaşıyorsa.

En yakınlarımızı tanımak için çaba sarf eder, neye üzülp neye mutlu olacaklarını, beklentilerini biliriz. Onları daha yakından tanımak için çaba sarf eder, kendimizi arka plana atarız. Ve zamanla kendimize yabancılaşır, kendimizden uzaklaşırız.

Şimdi hayatınıza giren birini tanımaya çalıştığınız gibi bakın kendinize. Hayattan ne istediğinizi, neyin sizi mutlu ettiğini, neyin sizi güçlendirdiğini ve neyin sizi dibe sürüklediğini öğrenin. Hatalarınızı, başarılarınızı, güçlü yönlerinizi, zayıflıklarınızı düşünün. İçinizdeki yabancıyla tanışın. Ve zayıf bulduğunuz yönlerinizin farkında olun, farkında olun ki tamamlansın içinizdeki yarımlar.

Kendi dünyanızı fethetmeniz ve kendinizi bulmanız dileğiyle.

YIL 1478
M İ D İ L L İ

“Beni deniz kenarına gömün. Ben leventlerimin sesini ve denizin hırçın dalgalarını duymak istiyorum...”

Barbaros Hayreddin Paşa

Osmanlı Devleti'nin ve dünya denizcilik tarihinin en büyük şahsiyetlerinden biri olan **Barbaros Hayreddin Paşa**, bir ada olan Midilli'de dünyaya gözlerini açarken ileriki yıllarda denizlerin fatihi olacaktı.

Barbaros'un çocukluk yıllarından itibaren denize ayrı bir bağlılığı ayrı bir sevgisi vardı. Sahile vuran dalgaları izlemek ve geçen gemileri seyretmek onun ruhunun ve kalbinin adeta ilacı idi. O yaşta başlayan denizlere olan tutkusu ömrü boyunca devam edecek ve dünyanın en büyük denizcilerinden biri olarak tarihe geçecekti.

Asıl ismi **Hızır** olan **Barbaros** Hayreddin Paşa'ya, Barbaros ismini **sakalının kızıla çalması** nedeniyle Batılılar tarafından, dinin hayırlısı anlamına gelen **Hayreddin** ismi ise **Yavuz Sultan Selim** tarafından verilmiştir.

Gençlik yıllarında deniz ticaretine atılan **Hızır Reis**, Midilli ile Selanik ve Eğriboz adasında ticarete başladı. İşlerini büyüten Hızır Reis, kardeşi **Oruç Reis** ile beraber Akdeniz sularında ticari ve askeri faaliyetler yapmaya başladı. Üst üste başarılı akınlar ile büyük ganimetler toplamaya başladılar. Denizlerde kardeşiyle beraber o kadar başarılı oldular ki Avrupa'da korku salmaya

başladılar. Özellikle İspanya, Fransa ve Ceneviz devletlerine karşı Akdeniz'de büyük zaferler elde ettiler. Bir akın sırasında elde ettikleri büyük bir gemiyi bizzat Osmanlı Sultanı Yavuz Sultan Selim'e hediye ettiler.

Barbaros Hayreddin Paşa Akdeniz'deki bu zaferlerini Kuzey Afrika topraklarına taşıdı. Buraya önemli akınlar yaparak, bazı stratejik ve ticari değeri olan şehirleri kendine bağlamaya başladı. **Cezayir** topraklarını fethederek büyük bir zafer elde etti. Daha sonra kendisi stratejik ve çok önemli bir karar vererek Osmanlı hâkimiyetine girdi ve Yavuz Sultan Selim'e bağlılığını bildirdi. Yavuz Sultan Selim adına hutbe okutarak onun adına para bastırıldı. Bunun üzerine Osmanlı Devleti'nin toprağı olan Cezayir'e Bey olarak görevlendirildi.

Stratejik dehası, deniz savaşlarında uyguladığı savaş taktikleri ile ismini duyuran Barbaros Hayreddin Paşa'nın Osmanlı hizmetine girdikten sonra yıldızı daha da parlamaya başladı. Sadece denizdeki askeri başarıları ile yetinmeyen Barbaros Hayreddin Paşa **İspanya** topraklarında yaşayan ve İspanyol zulmüne uğrayan yetmiş bin civarında Müslümanı Kuzey Afrika topraklarına getirerek büyük bir insanlık hizmetinde bulundu. Ayrıca bu bölge-

Preveze Deniz Savaşı (1538)

de irili ufaklı batılı düşman kuvvetleriyle birçok çatışmaya girerek galibiyetle ayrıldı. Elde ettiği büyük ganimetlerle Cezayir'i zenginleştirdiği gibi Osmanlı Devletine de büyük ekonomik gelir sağladı. Yaptığı bu hizmetlerden dolayı Padişah Yavuz Sultan Selim tarafından *Hayreddin* ismi verildi.

Yavuz Sultan Selim'in vefatından sonra Osmanlı tahtına çıkan **Kanuni Sultan Süleyman** devrinde de görevine devam eden ve başarılı faaliyetlerini sürdüren Barbaros Hayreddin Paşa, denizcilikte en üst rütbe olan **Kaptan-ı Derya** görevine getirilecekti. Kanuni döneminde Haçlı kuvvetlerinin Mora'ya akınlar düzenlemesi ve Osmanlı hâkimiyetini zor duruma düşürmesi nedeni ile Kanuni tarafından İstanbul'a çağrılarak Kaptan-ı Derya görevi verildi.

Barbaros Hayreddin Paşa Kaptan-ı Derya olur olmaz

Osmanlı gemilerinde iyileştirme ve yenileme çalışmalarına başladı. Donanmayı süratle yenileyerek, dosta güven düşmana gözdağı veren bir hale getirdi. Barbaros Hayreddin Paşa önderliğindeki Osmanlı donanması Akdeniz'de önemli başarılarla ulaştı. Bunun üzerine **Avrupalı devletler** kendi aralarında birleşerek Osmanlı İmparatorluğuna karşı büyük bir donanma hazırladılar. Yaklaşık 600 parça gemi 60 bin asker hazırlayarak Akdeniz'e doğru harekete geçtiler. Bu donanmanın başında dönemin önemli amirallerinden biri olan **Andrea Dorya** bulunmakta idi.

İki donanma karşılaştıklarında hem asker hem de gemi sayısı bakımından Osmanlı donanması, Haçlı donanmasına karşı oldukça azdı. Ama bu dezavantajlı durumu Barbaros Hayreddin Paşa stratejik dehası, gözü karalığı ve üstün savaşçı yönleriyle kapatacağı. Çok çetin geçen

Barbaros Hayreddin Paşa komutasındaki Osmanlı donanması 1543'te Fransa, Toulon limanında.

ve kanlı çarpışmalara sahne olan **Preveze Deniz Savaşı**, Osmanlı zaferi ile neticelenecekti. Haçlı donanmasının 128 gemisi batırılmış, 29 gemisi de tamamen sapasağlam olarak Osmanlı donanmasının eline geçmişti. Tarihin gördüğü en kalabalık deniz savaşında Barbaros Hayreddin Paşa stratejik dehasını kullanmış ve bir Osmanlı gemisi bile düşman eline geçmemiştir. Bu büyük deniz muharebesinde Osmanlı Devleti 400 şehit vermiştir.

Preveze Deniz Zaferi ile Akdeniz'de hâkimiyet tamamen Osmanlı tarafına geçti. Bu yenilginin acısını çıkarmak isteyen haçlılar Cezayir'e saldırdıysa da başarılı olmadı. Akdeniz tamamen Osmanlı hâkimiyetinin sürdüğü bir deniz haline geldi.

Barbaros Hayreddin Paşa döneminde Osmanlı donanması en parlak dönemini yaşadı. Büyük kara sınırları olan Osmanlı Devleti artık büyük bir **deniz imparatorluğuna** dönüştü. Barbaros Hayreddin Paşa denizcilik alanında yenilikler yaparak **tersanenin modernleş-**

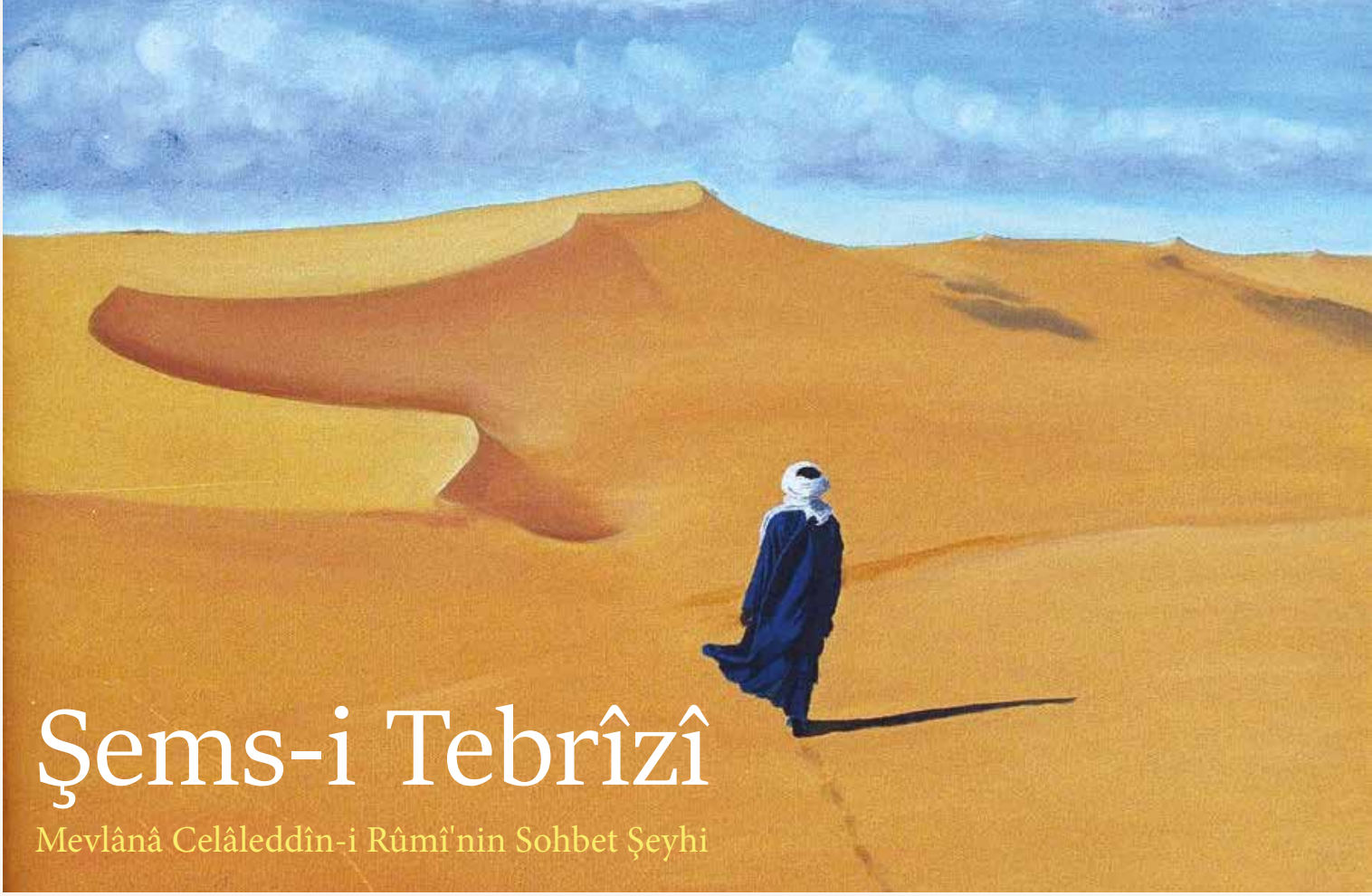
mesini sağladı. Kıvrak bir zekâya sahip olan **Barbaros Hayreddin Paşa**, Akdeniz coğrafyasında konuşulan tüm dilleri ana dili gibi konuşurdu. Osmanlı donanmasının dünyanın en güçlü donanması olması için gece gündüz çalışmış ve birçok yenilik yapmıştır. Tersanelerde yapılan gemileri bizzat kendisi incelerdi. Derin bir mühendislik bilgisine sahipti. Ayrıca büyük bir hayırsever olan Barbaros Hayreddin Paşa **cami, medrese ve bir sıbyan mektebini** yaptırmıştır. 1546 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Üstün dehası, stratejik hamleleri ve deniz savaşlarındaki başarıları ile Barbaros Hayreddin Paşa sadece bizim tarihimize değil, dünya tarihine de ismini altın harflerle yazdırmıştır.

Tarihimizin arka sokaklarında kalmış bugün belki de birçoğumuzun unuttuğu büyük kahramanlar ve olaylar vardır. Asıl olan tarihimize, bu kahramanlarımıza bakıp yarınımızı şekillendirmektir. Unutulmamalıdır ki hiçbir şey geçmişten bağımsız değildir ve gerçek zafer unutanların değil hatırlayanlarındır.

Barbaros Hayreddin Paşa'nın Sancığı

Şems-i Tebrîzî

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin Sohbet Şeyhi

Hayatı ve Şahsiyeti

Şems, (1185-1186) yıllarında, Tebriz'de doğdu. Adı Muhammed'dir (*Ahmet Eflaki, Türk-İslam âlim ve yazarı*). Henüz çocukluk ve ilk gençlik çağlarında bile çağdaşı olan kuşağın çocuklarından bambaşka bir vasıfta yaratıldığını, coşkun, hareketli, duygu ve düşünce bakımından daima ileriye bakan ve zamanının değer ölçülerini harika bir insan olduğunu göstermiştir.

Daha çok **Şemseddin, Şemsü'l-hak ve'd-dîn, Şems, Şems-i Tebrîzî** lakaplarıyla anılır. Babası, Ali b. Melikdâd (*Melik Davud*), ticaret maksadıyla Horasan'ın Bezer vilâyetinden Tebriz'e gelip yerleşen bir kumaş tüccarıdır (*Devletşah;*

Alaüddeve Bahtîşah Gazi Semerkandî, 15. yüzyılın en ünlü Türk edebiyat tarihçisi. 1431-1495). Devletşah, Şems'in İsmâîlî dâisi ve Hasan Sabbâh'ın halefi olan Kiyâ Büzürgümmîd'in neslinden, Alamut valiliği yapmış **Hâvend Celâleddin Nevmüselmân** adlı bir zatın oğlu olduğuna dair bir rivayeti aktarır. Bu rivayete göre daha sonra Sünniliği benimseyen **Hâvend Celâleddin**, oğlunu ilim tahsili için gizlice Tebriz'e göndermiş, çok güzel bir çocuk olduğu için kötü kişilerin nazarından korumak amacıyla kadınlar arasında bulundurulmuş **Şems** bu sırada altın işlemeciliğini öğrenmiş ve Tebriz'de "zerdûz" lakabıyla meşhur olmuştur.

Şems'in ilk defa, Makâlât'ta birkaç yerde adı geçen **Tebrizli şeyh Ebû Bekr-i Selebâf**'a intisap ettiği anlaşılmaktadır. Sahih Ahmed Dede, Şems'in ona yirmi iki yaşında iken intisap ettiğini, on dört yıl şeyhine hizmet ettikten sonra seyahate çıktığını belirtir (*Mevlevilerin Tarihi, s. 139, 148*). Tebriz yakınlarındaki bir tekkede şeyhlik yapan, geçimini sepet öreerek sağlayan, müridlerine hırka giydirmeyen, fütüvvet ve melâmet ehli süflilerden olan **Selebâf'ın Şems'in tasavvufi şahsiyetinin teşekkülünde önemli etkisi vardır.**

Sipehsâlâr'a (*Selçuklu devlet adamı ve yazarı*) göre Şems, kerametlere meyli olmayan, kara keçe giyip kendini halktan gizleyen biridir. Daima mücâhede halinde bulunan, tacir kıyafetiyle devamlı seyahat eden, medrese ve tekkelerden ziyade kervansaraylarda konaklayan, içinde bir şey olmadığı halde kaldığı hücrenin kapısını sağlam bir kilitte kilitleyen, sırlarla dolu, şalvar uçkuru öreerek geçimini sağlayan bir derviştir (*Risâle, s. 121*).

Abdurrahman-ı Câmî (*Osmanlı ulemasından 1414-1492*) Şems'in, Necmeddîn-i Kübrâ ve Baba Ferec-i Tebrîzî'nin halifelerinden Baba Kemâl-i Cendî ile Kutbüddin Ebherî'nin halifesi ve Evhadüddîn-i Kirmânî'nin hocası Muhammed Rükneddîn-i Sücâsî'ye hizmet ettiğini söyler (*Lâmiî, s. 520*). Devletşah, Şems'in silsilesini Sücâsî vasıtasıyla Ebü'n-Necîb

es-Sühreverdî ve Ahmed el-Gazzâlî'ye; Kemâleddin Hüseyin Hârizmî, Baba Kemâl-i Cendî vasıtasıyla Necmeddîn-i Kübrâ'ya ulaştırır. Ona göre **Şems'i Anadolu'ya manevi bir dost bulmak üzere Sücâsî** (*Tezki-re, II, 252*), *Câmî'ye göre ise Baba Kemâl-i Cendî* (*Lâmî, s. 521*) göndermiştir. Makâlat'ta Baba Kemâl-i Cendî ile Rükneddin Sücâsî'nin adları zikredilmediğinden **Şems'in bu iki sûfiye mürid olması şüpheyle karşılanmış ancak gezgin bir derviş olmasından dolayı onlarla tanışıp sohbet etmesi mümkün görülmüştür.**

Şems-i Tebrizî, dünyaya hiç kıymet vermez, haram ve şüphelilerden son derece sakınır, mübâhların fazlasını terk ederdi. Bir yerde durmaz, talebelerin buldukları yerlere giderek onları yetiştirirdi. Bu şekilde bıkmadan, yorulmadan pek çok yerler dolaştı.

Bu ziyaretlerden aldığı feyz ve şahsi gayretleriyle kazandığı manevi mertebelerden dolayı ergin arifler arasında sayılmıştır. **Eflâkî'ye göre Şems**, doğduğu yerde tarikat pirleri tarafından "*Kâmil-i Tebrizî*", gezgin bir derviş olduğu için "*Şemseddîn-i Perende*" lakaplarıyla anılmıştır (*Âriflerin Menkıbeleri, II, 190*).

İlmi Hayatı

Şems'in, Tebriz'de Ebû Bekr-i Selebâf'ın yanından ayrıldıktan sonra Bağdat, Dımaşk, Halep, Kayseri, Aksaray, Sivas, Erzurum ve Erzincan'a gittiği bilinmektedir. Eflâkî onun bu

seyahatleri zamanın abdal ve kutublarının sohbetine katılmak, manevi feyizler kazanmak ve gerçek dostu bulmak arzusuyla gerçekleştirdiğini söyler. **Bağdat'ta ve Kayseri'de** Evhadüddîn-i Kirmânî ile Seyyid Burhâneddin Muhakkık-ı Tirmizî; **Dımaşk'ta** Muhyiddin İbnü'l-Arabî, Şam Kâdî-kudâtı Şems-i Hüyî, dehrî filozoflardan Şehâb-ı Herîve; **Sivas'ta** kelâm âlimlerinden Esedüddîn-i Mütakellim ile sohbetinde bulunmuş, onların derslerine katılmıştır.

Mevlânâ'nın ifadesiyle Şems tasavvufun yanı sıra kimya, nücum, riyâziyyât, ilâhiyyât, hikemiyyât, mantık, hilâf ve nârenciyyât

ilimlerinde de mahirdir. Şâfiî mezhebine mensup olmakla birlikte (*Makâlât, s. 182*) yine Mevlânâ'nın ifadesiyle ricâ-lullahın (*manevî kuvvet ve kudret sahibi olan veli*) sohbetine eriştikten sonra bilgilerinin hepsini defterden silmiş, akli ve nakli ilimlerden sıyrılıp tecrîd, tefrid ve tevhid âlemini tercih etmiştir.

Şems-i Tebrizî, seyahatleri boyunca karşılaştığı şeyhleri ve âlimleri melâmet tavrının bir gereği olarak gerçeklerin ortaya çıkması için imtihanlara tâbi tutar. Velâyet tavrı baskın olanları şeriatla, şeriat tavrı baskın olanları velâyetle denediğini, bunların teslimiyet ve hakikat arayışlarının eksik olduğunu, cedelle vakit geçirdiklerini, hiçbirinin kendisini tatmin etmediğini, gerçek şeyhliği ve dostluğu Mevlânâ'da bulunduğunu ifade eder (*Makâlât, s. 219, 756, 784*).

1237'de **Bağdat'ta** görüştüğü Evhadüddîn-i Kirmânî'yi şâhid-bâzî tavrından ve sülûkte mübtedî (*Hakk'a erme yeteneğinde acemi*) olmasından dolayı dostluğa lâyık görmeyen Şems (*a.g.e., s. 218, 294, 700; Eflâkî, II, 191-193; Lâmi, s. 639*), 1240 yılı civarında **Dımaşk'ta** görüştüğü ve Makâlât'ta daha çok *Şeyh Muhammed* diye andığı **Muhyiddin İbnü'l-Arabî**'den övgüyle bahseder ancak ondan meşrep bakımından farklı olduğunu belirtir. William Chittick, Şeyh Muhammed'in İbnü'l-Arabî olduğu konusunda tereddüt göstermekle birlikte (*Me and Rumi, s. XVIII, 380*) Makâlât'ın bir yerinde ondan **Şeyh Muhammed b. Arabî** diye bahsedilmesi bu tereddüdünü ortadan kaldırmaktadır.

Şems, Halep'te on dört ay boyunca bir medrese hüceresinde riyâzette kalmış ve manevi işaret gereği sohbet dostunu bulmak için Anadolu'ya yönelmiştir.

Makâlât'ta, "Beni velilerinle tanışır." diye dua etmesi üzerine rüyasında, "Seni bir veliye yoldaş edelim." denildiğini, onun nerede olduğunu sorduğunu, ertesi gece o velinin Anadolu'da bulunduğunu ancak tanışma vaktinin henüz gelmediğinin söylendiğini belirtmektedir. **Sipehsâlâr**, bu rüyanın onun Anadolu'ya gidip Mevlânâ ile buluşmasına vesile olduğunu kaydeder (*Risâle*, s. 123-124). **Eflâkî'ye göre** Şems, Konya'ya gitmeden önce Erzurum'da şehrin melikinin çocuklarına hocalık yapmış (*Âriflerin Menkıbeleri*, II, 264, 275) ve Kayseri'deki Hacılar suyu vakfiyesine imza atmıştır.

Şems ile Mevlânâ İlişkisi

Mevlânâ ile Şems ilk defa **Dımaşk'ta** (*Eflâkî*, II, 193) veya Halep'te (*Bedüzzaman Fürûzanfer*, s.185) karşılaşmıştır. Eflâkî'ye göre babasının vefatından sonra müşidi Seyyid Burhâneddin'in emriyle ilim tahsili için Dımaşk'a giden **Mevlânâ** bir gün halkın arasında iken başında külâhı, sırtında siyah elbisesiyle Şems'i görmüş, elinden tutup ona, "Ey dünya sarrafı beni anla!" demiş, Şems bu sözün etkisiyle istigrak haline girmiş, kendine geldiğinde **Mevlânâ** oradan gitmiştir. Bazı kaynaklarda Şems'in Anadolu'ya yönelmesi Mevlânâ'daki bu kemali keşfetmesine bağlanır. **Mevlânâ'nın** Seyyid Burhâneddin, İbnü'l-Arabî ve Necmeddin-i Kübrâ, halifeleri Bahâeddin Veled ve Baba Kemâl-i Cendî, Evhadüddîn-i Kirmânî gibi yakın ve uzak çevresinin Şems'in de tanıdığı kişiler olması, onun Konya'ya gelmeden önce Mevlânâ ile bir şekilde irtibatlı olduğunu düşündürmektedir.

Mevlânâ'nın Şems-i Tebrizî ile ikinci karşılaşması Seyyid Burhâneddin'in vefatından beş yıl sonra Konya'da gerçekleşir. **Sahih Ahmed Dede'ye göre** hayatının sonlarında Konya'dan ayrılıp Kayseri'ye yerleşmeye karar veren Seyyid Burhâneddin daha önce Bağdat'ta tanıştığı Şems'in Konya'ya geleceğini Mevlânâ'ya müjdeleyen kişidir (*Mevlevilerin Tarihi*, s. 160). Eflâkî, Şems'in Konya'ya 26 Cemâziyelâhir 642 (29 Kasım 1244) tarihinde geldiğini söyler (*Âriflerin Menkıbeleri*, II, 193).

Şems ile Mevlânâ'nın karşılaşması esnasında aralarında geçen konuşmanın mahiyetine dair farklı rivayetler vardır. Eflâkî ve Sipehsâlâr'ın rivayeti Makâlât'takine yakındır. Buna göre **Şems-i Tebrizî Konya'ya geldiğinde Eflâkî'ye göre Şekerciler Hanı'na, Sipehsâlâr'a göre Pirinççiler Hanı'na** yerleşmiştir. Mevlânâ ders verdiği dört medreseden biri olan *Pamukçular Medresesi'nden* talebeleriyle birlikte ayrılıp giderken Şems ansızın önüne çıkmış ve bindiği katırın gemini tutarak, "Ey dünya ve mana nakitlerinin sarrafı Muhammed hazretleri mi büyüktür yoksa Bâyezîd-i Bistâmî mi?" diye sormuştur.

Mevlânâ: "Muhammed Mustafa bütün peygamberlerin ve velilerin başıdır." diye cevap verince Şems, "Peki ama o, 'Seni tesbih ederim Allah'ım, biz seni lâyıkıyla bilemedik' dediği halde Bâyezîd, 'Benim şanım ne yücedir, ben sultanların sultanıyım diyor.'" demiş. Bunun üzerine Mevlânâ: "Bâyezîd'in susuzluğu az olduğundan bir yudum su ile kandi, idrak bardağı hemen doluverdi. Hâlbuki Muhammed'in susuzluğu arttıkça artıyordu. Onun göğsü Allah

Şems-i Tebrizî, yaklaşık olarak 1503 yılında yapılmış bir minyatür. Rumi'nin şiiri olan "Divan-ı Kebir" den bir sayfa

tarafından açılmıştı. Sürekli susuzluğunu dile getiriyor, her gün Allah'a daha çok yakın olmak istiyordu." diye cevap vermiş, Şems bu cevabı duyunca kendinden geçmiş, bir müddet sonra da yaya olarak medreseye gitmişlerdir (*Makâlât*, s. 685-686; *Sipehsâlâr*, s. 124-125; *Eflâkî*, II, 193-195).

Son dönem Mevlevî âriflerinden **Midhat Bahârî**, Mevlânâ'nın bu esnada *kutbiyyet* makamında bulunduğunu, Şems'in Konya'ya onu irşad için gelmediğini,

Dımaşk'ta iken Mevlânâ'da gördüğü irfan ve aşk nuruna hayran kaldığını, bunu geliştirmek ve Mevlânâ'yı kendisine göstermek için onun sohbet dostu olduğunu, bu sebeple Şems'in Mevlânâ ile karşılaştığında ona yönelttiği soruların *mürşidin dervişini imtihanı* şeklinde anlaşılması gerektiğini söyler.

Şems-i Tebrizî ile Mevlânâ ikinci karşılaşmadan sonra **Selâhaddîn-i Zerkûb'un** evinde üç ay boyunca *visâl orucu* tutarak iki defa halvete girmişler, halvet esnasında onlara Selâhaddîn-i Zerkûb hizmette bulunmuş, her ikisi de sema yaparak halvetten çıkmıştır.

Şems'in gerçek dost arayışını tam anlamıyla tatmine erdirmesi, ilâhî hakikatlerin idrak edilebilmesi için diğer şeyh ve dervişleri olduğu gibi Mevlânâ'yı da **Hızır-Mûsâ** kıssasını hatırlatır biçimde şeriat dışı bazı sorularla imtihan ettiği, manevi istidadını ve yüksek irfanını keşfedince dostluğuna kabul ettiği rivayet edilir (*Sipehsâlâr*, s. 125; *Eflâkî*, II, 195-197).

Şems-Mevlânâ dostluğunu Mûsâ-Hızır ilişkisine benzeten iki velinin bu dostlukla birbirlerinin mânalarını ve hakikatlerini izhar edecek mazharı ve makamı bulduklarını belirtir.

Sultan Veled (*İbtidânâme*, s. 48-49).

Mevlânâ'yla Tebrizî'nin bu buluşması, Musa'yla Hızır'ın buluşmasına benziyordu. Musa'dan murad Mevlânâ'dır. Burada Şems ona Hızırlık etmiştir. Şems'in yüzünü görünce aydın gün gibi sırlar ona açıldı, görülmemiş şeyleri gördü, kimsenin duymadıklarını duydu. Bu yüzden de bu buluşmanın olduğu yeri "**Merec-el Bahreyn**" (iki denizin buluştuğu nokta) diye adlandırıldı.

Ölümü ve Mezarının Nerede Olduğu Hakkındaki Görüşler

Şems, Hicri 645, Miladi 1247 tarihinde Mevlana'da meydana gelen büyük de-ğişikliği hazmedemeyenler tarafından öldürüldü mü, yoksa geldiği gibi kimseye haber vermeden Konya'yı mı terk ettiği bilinmemektedir. **Rivayetlere göre Şems, bir gün birden ortadan kaybolur.** Bir söylentiye göre Mevlânâ'nın oğullarının da bilgisiyle Şems öldürülüp bir kuyunun yakınlarına gömülür. Yine rivayetlere göre 1247 (Hicri 645) senesi Aralık ayında Mevlânâ ile Şems, yine odalarında sohbet ediyorlar, Allah (cc)'in muhabbetinden ve çeşitli evliyalık makamlarından anlatıyorlardı. Bir ara kapı çalındı ve Şems'i dışarı çağır-dılar. Şems-i Tebrizî, Mevlânâ'ya: *"Beni katletmek için çağırıyorlar."* dedi ve dışarı çıktı. Dışarıdaki bir grup insan bir anda üzerine hücum ettiler. Şems-i Tebrizî'nin *"Allah!"* diyen sesi duyuldu. Mevlânâ hemen dışarı çıktı fakat hiç kimse yoktu. Yerde kan lekeleri vardı. Şems-i

Tebrizî'nin mübârek cesedini bulamadılar.

Bir gece **Sultan Veled**, rüyasında Şems-i Tebrizî'nin cesedinin bir kuyuya atıldığını görünce, yanına en yakın dostlarından birkaçını alarak gördüğü kuyuya gittiler. Ceset hiç bozulmamıştı. **Naaşı Mevlânâ'nın medresesine defnedildi.** Mevlânâ, Şems'in ölümünden sonra uzun yıllar inzivaya çekildi. Yaşamını *"Hamdım, piştim, yandım"* sözleri ile özetlemiştir.

Şems'in öldürülüş sırrı, Mevlâna hayattayken yalnız Sultan Veled ve birkaç has müridi arasında kalmış ancak Mevlânâ'nın vefatından sonra Eflâkî'ye (ö.761/1360) söylenmiş o da bunu eserine kaydetmişti. Mevlânâ'nın vefatından sonra da Şems'in üzerine türbe yaptırılmış, yine de *(burada mezar var)* denmemiş, Mevlânâ'nın ruhu incinir diye kimse Şems'in şehit edildiğinden bahsetmemiş, gerçekleri bilen dervişler, *"Şems kaybol-du, burası da türbe değil makamdır."* demekten başka bir şey yapmamışlardır. Aynı

zamanda **Niğde'de bulunan Kesikbaş Türbesi** de Şems'e iza-fe edilir. **Tebriz'de Geçil mezarlığında, Pakistan'ın Multon şehrinde ve Hoy'da** Şems-i Tebrizî kabristanı olarak bilinen mezarlar mevcuttur.

Şems-i Tebrizî'nin Eserleri

Şems-i Tebrizî'nin **Makâlât-ı Şems-i Tebrizî** olarak bilinen ve diğer ismi **Hırka-i Şems** olan bir eseri vardır. Şems'in kendi tarafından yazılmayan bu eser, **müritleri tarafından kaleme alınmıştır.** Ağzından çıkan her kelimeyi yazan müritler daha sonra bunu eser olarak bir araya getirmiştir. Hırka-i Şems'in Türkçe çevirisi ise Nuri Gençosman tarafından yapılmıştır. Çevirinin Türkçe'deki adı **Şems-i Tebrizî Konuşmalar Makâlât 1-2** şeklinde basılmıştır.

Şems-i Tebrizî'den İnciler

- Nefsini bilenlerden ol; Silenlerden değil... Sen ol da; ister 'yar' ol, ister 'yara'; lütfun da başım üstüne kahrın da.
- Hüzün taze tutar aşk yarasını. Yaramdan da hoşum, yârimden de...
- Altın olsam; değerimi herkes bilir, ben basit bir demir olayım, değerimi sadece anlayan bilsin!
- İnsanoğlunun edepten nasibi yoksa insan değildir. İnsan ile hayvan arasını ayıran edeptir.
- Yaşarken anlayamadıkları değerleri, öldükten sonra anlamanın kimseye faydası yok.
- Kalp ruha der ki: Ben severim, âşık olurum ama acısını nedense hep sen çekersin. Ruh da cevap verir: Sen yeter ki sev.
- Gamzelen di gönül yine devası ah'tır. Gönlü mahzun olanın dostu Allah'tır.
- Ne diye böbürlenip büyükeniyorsun. Doğumun bir damla su, ölümün bir avuç toprak değil mi?
- Her şey çok olunca ucuzlar; Edep bunun aksinedir, o çoğaldıkça değeri artar.
- Bazen arkasına dönüp bakması gerekir insanın; Nereden geldiğini unutmaması için.
- Şükret! İsteddiğini elde edince şükretmek kolaydır. Sûfi, dileği gerçekleşmediğinde de şükredebilir.
- Güzel bir gülü, güzel bir geceyi, güzel bir dostu herkes ister. Önemli olan gülü dikeniyile, geceyi gizemiyile, dostu tüm derdiyle sevebilmektir.

Ne Yapmalıyız?

Şems-i Tebrizî'nin; heyecanlı, bilgiye aç, öğrenmeyi ve öğretmeyi çok seven karakterini, nerede ilim varsa orada bulunma azmini, dünyaya örnek teşkil eden bu zengin kültür hazinelerimizle sağlam temelli, sorumluluğunu bilen şuurlu bir nesil yetiştirebiliriz.

Konya'daki Sandukası

Türk Kültür Tarihine Renklerle Yolculuk

Renk, sözel olmayan bir iletişim şeklidir. Yani renklerin dili ve anlamı vardır. Durağan bir enerji değildir. Bu nedenle anlamı bir bireyden diğerine, bir gündün diğer güne göre değişebilir. Bu tamamen rengin verdiği enerjinin hangi noktada anlam ifade ettiğine bağlıdır.

Hepimizin mutlaka hoşlandığı bir renk vardır. Renkler **ruh halimizi** sürekli etkiler. Bizi ya neşelendirir, rahatlatır, canlandırır ya da tadımızı kaçıtır, mutsuz ve huzursuz eder. İnsanların iç dünyasının ifadesinde kullanılan renkler aynı zamanda kültürlerin de bir bileşenidir. **Renklerin kazandıkları anlamlar** bireyin içinde bulunduğu **kültüre göre** de farklılıklar göstermekte ve günlük yaşamda etkisini değişik şekillerde ifade etmektedir. Türk kültürü, zengin içerikleri bünyesinde barındıran geniş bir alandır. **Türkler için renklerin çeşitli merasimlerde, ayinlerde ve törenlerde özel bir yeri vardır.** Çadırlardaki desenler, insanların giydiği elbiseler ve çeşitli bayraklar bunlara örnek olarak gösterilebilir.

1. Türklerde Renkler ve Renklerin Anlamları

Binlerce yıllık Türk tarihi boyunca Türk kültür yapısında renkler belirli manalar kazanmışlardır. Renklerin yalnız bir anlamı olmayıp bazen ifade yerlerine göre birçok farklı anlamlar içerisinde olduğu da bilinir.

Türklerde Coğrafi Yönler ve Renkleri

Dört yönün her birisi ayrı renk ile ifade edilmiştir.

Beyaz (Ak)	: Batı Gök
Yeşil	: Doğu
Kırmızı (Al)	: Güney
Kara	: Kuzey

Anadolu'yu fetheden Türkler, Türkiye'nin kuzeyindeki denizi **Kara-Deniz**, batısındakini **Ak-Deniz**, güneyindeki **Kızıl-Deniz**, doğuda bu isimle adlandırılacak deniz bulunmadığı için büyükçe bir gölün adını da **Gökçe-Göl** olarak tanımlamışlardır.

Bundan başka **Orhun kitabelerinde** devlet adı olarak "**Kök Türk**" ifadesinin kullanılması devletin doğu kanadını belirtmesinde yine Hun devletinin batıdaki bölümünün **Ak-Hun**, Avrupa'ya giren Hunların da (*Macar kaynaklarında Kuzey Hunların devamı olmaları nedeniyle*) **Kara-Hunlar** olarak adlandırıldıkları bilinmektedir.

Bu dört renkle birlikte kullanılan bir **beşinci renk** vardır ki o da **sarıdır**. Sarı renk, yön değil, bu dört rengin ortasında yer alan **merkezi karşılamak için** kullanılmıştır. Devlet yapısı bakımından değerlendirilecek olursa sarı renk, merkez hâkimiyetini ve kudreti ifade etmektedir.

2. Türklerde Favori Renkler ve Anlamları

Türkmen Türkçesinde, Arapça ve Farsçadan alıntı renk adları da bulunmakta birlikte büyük çoğunluğu Türkçedir. Türkmence'de; "**lagl, kırmızı ve mavi**" Arapça kökenli, "**nil ve zerevşan**" Farsça kökenli renk adlarıdır. "**Ak, al, boz, gara, gızıl, gök, sarı, yaşıl**" gibi pek çok renk adı ise Türkçe kökenlidir.

Ak (Beyaz): Ululuk, adalet, güçlülük, cennet, saflık, arılık, yücelik, büyüklük, tecrübe, yaşlılık.

Al (Kırmızı): Savaş bayrağı, kuvvet, ateş, ocak, koruyucu ruh.

Yeşil: Kutsallık, yaşam, yeşerme, canlanma, üreme, hayat, göğermek (*Mavi-Yeşil*), hâkimiyet bayrağı rengi.

Sarı: Dünyanın ve ülkenin merkezi, taht, iktidar, yönetim merkezi, başkent.

Kara (Siyah): Toprak, yağız yer, felaket, erlik, kötülük.

Kara: Biraz tartışmalı bir renk olarak kabul görülür. Kara sözcüğü, **Türkmen Türkçesinde "gara"** şeklindedir. Karanlığı ve kötülüğü simgelemesinin yanı sıra sadakat, dayanıklılık ve güvenilirliliğin de temsilcisidir. Hemen her alanda rastlamamız oldukça olasıdır.

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde kurulmaya başlayan Anadolu beylikleri döneminde "**kara**" kelimesinin yüksek ve saygıdeğer bir ifadeye sahip olduğu görülmektedir. **Türk hükümdarının** tahta çıkma töreninde üzerinde oturacağı seccade veya halının kara renkte olması bu görüşleri destekler niteliktedir.

Ak: Kültürümüzde duruluğun, saflığın, temizliğin sembolü olarak kullanılmıştır. **Türkmenlerde ak**, en çok sevilen renklerin başında gelir. Şamanların külahlarını beyaz kuzu derisinden yaptırması, bu rengin Türk inançlarında yüceliğin sembolü haline geldiği fikrini desteklemektedir. **Beyaz at**, ordu içinde büyük rütbeli askerleri taşıyan atlardır. Selçuklular ve Osmanlılardaki **ak sancak** da adalet ve gücün sembolü olarak düşünülmüştür. Aynı zamanda **ak renk**, yaşlılığın ve bilgeliğin de sembolü olmuştur.

Dede Korkut hikâyelerinde, **Ak Bırçekli Ana** tabiri oldukça fazla geçmek-

tedir. Türklerde şehit bayrağının beyaz olması, **Akkoyunlular** başta olmak üzere pek çok Türk boyunun bayraklarının beyaz olması sebebiyle bu rengin Türkler için hükümler yanında temizliğin, iyiliğin sembolü anlamına geldiğini söyleyebiliriz.

Sıklıkla halk söylemlerinde ve atasözlerinde rastlamak da mümkündür. Örnekeyecek olursak; **"bağın ak bolsun, yolun ak bolsun, ak pata bermek, ak yol arzu etmek, alına ak gün doğsun, akgövünlü, ak öy"** deyimlerinde birinin iyiliğini isteme, onun iyiliği için dua etme, kişinin temiz kalpli olması, doğruluk, dürüstlük gibi anlamlar vardır ve burada geçen ak rengin olumlama ifadelerinde yer aldığı görülmektedir. Oğuz Kağan'ın bakanlarından **Uluğ Türk**, aksakallı, kır saçlıdır. Kâhin özelliği taşımaktadır. **Ak-boz atlı Aksakallı ata**, tecrübeyi, deneyimi ve yaşlılığı simgelemektedir.

Dede Korkut hikâyelerinde en çok sevilen renk kuşkusuz kırmızıdır. Olumluluğun simgesidir. **Kazak** ve **Kırgız** hikâyelerinde de kırmızıya rastlanır. Örneğin; **"Kızıl kaftan"** gibi bazı örneklerle karşımıza çıkar. **Oğuzlarda kırmızı**, gelinliklerde ve otağlarda kullanılırdı. Beylerin çoğu da çadırını ala renginde süslerdi.

Türklerde **al ile kızıl renk**ler birbirinden farklı tonlardadır. **Al**; **koyu turuncu anlamında, kızıl ise parlak kırmızı renk anlamında** kullanılıyordu. Türklerin en eski inançlarında **Al Ruh** adı verilen bir koruyucu ruhun varlığı bilinmekte olup, al bayrak kullanmalarının bu koruyucu ruhla ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple **kızıl renk bizde manevî ve millî bir renk olarak algılanmaktadır**.

"Sarı" renk, merkez hâkimiyetini ve kudreti ifade etmektedir. Tarihte Türk'ün sarısına **altın sarısı** denmekteydi. Çünkü altın, bilindiği üzere kuvvet ve kudretin, hâkimiyet ve zenginliğin karşılığı olarak dünya var olduğundan bu yana değerini korumaktadır. Bu yüzden tarihte güçlü ve cihangir hükümdarların hepsi altın tahta birlikte tasvir edilmektedir.

Sarı renk kültürümüzde güneşin rengidir. Şamanizm'den kaynaklanan görüş **dünyanın merkezinin sembolü** olarak sarı rengin kullanılmasıydı. Ülkenin sarayı, tahtı hep altın sarısı ile ifade edilmiştir. Bu renk aynı zamanda hükümler rengi olarak da kullanılmıştır.

Gök renk, yabancıların ifadesiyle **Türk mavis**i, **turkuaz** şeklinde de tanımlanmaktadır. Gök rengini karşılayan mavi; yüceliğin, ulaşılmazlığın rengi anlamında Türk insanının duygu dünyasında yer alır. Ruhlar âlemini barındırır.

Oğuz Kağan Destanında **"kök"** kelimesinin yücelik olduğu kadar, **"mavi boz ve gök"** manaları gibi özel isim olarak ad kullanıldığını da görürüz. **Bozkurt** ise Türk mitolojisinde **"gök, boz, ala ve sarı"** renklerle ifade edilmiştir.

Azerbaycan hikâyelerinde ise gök rengi; kader, matem simgesidir. Azerbaycan'ın çeşitli bölgelerinde **tabutların üzerlerine gök ve kara örtülmesi** geleneği günümüzde halen devam etmektedir.

Fakat gök rengi kimi zaman **yeşil** olarak da karşımıza çıkabilir. Mesela; **Orhun Kitabeleri'nde** yeşil karşılığı olarak kullanılan **"yaşıl"** kullanılmış, **Gök-Irmak** adlarında da **"gök"**, **"yeşil"** karşılığında kullanılmıştır.

Yeşil renk, tabiatın sembolüdür. Hayatı simgeler. Gençlik nişanıdır. Ülgen'in yedi oğlundan biri **Yaşıl Kağan** idi ve görevi bitkilerin büyümesini düzenlemektir. Türklerin hayatında otların yeşerme zamanı çok önemlidir. **Yeşil**; Türklerin Ergenekon adlı yerden demirden dağı eritip çıkmasını, baharın gelişini, doğanın uyanışını temsil eder. Bu itibarla 9 ve 21 Mart tarihleri Türkler tarafından **bahar (nevruz) bayramı** olarak kutlanmaktadır. **Yaş** sözü, hem ıslak hem de yeşilliklerin adı olarak kullanılmıştır. Aynı zamanda insan ömrünün çizgisini de belirten bu sözcük, **yeşerme** yani hayat bulma anlamı da karşılamaktadır.

3. Renkler Haritalarda da Kullanılmıştır

Karahanlılar soyundan olan **Kaşgarlı Mahmud**'ün eseri **Divan-ı Lügat-ı Türk**'te ilk Türk dünya haritasında **yönler**, renklendirme ile gösterilmiştir. **Kırmızı**, dağları simgelerken **sarı**, yerleşim yerlerini ve kumsalları-çölleri, **yeşil** ise denizleri karşılamaktaydı. Genel olarak bakıldığında; Türk kültür tarihinde renklerin zengin bir mana içinde olduğu görülür. **Türk insanı duygularını, elindeki malzemelerle aktarma konusunda üstün bir özelliğe sahiptir**. Genç kızlarımızın coşkuları ve göz yaşları ilmik ilmik dokudukları halı ve kilimlerde gizlidir. Türk insanının hayatının her döneminde kullandığı eşyalar, bu eşyalara tabiatın taşıdığı renkleri, giyim kuşamları, kullandığı atasözü ve deyimler onun zengin iç dünyasının dış dünyaya yansımalarıdır. Sonuç olarak **renkler**, Türk tarihinin her alanında kültürüne ayrı bir **zenginlik** kazandırmıştır.

12 Yıllık Esaret

Film, Amerikan iç savaşı (1860-65) öncesinde New York'tan kaçırılarak satılan özgür bir siyahi olan Solomon Northup'un Köle Platt'a dönüşmesini anlatıyor. Filmin, 1853'te yazılan "12 Yıllık Esaret" adlı otobiyografiden uyarlanması izleyeni o karanlık tarihin içine çekmeyi kolayca başarıyor.

19. yüzyılda kölelerin neler yaşadığına dair resmi verilerin dışında çok fazla kaynak mevcut değil. Bu durum da, bu ibretlik tarihin gün yüzüne çıkmasına pek olanak sağlamıyordu. "12 Yıllık Esaret" adlı kitap ve filmi sayesinde köleliğin ne kadar korkunç bir insanlık suçu olduğu çarpıcı bir şekilde gözler önüne serilmiş oluyor.

2014'te başta 'En İyi Film' ödülü olmak üzere, 'En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu' ve 'En İyi Senaryo' dallarında Oscar ödülü kazanan 12 Yıllık Esaret (12 Years a Slave) filmi, insanı derinden etkilemesi bakımından izlemesi güç olmasının yanında sisli bir perdenin kaldırılması bakımından etkin bir rol oynayabilir. Özellikle son günlerde bazı ülkelerde siyahilere karşı ırkçı davranışların halen devam ettiği düşünülürse... Hiç kuşku yok ki, üzerinden bir asır geçmesine rağmen siyahilere olan bakış açısının köklü bir şekilde ele alınması gerekmektedir.

Kahramanımız **Solomon Northup**, New York'ta ailesi ile birlikte yaşayan ve elinde keman çalmak gibi bir yeteneği olan özgür bir siyahidir. Bir gün, panayırda keman çalması için aldığı teklifi kabul etmesiyle birlikte gittiği Washington'da tuzağa düşürülerek köle tacirlerine satılıyor. Köle tüccarlarına kendisinin köle olmadığını ve bunu kanıtlayabileceğini anlatmaya çalışsa da kimse tarafından dinlenmiyor. Böylece özgür bir siyahinin kölelik yılları başlıyor.

Önce **çocuklarıyla** yolları ayrılıyor Solomon'un. Her ne kadar eşi yanında olsa da çocuklarına olan hasreti hiç dinmiyor. Eşi neredeyse her gün gözyaşı dökerken onları satın alan çiftlik sahibinin eşi Solomon'un karısına "zamanla çocuklarını unutursun..." demesine rağmen Solomon, hem kendi umudunu hem de karısının umudunu daima diri tutmaya çalışıyor.

Çiftlikte yaşadıkları ağır çalışma koşulları, kahyaların zulümleri ve hiçbir insani olanak verilmeyişi insanoğlunun ne kadar gaddar olabileceğini gözler önüne seriyor. 10-15 tane kölesi bulunan çiftlik sahibinin bir konuşmasında; *hayvanat bahçesindeki maymunlarla siyahilerin birbirlerine ne kadar benzediklerini ve onların beyazlarla aynı olmadıklarına olan keskin inancının* ibretlik olduğu kanısındayım. Çünkü yanlışlarla zihni kararan birinin, benzetmeye çalıştığı hayvanlarda bulunan merhametten bile ne kadar uzak olduğu görülüyor.

Filmde en çarpıcı sahnelerden biri de çiftlik sahibinin karısının zulmettiği **genç bir kızın Solomon'a gelerek, kendisini öldürmesini istemesi...** Solomon'un kabul etmemesi üzerine genç kızın "biraz olsun rahat etmek istiyorum, bunun için ölmekten başka çarem yok" demesi. Umudunu yitirdiği anlaşılın kızın başka bir çiftlikten bir parça sabun aldığı görülen çiftlik sahibi ve karısı genç kızı Solomon'un kirbaçlamasını isterler. Solomon, asla yapamayacağı bu görevi karısı ve çocuklarına dair taşıdığı umutla yapmak zorunda kalır.

Daha önce kaçma girişimi başarısızlıkla sonuçlanan Solomon bu son olayla bir hamle daha yapar. Çiftliğe çalışmaya gelen **Samuel**'le yaptıkları sohbetler esnasında Samuel'in kölelik karşıtı düşüncelerini öğrenir. Samuel beyaz ve özgür biridir ve işi bittiğinde gidecektir. Bunu fırsat olarak gören Solomon, korkarak da olsa Samuel'e kendi hikâyesini anlatır. Solomon'un hikâyesi etkileyicidir fakat Samuel yardım etmek konusunda önce çekingen davranır. Solomon bir mektup yazarak arkadaşlarından yardım isteyeceğini Samuel'den sadece bu mektubu arkadaşlarına ulaştırmasını istemesi Samuel'in vicdanıyla karar vermesi için ikna edici olur.

Kölelerin, okuma yazma bilmedikleri ve öğrenmeleri yasak olduğu için "sahip-köle" durumunu kabullendikleri görülüyor ve kendi bedenleri dahil her şeyde sahiplerinin hakları olduğunu düşünüyorlar. Solomon az da olsa okuma yazması olduğunu hep gizlemek zorunda kalıyor.

Nihayet mektubu arkadaşlarına ulaşan Solomon'u bir gün devlet yetkilileri çiftlikten alıp götürüyor. Özgür bir adam olduğunu ispatlayan Solomon, ailesine kavuştuğunda kızının evlendiğini ve Solomon adında bir torunu olduğunu öğreniyor.

Bazı devletlerin parlak gibi görünen gücünün oluşmasında 250 yıl süren kölelik sisteminin her türlü eza ve cefa altında çalıştırılıp, öldürülen milyonlarca kölenin alın teri ve kanları vardır.

Portekiz, 15. yüzyılın ortalarından itibaren Gana'da köle ticaretine başlamıştı. Amerika kıtasının değişik bölgeleri keşfedildikçe **Portekiz, Danimarka, İsveç, Fransız, İspanyol, İngiliz ve Hollandalılar**, günümüzdeki **Senegal, Sierra Leone, Kamerun, Gine, Gine Bissau, Gambiya, Liberya, Nijerya, Gana, Kongo, Gabon, Fildişi Sahili, Angola, Mozambik, Madagaskar, Moritanya ve Benin** gibi ülkelerin bulunduğu topraklardan Afrikalıları kaçırıp, **köle olarak sattılar**. Avrupalılar, baskınlarla ele geçirdikleri Afrikalıları gemilere yükleyip, insanlık dışı şartlarda Amerika kıtasına taşıdılar. 30 milyona yakın Afrikalının Amerika ve Avrupa kıtasının değişik bölgelerine köle olarak götürüldüğü veya götürülmeye çalışılırken öldüğü tahmin ediliyor.

İngiliz korsan gemisi **White Lion**'ın, Ağustos 1619'da Amerika'nın doğu kıyısındaki Chesapeake Körfezi'nin ağzındaki Comfort Burnuna gelmesi yeni bir dönemin başlangıcıydı. Korsanların başka bir gemiden ele geçirdikleri 20'den fazla Afrikalı vardı. Bölgede yaşayanlar, köleleri alınca ABD tarihinde yeni bir dönem açıldı. **Massachusetts** eyaleti 1641'de **köleliği yasallaştırdı**. **Virginia** eyaleti ise 1662'de köle kadınların doğurdukları çocukların da köle olacağıyla ilgili kanunî bir düzenleme yaptı. Köle sahiplerine köleleri cezalandırma ve bu sırada öldürürse cezadan muafiyet hakkı verildi.

Amerika'da çok az olan köle nüfusu, geniş arazilere sahip güneyli toprak sahiplerinin talepleri üzerine hızla arttı. Örneğin; **Virginia'da** 1670 ile 1861 yılları arasında köle nüfusu 75 kat artarak 150 bine ulaştı. 18. yüzyılın ikinci yarısında köleler güney kolonilerinin nüfusunun yüzde 40'ını teşkil ediyordu. Kuzey kolonilerinde ise bu oran yüzde 5 civarındaydı. **Köleler, genellikle pamuk, pirinç, çivit, şeker, tütün ekimi gibi tarım üretiminde çalışıyorlardı**. 18. yüzyılın sonlarından itibaren bazı kuzey eyaletleri köleliği yasakladılar. İlk yasaklayan 1777'de Vermont eyaletiydi.

Amerika iç savaşı 1861-1865 yılları arasında dört yıl sürdü. Savaşın bitmesinden sadece beş gün sonra Lincoln suikast sonucu öldürüldü. İç savaş öncesinde köle sayısı 4 milyona ulaşmıştı. Savaşın bitmesinden sonra anayasada yapılan değişiklikle ABD'de kölelik kaldırıldı.

İzahat Mecburiyeti Bumerangı

"Çerviakov'un karnında bir şeyler koptu. Hiçbir şey görmeden, hiçbir şey işitmeden, geri geri kapıya gitti, sokağa çıktı, yürüdü. Bir makine gibi evine gelince elbisesini çıkarmadan kanepeye uzandı ve öldü."

Yukarıda yer verdiğim pasaj, **Çerviakov**'un trajikomik hikayesini anlatan **Memurun Ölümü** adlı eserden, Çerviakov'u öldüren bir bumerang... Benim tabirimle "izahat mecburiyeti bumerangı"...

Biraz hikayeden bahsedeyim;

Çerviakov isimli bir memur, tiyatroya gider ve üst düzey bir yetkilinin arka sırasına oturur. **Çerviakov** tiyatro izlerken gayriihtiyari olarak **hapşırır**. Öndeki adamın üstünü başını berbat ettim, özür dilemeliyim diye düşünür. Çerviakov, önünde oturan yetkiliden özür diler. İstemeyerek olduğunu ifade eder. Karşı taraf da gayriihtiyari gelişen bu durumun üzerinde durmaz, önemsemez. **Çerviakov** utanır, alık alık sırttır, tiyatroyu seyrederek ama zevk duymaz. İçini bir kurt kemirmeye başlar. Bu paniikle defalarca farklı ortamlarda ve zamanlarda özür dileme girişiminde bulunur. Yetkili kişi için bu durum artık sinir bozucu bir hale bürünmeye başlamıştır. Öyle ki, durumu kafasına takan Çerviakov'un içinden artık şu cümleler geçmektedir:

- *Hapşırduğımı unutmuş ama gözleri hain hain bakıyor, konuşmak bile istemiyor,*
- *Acaba herif, ona tükürmek istediğimi sanmış olabilir mi? Şimdi sanmasa bile sonra sanabilir,*
- *Tekrar özür dilemeliyim.*
- *Bütün mesele işte burada ya! Ben özür diledim ama o biraz tuhaf davrandı. Akla yakın bir tek söz söylemedi. Konuşmaya da vakit olmadığından mı ki?*

Bu düşünce hafakanları içinde **Çerviakov** cesaretini toplar tekrar makama gider, özür dilemeye. Yetkili kişi Çerviakov'u görünce haliyle sinirleri bozulur. Çerviakov sarararak, "konuşmak istemiyor, bana kızıyor." diye düşünür. "Hayır, bunu böyle bırakmamalıyım, ona anlatmalıyım." der ve efendimiz diye mırıldanır.

- *Efendimizi rahatsız etmek cesaretinde bulunuyorsam, bu sadece içimdeki pişmanlık duygusundan ileri geliyor. Siz de bilirsiniz ki efendimiz isteyerek yapmadım.*

Yetkili kişi ağlamaklı suratını asar, elini sallar:

- *Siz benimle düpedüz alay ediyorsunuz! der ve kaybolur.*

Sonraki süreçte **Çerviakov** ona bir mektup yazmayı düşünür. Başaramaz, gidip tekrar meramını anlatmayı düşünür. Dün, kendisiyle alay etmek için gelmediğini yanlış anlaşıldığını ifade etmek ister.

- *Efendim, aksırırken üstünüzü başınızı berbat ettiğim için özür dilemeye gelmiştim. Alay etmek benim ne haddime? Bizler alay etmeye kalkarsak o zaman, efendime söyleyeyim, insanlara saygı kalır mı?*

Mosmor kesilen, sapır sapır titreyen yetkili birdenbire:

- *Defol! diye haykırır.*

Dehşetinden kireç gibi olan Çerviakov, bir fısıltı halinde:

- *Ne buyurdunuz? diye sorar.*

Yetkili kişi ayaklarını yere vurarak:

- *Defol!.. diye tekrarlar.*

Çerviakov'un karnının içinden bir şeyler kopar. Gözleri bir şey görmeksizin, kulakları hiçbir ses işitmeksizin geri geri dış kapıya doğru gider, sokağa çıkar, yürür... Kurulmuş bir makine gibi evine gelince elbisesini bile çıkarmaksızın kanepenin üzerine uzanır ve oracıkta can verir.

Değerli okurlarım, hikâye bu ya **Çerviakov** öldü. Mecazen öldü. Kafasındaki düşünce hafakanlarından öldü. Dardını anlatmakta aslında derdi.

Abartı eziyettir. İyi niyetliydi belki ancak abartmıştı. Mahcubiyetinden öldü. Kızgındı, ürkekti... Anlaşılma takıntısından öldü. Açıklama zorunluluğu saplantısına düştü, fikir zehirlenmesinden öldü.

Gündelik hayatta aslında hepimizin sıklıkla rastladığı bir durum bu. Hikâyeyi okudukça şu kişiyi tarif ediyor dediginiz, gözünüzün önünde silueti canlanan tanıdıklarımızın olduğunu duyar gibiyim. Kurdukça dönen, döndükçe kuran; saplantılı, gereksiz yorucu, faydasız bir eylem bu. İşte ben bu duruma "izahat mecburiyeti bumerangı" diyorum.

Bu neyin mecburiyeti? Çerviakov misali hayatı zehir etmeye, yaşanmaz hale getirmeye gerek var mı?

Toprak Ana

Erkekleri askere alınan köylerde geride kalanların çektiği sıkıntılar etkileyici bir üslupla anlatılır. Eldeki yetersiz yiyeceğin muhtaç olandan başlanarak dağıtılması, dört gözle beklenen hasat zamanları, umutların hasat zamanına ertelenmesi, savaş yüzünden ürünün hemen hepsinin merkezden istenmesi, boşa çıkan umutlar, yine açlık, sefalet, bir yandan cepheden gelen ölüm haberleri, umutsuz bekleyişler, savaşın uzun sürmesi üzerine aşağı çekilen cepheye çağırılma yaşı, yine gidenler, ayrılıklar, gözyaşları...

Yani tek kelimeyle ve bütün zulmetiyle; savaş.

Ötüken Neşriyat, 1999

Cengiz Aytmatov

İki Şehrin Hikâyesi

Ah o günler! Ne güzel günlerdi ne de berbat günlerdi, o günler ki bilgelik dolu günlerdi hem de aptallığın zirve yaptığı günlerdi, inançla dopdolu günler, bağrında şüphe barındıran günler, ağzına kadar ışıkla dolu zifiri karanlık günlerdi o günler. Kitabın bu giriş cümlesinde belirtildiği gibi kitaba adını veren Paris ve Londra şehirlerinde, Fransız Devrimine giden süreçte yaşanan tüm olay ve karakterler bütün açıklığı ve acımasızlığı ile gözler önüne serilir. 1859'da Dickens'in gazetelerde tefrika ettiği bu ölümsüz eseri **umudun içindeki karanlığı ve karanlığın içindeki umudu** görmemizi sağlar. Paris'teki karanlık günlerin yanında Londra'daki aydınlık günler anlatılır. Toplumun her kesiminden insanları konu edinen bu eser, bugüne geldiği gibi geleceğe de bütün önemiyle aktarılacaktır.

İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, 2018

Charles Dickens

Hanımlara Mahsus Gazete

Hanımlara Mahsus Gazete tarafından neşredilen Hz. Âmine ve Hz. Hatice hakkındaki kitapların kapakları

Yapılan bir araştırmada derginin amacı şu şekilde verilmiş: “Bir kavimde kadınların terbiyesi, fazileti, hüsn-i ahlakı ne kadar güzel ve metin olursa, umumen efrad o derece güzel ve sağlam bir tersiye ve ilim üzerine büyümüş olur. Kadınlar insan anneleridir.”

Derginin sahibi **İbnülhakki Mehmet Tahir Efendi** ise “*Tahdis-i Ni'met- Ta'ayin-i Meslek*” başlığını açarak, gazetenin yayın politikasını şu şekilde açıklamıştır: “Okuyup yazmayı seven eğitilmiş, dindar, iyi ahlak sahibi, iyi eş ve iyi anne özelliklerine sahip Osmanlı Müslüman hanımı yetiştirmek.”

kalpli, merhametli, kalemlî kadınların yarattığı: **“Hanımlara Mahsus Gazete.”**

Kadının sosyal hayat içeriğindeki yerinde bir sihirli dönem gibi ışıldayan **Hanımlara Mahsus Gazete** ile kadınlara ait tarih yazıcılığının ilk örnekleri de verilmiştir diyebiliriz. Resmi yazılar, duyurular, haberler ve yabancı basındaki haberler, düşünce yazıları, makaleler, mektuplar, roman, hikaye ve tefrika hikayeler, şiir, eleştiri, yabancı yazarlardan tercümeleler, kadınların eğitimi, kız çocuklarının okutulması, çocuk, doğum, aşılama, hijyen, sağlık, jimnastik, dini felsefi tartışmalar, evlilik, aile hayatı, ev idaresi, israftan kaçınma, çocuk yetiştirme, ailede terbiye, boş zamanların değerlendirilmesi, eğlence, deniz hamamı, kır gezmeleri, bisiklet kullanma, piyano, dikiş-nakiş, müzikli oyunlu ev eğlenceleri, güzellik, kozmetik uyarıları, fen bilimleri, güzel sanatlar, bulmaca, müzik, okuyucu mektupları gibi gayet açık, bilgilendirici, ışık dolu bir gazete.

Gazetenin daha önce söylediğim gibi faydacı bir anlayış, yüksek bilinç, eğitici ve öğretici bir amacı var. Ayrıca **gelirin %5'i kimsesiz gelinlik kızlara çeyiz parası olarak ayrılmıştır.** Hayır işleriyle yakından ilgilenilmiş, öyle ki **öksüz ve yetimlere, yaralı askerlere, asker ailelerine, şehit yetimlerine gazete ekibince kurulan komisyonlarla yardım edilmiştir.**

Hanımlara Mahsus Gazete, kadının azmiyle yükselişini, emeklerini sembolize etmiş, iyi anne, iyi eş, iyi Müslüman olmak misyonuna hizmet etmiştir.

“Öyle bir vakitti ki, ya eşinin kadını ya babasının kızı olarak anılırken kendi olmaya adım atmıştır kadın, o adımların ayak seslerinden biridir **Hanımlara Mahsus Gazete.**” diyor Elif Şafak. *“Kültürdür kadını dönüştürecek olan ve kadındır kültürü dönüştürecek.”*

Kaynaklar

1. tr.wikipedia.org/wiki/Hanımlara-Mahsus-Gazete
2. İslamsansiklopedisi.org.tr/hanımlara-mahsus-gazete
3. dergipark.org.tr/en/pub/iutded/issue/51424/668125
4. bisav.org.tr/Bülten/239/1445

O smanlı döneminde hanımlara mahsus bir gazete. Başyazarı dâhil olmak üzere tüm yazı kadrosunu kadınlar oluşturmuş hatta ilk Türk kadın romancımız olarak bilinen **Fatma Aliye** hanım da yazar kadrosunda.

Hanımlara Mahsus Gazete Toplumsal cinsiyet rollerinin biraz daha ayrıştığı o yıllarda, kadınlarla özdeşleşen görevlere göre **kadınlık bilinci** oluşturulmuş ve ayrıca kadınlarımızı yazarlığa özendirmiş bir gazetedir.

Zamanın şartlarında gazetenin bazı kadın yazarları; *“Aile Hekimi”, “Muallime”,*

“Bir Köylü Kadını”, “Çingene Kızı”, “Satılmış” gibi takma ad kullanarak yazarken bazı erkek yazarları da; *“Elif Rasime, Leyle Feride, Hoca Hanım”* gibi takma adlarla yazılarını sunmuşlardır. İmzasız yazılara da yer verilmiştir.

Sanki bir ilk değil sanki Türk kadınlığı için çağdaş bir adım, kadın gazetesi. İçeriği ise dönemin şartlarına göre dolu dolu, faydalı, eğitici. Hem edebi hem pragmatik bir kaynak. 01 Ağustos 1895–04 Eylül 1906 yılına kadar 612 (bazı kaynaklara göre 624) sayı çıkartılmış. Kadından anne, kadından eş ve kadından yazar olan güzel

Toplumun Müziği

Kültürün unsuru, toplumsal yapının ürünüdür. Kahramanlık, aşk, umut ve barışı dile getirendir. Toplumsal yaşamın aynası olandır. Kişilerin toplumsal yaşantılarına vurgu yapandır. Evet, **toplum ve müzik** ilişkisinden bahsediyoruz.

Müziğin **toplumsal bütünleşme** ile yakından ilgisi vardır. Müzikal anlamda oluşturulan eserler kendine özgü dili ve anlatım tarzıyla kişilerin ve toplumun duygularını, düşüncelerini etkileyebilmektedir. Bir eser bazen o kültürün sembolik anlatımı olurken bazen de toplumu oluşturan grupların yaşam biçimini oluşturabilmektedir. Bu haliyle müzik fonksiyonel bir işlev görmekte, kişiyi bulunduğu grupta uyumlu kılmakta ve davranışlarını şekillendirmede yönlendirici olabilmektedir. Örneğin; **milli marşlar**, toplumun tüm üyelerine ait bir semboldür ve bu gruptaki bütün üyelerin politik düşünce veya inançları ne olursa olsun hepsini etkileyebilmektedir.

Kültür; toplumsal etkileşimlerle doğmuş ve gelişmiştir. Müzik de bu etkileşim sürecinde toplumla şekillenmiş, toplumun ihtiyaçlarına göre değişmiştir. Tarihsel süreçte yaşanan olaylar, savaşlar, yasaklar, refah, bolluk vb. müziği derinden etkilemiştir. Kısacası müzik; içinde bulunduğu toplumun kültürel özellikleriyle biçimlenmiş insanın yarattığı kültürün bir ürünü olarak; siyaset, din, ekonomi gibi pek çok kurumla birlikte yaşayagelmıştır. Bir başka deyişle müzik toplumun yaşam dünyası ve hatta dünya görüşünün çok etkili ifade tarzlarından biri olmuş, toplumsal dünyanın anlamlı anlarını ve durumlarını ritmik ses ve melodisiyle yansıtmıştır.

Müzik; siyaset, ekonomi, eğitim, aile gibi toplumsal kurumlarla olan yakın ilişkisiyle toplumun isteklerini anlatmaya devam edecek, insanlar arasında ortak bilinç ve dayanışma oluşturarak toplumsal iklimi yansıtmalarını sürdürecektir. Bunları sürdürürken de kişilerarası etkileşimleri artırıp, **toplumsal dayanışma, paylaşma ve kaynaşmayı** sağlayacaktır. Tarihsel süreçte toplumun önemli kurumları müzik ile birlikte yürümeye devam edecektir. Müziğin kültürel belleği aktarmada üstlendiği işlevlerinin daha da artması dileğiyle...

Paintball

(Boya Topu)

Paintball sporu, hemen hemen her yaştan insanın severek oynadığı, adrenalin düzeyi yüksek bir oyundur. İngilizce kökenli bir kelime olan **paintball**, Türkçede “Boya topu” anlamına gelmektedir. Bu oyun takım halinde oynanan bir spor olmakla birlikte **taktik ve strateji bilgisi** gerektiren bir spor branşdır. Özel bir kapsülle kaplı **boya toplarının** işaretleyiciler kullanılarak takım oyuncularının birbirlerini belli bir oyun kuralı içerisinde işaretlemesiyle oynanmaktadır. Türkiye’de son 15 yıldır yaygınlaşan ve dünya üzerinde yaklaşık 35 yıldır oynanan paintball, özel ekipmanları, kıyafetleri ve mekânları ile doğa sporu olarak da adlandırılabilir.

Paintbal, kereste amacıyla kesilecek ağaçları işaretlemeye kullandıkları bir araçtır. Bu araçların akarsuların karşısındaki ağaçlar gibi uzak mesafeleri işaretlemeye yetersiz kalması üzerine 1960’lı yılların ortasında ABD’de **Nelson Paint Şirketi**’nin kurucularından

olan **Charles Nelson** paintball işaretleme aracını icat etmiştir. Paintball silahının işaretleyici olarak anılmasının sebebi de bu tarihlerdeki ihtiyaçlardan kaynaklanmaktadır. **Paintball** her ne kadar 1960’lı yıllarda icat edilse de ilk paintball oyunu 1981 Haziran ayında New Hampshire yakınlarında 12 kişinin bir araya gelmesiyle oynanmıştır. Görüldüğü üzere paintball bir ihtiyacı karşılamak üzere icat edilmiş bir alet olmasına karşın insanlar tarafından bir hobi ve eğlence aracına dönüşmüş sonrasında ise adrenalin tutkunları için bir spor branşı olmuştur.

Paintball ülkemizde de çok sevilen bir spor dalı olma yolunda hızla ilerlemektedir. Bu spor branşı şimdilerde **Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonuna** bağlı olarak faaliyet gösterse de gelecekte kendi federasyonunu kuracak bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde **Sportif Paintball Gelişmekte olan Spor Branşları Federasyonu Başkanlığı** bünyesinde tertip edilen **Türkiye Ligi müsabakaları** ile icra edilmektedir. Bu lig asgari 4 ve genelde Türkiye kupası ile birlikte 5 ve tüm Türkiye genelinde değişik illerde icra edilmektedir. Takımların ayaklarda topladıkları puanlar sezon sonu final ayında alınan puanlarla toplanır ve **en çok puanı alan takım Türkiye Liginin şampiyonu olur**. Ülke federasyonumuz sırası ile Avrupa Paintball Federasyonu (EPBF) ve devamında Dünya Paintball Federasyonları Birliği (Wpbo-Upbf) organizasyonlarına akredite ve entegre şekilde faaliyetlerini sürdürmektedir.

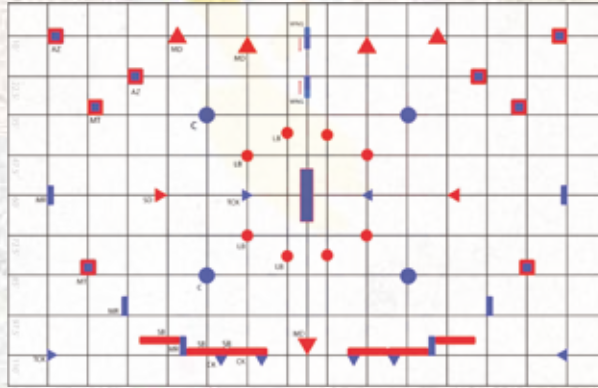
Ülkemizde hemen hemen her yerleşim yerinde paintball oyun sahalарının varlığı bilinmektedir. Genel olarak paintball bir kurgu üzerine icra edilmektedir. Her oyunun farklı bir senaryosunun olduğu takımlar bu senaryoya göre kendi taktik ve stratejilerini ortaya koydukları; **sıklıkta 5'e 5 veya 7'ye 7 tertip edilen takımlar** arasında birbirlerine karşı belirli disiplin ve kurallar çevresinde üstünlük kurmaya çalıştıkları, yoğun olarak stratejik ve atletik öğeler içeren ekstrem bir spor dalıdır.

Dünya üzerinde 15 milyon civarında kayıtlı profesyonel paintball sporcusu olduğu tahmin edilmektedir. Dünyada 3 bin 800 civarında standartlara uygun paintball sahası bulunmaktadır. **Paintball**, 15 uluslararası turnuva ve 11 uluslararası ligde oynanmaktadır.

Üniversitelerdeki paintball kulüplerinin sayısı da yaklaşık 550'dir. Dünya üzerindeki profesyonel paintball takımının sayısı da 10 bin civarındadır.

Paintball Oyununun Özellikleri

Paintball oyun alanı dıştan dışa 45x48 metrelik alanlarda (5x5 oyunlar için ve kişi sayısı arttıkça oyun alanı da genişlemektedir) oynanmaktadır. Bu alanda 45-50 adet arasında değişik şekillerde (üçgen prizma, dikdörtgen küp vb.) dizayn edilmiş şişme siperler her oyun içinde değişen senaryoya göre siperler farklı dizilim ve açılarla yerleştirilir. Bu yöntem sayesinde her oyunun farklı bir yeni strateji ve düzende icra edilmesi hedeflenir ve bu özelliği ile paintball sürekli kendini yenileyen bir spor dalı olma özelliğini en iyi şekilde gösterme fırsatı bulmaktadır.

Maç kadroları (5'e 5 oyun formatında) 5 asıl 2 yedek oyuncu, 2 pit görevlisi ve 1 antrenör ve 1'de yardımcı antrenör, 10-11 kişiden oluşur. Takımlar sahanın uzun kenarlarının uzak köşelerine kurulan **pit alanlarını** kullanırlar. Bu alana yukarıda belirtilen sayının üzerinde ilgili veya ilgisiz hiçbir kimsenin girişine izin verilmez. Bu alanlar oyun alanından ve seyirci alanlarından belirgin şekilde ve standartları talimnamelerde belirlenmiş nitelikle mukavemetli ağlarla izole edilmektedir.

Paintball oyununda vurulma oyuncunun herhangi bir yerinden veya taşıdığı ekipmanından boya ile işaretlenmesiyle gerçekleşir. **Vurulma, boya kapsülünün oyuncuya direkt temas etmesiyle mümkündür** aksi durumda boya kapsülünün bir

engele çarparak dağıldıktan sonra sıçraması halinde geçersiz sayılır. Eğer kapsül oyuncuya vurduktan sonra patlamaz ise o oyuncunun hakemi uyarıp ceza alanına gitmesi gerekir. Vurulan oyuncu, silahını ve ellerini başının üzerine kaldırarak ceza bölgesine gider ve oyun alanını **hakem** eşliğinde terk eder. Oyun esnasında vurulduğunu veya vurduğunu gören oyuncu, rakibini veya kendini hakemlere kontrol ettirmelidir. Hakem bu sırada düdük sesiyle oyunu durdurur ve oyuncular da herhangi bir şekilde yerlerini değiştiremez, ateş edemezler. Bir oyuncu diğerini vurduktan sonra vurulan oyuncu rakibine ateş ederek vurursa bu

geçersiz sayılır ve cezayla sonuçlanır. Hakemin düdük sesinden sonra (*dur sesi*) yapılan atışlar oyuncunun ceza almasına ve oyun dışında kalmasına neden olur. Paintballda her bir set **15 dakikadır** ve toplamda 3 settir ayrıca molalarda 5'er dakikalık dinlenme verilir.

Puanlama sistemi, takımların anlaşmalarına göre değişiklik gösterebilir ancak Paintball puantajı genellikle şöyledir;

- Vurulan **kaptan** 5 puan,
- Vurulan **oyuncu** 1 puan,
- Teknik **ceza** 3 puan,
- Oynanan sette **vurulma sayısı en az** olan takım 5 puan,
- Bayrak **alma** 10 puan,
- Bayrak **asma** 20 puan.

Paintball sporunda en önemli şey müsabakaya başlamadan önce gerekli fiziksel sakatlanmalara karşı koruyucu maske ve gözlük kullanmaktır. Diğer ekipmanlar paintball şartlarına uygun üretilmiş özel koruyucu kıyafetler veya kamuflaj, paintball silahı, boya kapsülleri veya topları, dirseklilik, dizlik, eldivenler gibi araçlardır. Senaryolara göre bazı farklı ekipman ve araçlar da sahada yer alabilir. Oyunun kuralları çerçevesinde tüm oyuncular bu ekipmanları kullanmak zorundadır. Ülkemizde bu spora başlamanın asgari yaşı 12 olarak belirlenmiştir.

Bir süre sessizce yüzbaşına baktı. İçinin yaşayan sevinçli yanını öldürmüştü hayat, hüznü bulandı her yanı... Sevinç rüzgârları doluydu bir zamanlar, sevgi dağlarında sevgi eserdi gece gündüz yüreklere, yüreklerden dağlara, ormanlara, sokaklara... Şimdi ihanetin kara bulutları kaplamıştı göğsünü, güneşli günlere hasretti kederli bakışları. Vatanın kurtuluşu için ne vazife verilerse yapmaya hazırdı:

"Benim bu konularda tecrübem var. Bir dizi mülakatlar yapıldı, incelemelerde bulunuldu. Türkçe konuştuğum ve Türkiye coğrafyasını iyi bildiğim için elemelerden sonra ben seçildim."

"Peki, gerçekten İngiltere için mi çalışacaksınız? Zira üzerinizde İngiliz üniforması taşıyorsunuz!"

"Bu soruyu hiç sorulmamış sayalım. Elbette ki ülkenin varlığı, birliği için savaşa çıkacağım. Eğer cebimden Hunter isimli ölen bir Anzak askerinin vesikası çıkmasaydı, çoktan öbür dünyayı boylamıştım. Benim bir Anzak askeri olduğumu sanıyorlar. İngiliz vatandaş olup, buraya kendi isteğimle geldim. Tek amacım, vatanımın işgal devletlerinden kurtulmasıdır. Unutmayın, benim adım Mr. Hüzün..."

Sezai Bey sordu: "Yıllardır dost bildiğimiz İngilizler neden Türkiye'yi parçalama cihetine girişti?"

"Türkiye'nin stratejik pozisyonundan... İngiltere'nin Akdeniz'deki ve tabii ki Ortadoğu'daki emperyalist çıkarlarından kaynaklanıyor. İngiltere'nin Ortadoğu ve Osmanlı Devletiyle ilgili politikası; Osmanlı

Devletini parçalamak, Avrupa'da "kuvvetler dengesini" korumak yani kıtada herhangi bir gücün egemen olmasına mani olmak ki Almanya'nın 1870'ten beri dengeleri sarstığı ortadadır. Padişah halifenin kuvvet ve nüfuzunu ve dini etkilerini gidermek suretiyle İslam Birliği düşüncesini değerden düşürmek, Arap memleketlerine hâkim olarak Mısır ve Hindistan'ın güvenliğini sağlamak. Hilafeti, İngiltere'nin himayesinde kurulacak Arap Birliğinin eline geçirmek, Doğu Akdeniz'de kuvvet bulundurmak, Irak petrolünü elde etmek, İstanbul ve Boğazların kontrolünü ele geçirmek. Ayrıca İngiltere, Türkiye'nin Rusya'yla yakınlaşmasını hiç istemedi..."

"Birinci Cihan Harbi başlamadan birkaç yıl önce Balkan Savaşları sırasında Osmanlı Devleti büyük toprak kayıplarına uğradı. Ülkemizin ekonomisi iflasın eşiğine geldi. Bunlarda yetmiyormuş gibi ülke içinde yaşanan huzursuzluklarla ülke içte ve dışarıda itibarını kaybetti. Bu durum ülke içindeki azınlıkları daha da alevlendirdi, bağımsızlıklarını kazanabilmek için uygun zamanın geldiği inancını uyandırdı.

Osmanlı Devleti böyle bir durumdayken ülkede açılan bir kampanya sonunda halktan toplanan paralarla alınan "Reşadiye" ve "Sultan Osman" adındaki iki muhteribin İngilizler tarafından, "Kraliyet Donanmasının ihtiyacı" olduğu gerekçesi gösterilerek Osmanlı'ya verilmemesi iki ülkenin ilişkilerini daha da gerdi. Bu karar Osmanlı Hükümeti ve kamuoyunda hayal kırıklığı ve öfkeye sebep oldu. 27 Eylül 1914'te İngil-

tere Büyükelçisi Bâb-ı Âli'ye başvurarak, "Türkiye'nin tarafsızlığı karşısında gemilerin geri verilebileceği..." bildirilmesine rağmen hükümet ve halkın yaklaşımı değişmemiştir.

Bu sırada Akdeniz'de İngilizlerin takibine uğradığı için Türk karasularına sığınmak zorunda kalan Goben ve Breslav adlı iki Alman gemisi, Osmanlıyı aktif olarak savaşa soktu. Osmanlı Devleti buna rağmen tarafsız olduğunu ispatlamak için bu iki gemiyi satın aldığı iddia etmesine rağmen İngiltere'nin Osmanlı'ya olan tutumunu değiştirmede.

Osmanlı'nın satın aldığı iddia ettiği, "Yavuz" ve "Midilli" adlarını verdiği bu savaş gemileri 29 Ekim 1914 tarihinde Rusların Sivastapol ve Novorossık limanlarını topa tutmasıyla, Osmanlı fiilen savaşa girdi. 5 Kasım 1914'te İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlı Devletine, Osmanlı'nın da 11 Kasım 1914'te gönderdiği nota neticesinde savaşa resmen girilmiş oldu. İngiliz Başbakanı Asquith: "Osmanlı Devleti kılıcını çekmiştir ve kılıçla ortadan kaldırılacaktır, Türk İmparatorluğu savaşa girmekle intihar etmiştir." diye beyanda bulundu. Osmanlı Devleti'nin Almanya yanında I. Dünya Savaşına girmesi zaten zayıflamış olan ilişkileri kopma noktasına getirerek iki ülke arasında doğrudan savaş dönemine girildi. Savaş dönemi (1912-1918) boyunca İngiltere, Osmanlı'yı parçalamaya politikalarına yoğunluk verdi. Suudi, Katar ve Sabya topraklarının şeyhleriyle yaptıkları anlaşmalarla Arapları bağımsızlık vaatleriyle kışkırtarak Osmanlı yönetimine karşı ayaklandırdı.

Birinci Dünya Savaşı sırasında, Üçlü İtilaf Devletleri'nin değişik zamanlarda yaptıkları İstanbul, Londra, Sykes Picot, Saint-Jean de Maurienne anlaşmaları Osmanlı topraklarının kendi aralarında bölüştükleri paylaşım anlaşmalarıdır. Bu paylaşım anlaşmalarına bakıldığında daha savaş devam etmesine rağmen Osmanlı Devletini yok etmek düşüncesi hâkimdir.

Osmanlı Devleti'nde iktidarı ele geçirmiş olan İttihat ve Terakki Partisi'nin "Türkçülük" politikası, Enver Bey'in yönetimdeki etkinliğinin giderek artmasıyla birlikte Osmanlı Devletini Almanya'ya yakınlaştırıyordu.

Osmanlı Devleti'nde Alman nüfuzunun artmasıyla Türk-İngiliz ilişkileri gittikçe kötüleşti. Ayrıca Osmanlı'nın, İngiltere'nin Musul ve çevresindeki petrol aramalarına karşı çıkarak, petrol kuyularını kapattırması ilişkileri daha da kötüleştirdi. Bu doğrultuda harekete geçen İngiltere, Osmanlı Devletini hemen yıktıktan sonra ya bu devletin yıkıntıları üzerinde

kendilerine bağlı veya kendi kontrollerinde bağımsız devletler kurmak ya da stratejik noktalara doğrudan doğruya yerleşmek şeklinde belirledikleri hedefi gerçekleştirmek için hareket ettiler. Bu nedenlerle yüze yakın ajanını Osmanlı Devletine yolladılar."

Yüzbaşı Sezai Bey eline aldığı küçük zili çaldı. İçeri giren görevliye:

"Gelen konuğumuza yemin merasimi yapacağız. Üç kişi gelsin!" diye emretti. Örgüte katılacak olanlar üç şahit huzurunda siyah bir Türk bayrağına sarılı Kur'an üzerine yemin ederlerdi. Yemin bir el silah, bir el bayrak üzerinde yüksek sesle okunmaktaydı. Türkiye'ye sadakat ve gerekirse ölmek, vatanın bölünmez bütünlüğünü savunmaktı amaçları... Kur'an, ekmek, namus ve şeref üzerine yemin edilmekteydi.

Teşkilat-ı Mahsusa örgütü, gerektiğinde insan öldürmesini karara bağlamıştı. Yönetimden üç kişi, öldürülecek kişiyi yargılayıp karar veriyor, karar başkanın onayından geçtikten sonra infaz ediliyordu.

Ölüme yol açacak hareketler örgütçe şöyle saptanmıştı: Emirleri yerine getirmemek, bunların yerine getirilmesi sırasında gerekli fedakârlık ve basireti göstermemek, cemiyet nüfuzunu kullanarak çıkar sağlamak. Düşmanla işbirliği yapmak ve Türkleri imha etmeye çalışmak. Hayatı pahasına da olsa örgütün sırlarını düşmanlara veya kendi yakınlarına açıklamak...

Yönetim konusunda örgütü temsil yetkisi başkana verilmişti. Başkan, gerekli siyasi ve askeri tüm önlemlerin alınması ile görevliydi. Önemli konular ise genel kurulun tartışma ve ekseriyet kararına bırakılmıştı. Örgüt, gelirlerini askeri kaynaklar ve bağışlardan sağlıyordu. Gelirler çok gizli olarak toplanıyordu. Gelen kahveleri içtiler. Abdullah zengin kalkışı yaptı, müsaade istedi:

"Benim karargâh binasına dönmem lazım. Şimdilik bana müsaade, gitmem gerekiyor. Yeni önemli bilgiler edindiğim vakit tekrar gelirim." dedi ve oturduğu koltuktan ayağa kalkıp vedalaştı:

"Bize verdiğiniz bilgiler için size minnettarız komutanım. Sizin bir vatan haini olmadığımıza adım kadar emindim. Yüreğimize su serptiniz. Mustafa Kemal Paşa'nın henüz böyle bir örgütten haberi yok fakat bu bilgileri Mustafa Kemal Paşa'ya ileteceğim. Kendisine son derece güveniyoruz. Bu ülkeyi düşmandan kurtaracak tek lider vasıflarını onda görüyoruz. Buluşacağımız zamanı size bir aracı vasıtası ile bildireceğim, en kısa sürede görüşmek üzere..."

Sokaklardan Ceza İnfaz Kurumlarına Giden Yol

Sokak kavramı ülkemizde ya da dilimizde “ev dışı yer” anlamına gelen kavramdır. Özellikle ülkemizin belirli ve büyük kentlerinde öne çıksa da aslında tüm ülkemizin problemi hatta en büyük problemi diyebiliriz. **Çocuk ve suç**, hiçbir zaman bir araya gelmesi gereken iki kavramken, sokaklardan ceza infaz kurumlarına geliş giderek artmaktadır. Suça sürüklenen çocukların yaşam koşulları, ihmalkar aile ortamı, okul, arkadaş çevresi, iş yaşamları, suç işlenen çevreye konumları ve tutumları bunları besleyen başlıca sebeplerdir.

Suç kavramı ne kadar uzun bir geçmişe dayansa

da zamanla azalması beklenirken arttığı gözlemlenen bir durum olmuştur. **Çocuk suçluluğu** ise henüz psikolojik, sosyolojik, fiziksel gelişimini tamamlamamış bireylerin, içinde bulunduğu ortamlar gibi pek çok sebebinde kendi bireysel yatkınlığıyla birleşmesiyle yasalarla suç olarak nitelenen davranışları gerçekleştirmeleridir.

Suç kavramı, ilk kez MÖ 1760 yılında, **Babil Kralı Hammurabi'nin** çıkarılmış olduğu kanunlarda karşımıza çıkmaktadır.

Nitekim 2005 yılında yürürlüğe giren **Çocuk Koruma Kanunu** çocuğu suçun işleyeni değil, o **suça sürükleneni** olarak

kabul ederek bir anlamda fail çocuğu da suçun mağduru konumuna yerleştirmekte, bunun doğal sonucu olarak da suç işleyen çocuğa yaptırım uygulanacak olması durumunda bu uygulamanın çocuğun durumuna ve fiiline uygun ve orantılı olmasını prensip edinerek, **suça sürüklenen çocuğun** cezalandırılmasını değil, **korunmasını** temel amaç olarak kabul etmektedir

(Tunceroğlu, 2015).

Ülkemizde çocuk hükümlüler için “**suça sürüklenen çocuklar**” tabiri kullanılması, suça bulaşmış çocukların ceza infaz kurumlarında; **topluma yeniden kazandırma, zorunlu eğitim, mesleki eğitim, sosyal**

ve kültürel faaliyetler ile tam donanımlı ve dışarıya çıktığı zaman elinde mesleği ve eğitimli olan, **suçtan arındırılmış, topluma faydalı**, kendisinin de hayatı yönlendirebilecek seviyede olması ülkemizin **çocuk infaz yasasının** temel prensibidir. Bu prensip açısından başarı oranı elbette azımsanmayacak derecede çoktur fakat çocukların kurumlardan dışarıya çıkmaları, özellikle **18 yaşını geçmeleri** ve kendi başlarına kalabilecek durumda olmaları bazılarının da **gidebilecek başka ortamı veya sosyal çevresi olmadığından** aynı suç çevresine girip tekrar kurumlara **artı ceza** ile dönmeleri de mevcut.

Suçta sürüklenen çocuk hükümlülerin en dikkat çekici noktalardan birisi ise **parçalanmış aileler**; birçok çocuk hükümlünün boşanmış, parçalanmış ailelerden gelmesi, çocuk esirgeme kurumlarından kaçıp suça sürüklenmesi veya okul çevresinde sosyo-ekonomik durumların kendilerine cazip gelmesi sonucunda uyuşturucu satma, hırsızlık yapma, internet kafelerde zamanının tamamına yakınına geçirmeleri ve burada birçok suçlu çocuk profili ile tanışmaları, adını dâhi bilmediği uyuşturucu maddelere merak vb. sebeplerle kullanımı ve satışı ile içinden çıkılmaz bir durumda kendisini bulan çocuklar, hem yeni tanıştığı arkadaş çevresinden kabul görmek hem de gidecek başka ortam bulamamaları nedeniyle artık **daha fazla suç işler** hale gelmeleri nedeniyle kendilerini ceza infaz kurumlarında bulan çocuklar azımsanmayacak bir grup oluşturmaktadır.

Temel problemlerden biri parçalanmış, boşanmış ailelerin oranının oldukça yüksek olmasıdır. Ayrıca çocukların kurumlarda aldıkları ve bazen 2-3 yıl süren rehabilite ve eğitim faaliyetlerinin dışarıdaki hayatlarında devam etmemesi de sorun oluşturmaktadır.

Ülkemizin geleceği olan çocuklarımızın suç evreleri 12-18 yaş aralığında (*çocuk veya ergen olduğundan*) hayatlarına, kendilerine bu aşamalarda sağlıklı gelişim ve

kararlar almaları ileride ülkemizin öğretmenleri, polisleri, avukat, savcı, hakim, doktor, asker vb. olabilmeleri adına çocuklarımız ve ergenlerimizin ileride nasıl birer ruh hali ve kişilik ile karşımıza çıkacaklarını tahmin etmekte zor değildir. Özellikle **genç** diye tabir edilen çocuk hükümlüler için kısa yoldan para kazanma, **sosyal medya, televizyon vb. platformlarda suça teşvik edici yayınların** ve propagandaların olması ayrı bir parantez açılması gereken bir durumdur.

Çocukları **suça sürükleyen ailesel etmenler**; aile içi ilişkiler, iletişim, ebeveyn tutumları, ailenin eğitim durumu, ailede madde bağımlısı ve suçlu fertlerin bulunması, ailenin kalabalık ve kardeş sayısının çok olması, aile içi şiddet, ihmal ve istismardır.

Çocuk suçluluğunu önleme çalışmalarında üzerinde durulması gereken ilk ve en önemli nokta ailedir. Temel psikolojik kuramlarda incelen-

diği zaman Freud'un **Psikanalitik Kuramı**, Ericson'un **Psiko-Sosyal Gelişim Kuramı**, Alfred Adler'in **Kişilik Kuramı** gibi en temel kuramlardan başlayarak daha pek çok kuram çocuğun kişilik oluşumunda, doğduğu andan itibaren başlayarak **ailesinin yetiştirme tarzı**, çocuğa yaklaşımı, kritik dönemlerdeki aile tutumları, ailesinden gördüğü her türlü davranışın çocuğun gelişiminde büyük etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Çocukların erken yaşlarda **ailesinden destekleyici bir yaklaşım, ilgi göstermemesi** bu dönemlerin sağlıklı geçirilemeyip psiko-sosyal ihtiyaçlarının karşılanamamasıyla, bu dönemlerdeki sorunlarına uyum gösteremeyip, baş edememeleri gelecekte sağlıklı bir kişiliğin oluşmasını engelleyip bu çocukların suça sürüklenme açısından risk taşımalarına sebep olabilir. Çünkü bu dönemlerde baş etmesi gereken figürler, hayatları boyunca yaşayacakları sorunları

ve bu sorunlar karşısında takınacakları tavırları, baş etme yöntemlerini şekillendirecektir. Daha küçük yaşlarında **ilgilenilmeyen, ihmal edilen çocuk**, ileri yaşlarında ne yaparsa yapsın bu hayatta başarılı olamayacağını düşünür ve suç teşkil eden davranışlara yönelimi kolaylaşır.

Çocuk suçluluğunu azaltmada, çocukların okula başlamalarıyla karşılaştıkları **eğitim sistemi** ve bu sistemin uygulayıcıları olan **öğretmenlerimize de ciddi bir sorumluluk** düşmektedir. Ailede sevgi, saygı, anlayış, şefkat göremeyen ya da aile ortamında büyümeyen, hatalı davranışlarla karşılaşan çocuk, bu ilgisizliği ve öğrendiği hatalı davranışların yerini başka yollarla doldurmaya çalışacaktır. Bu boşlukları bir uyuşturucu maddeyle ya da kendisini suça yönlendirici çevre ve arkadaşlarla değil de örnek alacağı öğretmeniyle, okulda sevdirilen dersleriyle ya da kendisine gelecekle ilgili koyacağı hedefleriyle doldurabilirse suça sürüklenme riski azalacaktır. Bu noktada çocuklarla bire bir ilgilenilmesi, çocukların aileleriyle ve **okulun rehberlik servisiyle** sürekli iletişim ve paylaşım halinde olmaları gerekmektedir. Rehberlik servisinin de önerileriyle risk altındaki çocukları tespit etmek ve bu çocuklara ulaşabilmek, onları doğru yöne kanalize edebilmek hedef çalışmalarından biri olmalıdır.

Deprem 30.10.2020 Cuma günü, saat 14,51'de Ege Denizi Seferihisar açıklarında ve 6.6 büyüklüğünde meydana gelmiştir. Yerin 16,54 km derininde meydana gelen depremin en yakın yerleşim birimi olan İzmir ilinin Seferihisar ilçesine uzaklığı 17,26 km'dir. Deprem sonrasında, büyüklüğü 4'ün üzerinde toplam 196 artçı sarsıntı yaşanmıştır.

DEĞER

Geçmiş Olsun İZMİR

Ege Denizi'nin Seferihisar açıklarında meydana gelen 6.6 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

Hepimizin başı sağ olsun.

TEMASTAN KAÇININ!

SARS-COV-2 VİRÜSÜ

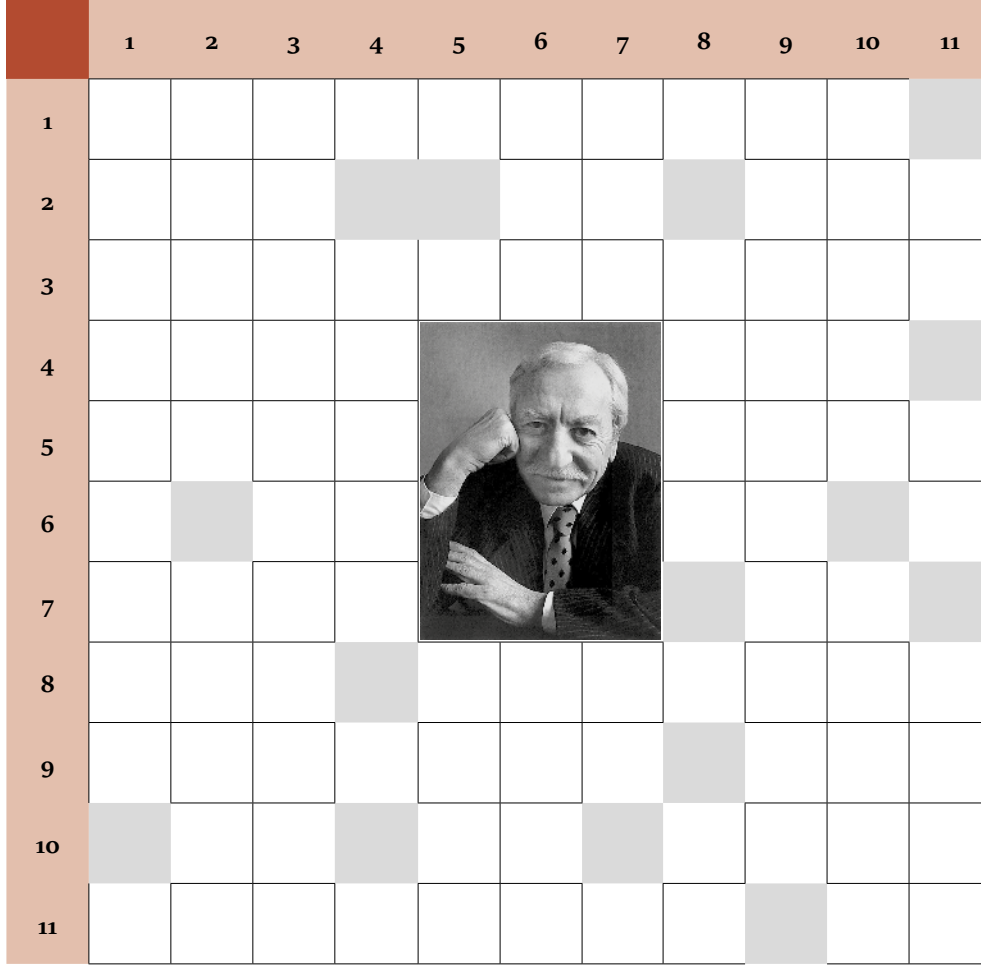
Akciğerlerde, **zatürre** denilen şiddetli iltihaplanmaya sebep olur. İltihaplanma kana yeteri kadar oksijen taşınmasını ve karbondioksitin atılmasını önler. Bu sebeple **nefes almak** çok güçleşir. **Covid-19** zor bir hastalıktır.

Riske karşı tedbir alın.

KONTROLLÜ
SOSYAL
HAYAT

Maske + Mesafe

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

1. "Küçük Ağa ve Osmanlı" gibi eserleri olan yazarımız.
2. İsviçre'de bir nehir - Kent, şehir - Halk dilinde ağabey, abi.
3. Bir yapının eski hali korunarak yeniden düzenlenmesi ve onarılması işlemi.
4. Yad etme - Ekin sulamak için tarlada açılan ark.
5. Süleymanoğlu soyadlı, "Cep Herkülü" lakaplı ünlü sporcumuz - Oynak kemikler arasındaki bir kas grubu.
6. Galyumun simgesi - Rubenyumun simgesi.
7. Açıklama - İlave.
8. Fransızca burun - Domates.
9. Çaçımızın hastalığı - Bir göz rengi.
10. Telli bir çalgı-Bizmutun simgesi - Kur'an-ı Kerim'de bir sure.
11. Güney Amerika'da bir ülke - Allah onun sırrını mukaddes etsin anlamına gelen dini terim, kuddise sirruhu.

YUKARIDAN AŞAĞI

1. Quentin isimli, "Kill Bill" ve "Bir Zamanlar Hollywood'da" gibi filmlerin yönetmeni.
2. Boğa güreşi alanı - Hz. Davut'a gelen kutsal kitap.
3. TBMM'de alınan kararların yayımlandığı platform.
4. Açgözlülük.
5. Babanın kız kardeşi, hala.
6. İlk rakam - Osmanlıca yardımcı, ücret karşılığı tutulan kişi, asistan.
7. Muğla'nın bir ilçesi - Bir soru sözcüğü.
8. Yıldız - Resmi haber ajansı.
9. Taşınmaz malların zamana kıyasla belirlenen ederi için kullanılan terim.
10. Mitolojide halkın toplanma alanı - Bir duyu organımız.
11. En kısa zaman birimi - Neptünün simgesi - Müzik eşliğinde gerçekleştirilen dans.

SUDOKU

				1	8	9	5
		4				7	
		5	2				
3	5					2	
	9	8	6	4			
	1			7		9	
		9	8				
	7		4				
5	9	4	6				

1

6	7		1				
		8		4	5		
			2			1	
4	8					7	
9			5	4			1
	6					9	3
	3			9			
			3	2		9	
				6		8	5

2

2			4	6			
		8	1		2		
	9		8			1	
7				4		6	
5			8	9			3
	8	3					2
	4			9			2
		3			1	5	
			7	3			6

3

Bulmaca

MANTIK BULMACA

1

bilgisayar

insan

nar

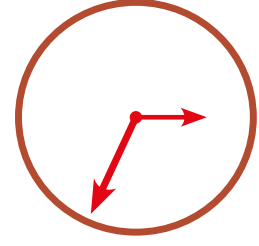
Yukarıdaki kelime dizisine göre bir sonraki kelime aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A- KULAK

B- YUNUS

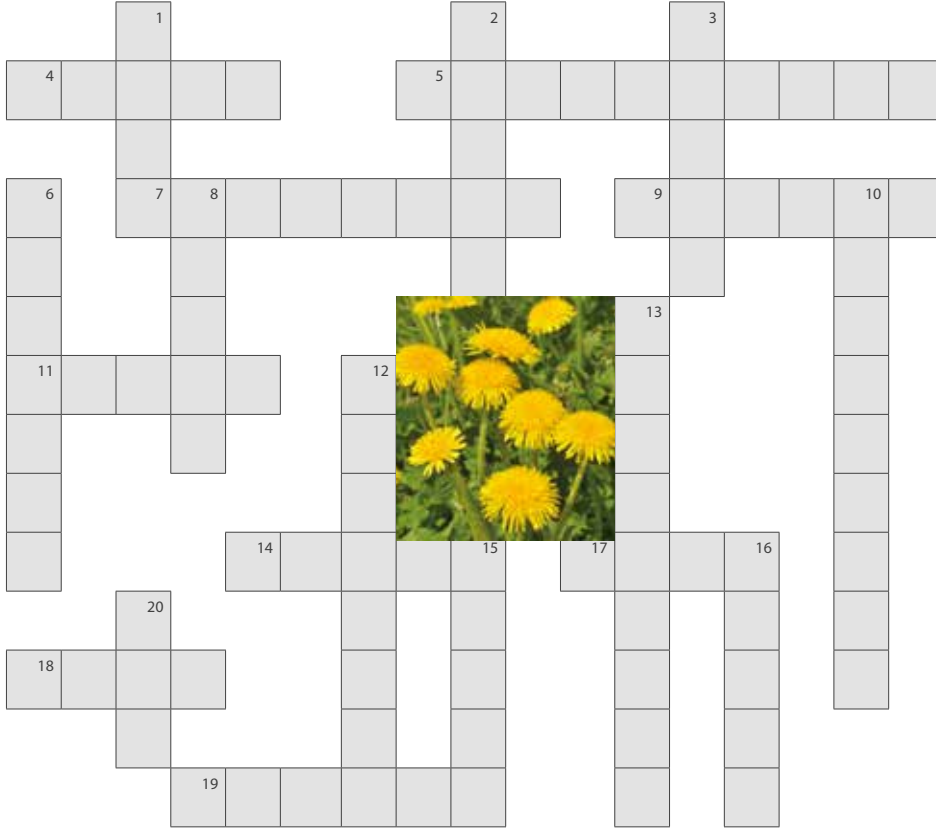
C- ARABA

2

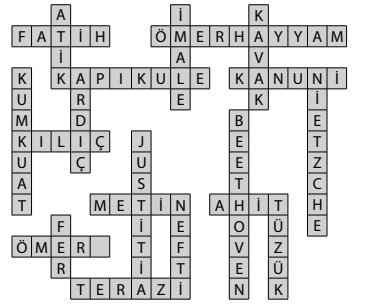

Şuan saat **03:35**. Eğer saatimiz, saat yönünün tersine 90 derece döndürülürse saat kaç olur?

SARMAL BULMACA

EYLÜL AYI ÇÖZÜMLERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	A	L	E	G	O	R	İ		E	M	İ
2	L	Ü	L	E	T	A	Ş	I		E	S
3	E	K	İ	N		B		R	U	A	M
4	K	Ü	M	E				A	L	L	E
5	S	S	T					M	A		T
6	İ		A	İ				A		K	İ
7	T	E	R	K					Y	E	N
8	İ	S	A		S	E	M	A		M	Ö
9	M	A	Z	H	A	R	O	S	M	A	N
10	İ	M		A	N	D		M	E	N	Ü
11	E	N	V	A	İ			A	N	İ	

KOLAY

1	6	8	5	2	9	7	3	4
3	5	4	8	7	1	9	6	2
9	7	2	3	4	6	5	8	1
6	4	5	2	8	7	1	9	3
8	9	3	1	5	4	2	7	6
2	1	7	6	9	3	4	5	8
4	3	1	7	6	5	8	2	9
7	8	6	9	1	2	3	4	5
5	2	9	4	3	8	6	1	7

ORTA

2	4	1	5	3	9	7	8	6
5	7	6	8	1	4	3	2	9
3	9	8	7	2	6	5	4	1
6	2	9	3	4	7	1	5	8
8	1	4	2	6	5	9	3	7
7	3	5	9	8	1	4	6	2
4	5	7	6	9	2	8	1	3
1	8	2	4	7	3	6	9	5
9	6	3	1	5	8	2	7	4

ZOR

1	8	7	4	5	6	3	9	2
9	3	5	2	8	7	6	1	4
6	4	2	3	1	9	7	8	5
2	7	8	1	4	3	9	5	6
4	1	3	9	6	5	8	2	7
5	9	6	8	7	2	1	4	3
3	5	4	7	9	1	2	6	8
7	6	1	5	2	8	4	3	9
8	2	9	6	3	4	5	7	1

MANTIK BULMACA CEVAPLARI

1. 99

2. Dayısının kızıdır.

3. 105 TL Kalem, 5 TL Silgidir.

1. Suyun akmasına yarayan üstü açık boru
2. Bir tür kumaş
3. Afrika'da bir ülke
4. Dalgaların ya da rüzgârın etkisiyle geminin bir sancağa, bir iskeleye doğru yatıp kalkması
5. Azmiyle tavşanı yenen hayvan
6. Papatyağiller familyasından, sebze olarak yararlanılan bir yıllık bitki türü
7. Bir marangoz aleti
8. Örnek, temsili
9. Köyden büyük şehirden küçük yerleşim birimi
10. Slavlara özgü bir çalgı
11. Gelinin başını ve kimi zaman da başıyla birlikte yüzünü kapayan dantel ya da tülden örtü
12. Yavuz Sultan Selim'in Şah İsmail'i mağlup ettiği savaş
13. Uykulu halde gelen afakan, kötü şeyler görme ve yaşama hissi
14. Değerini, önemini yitirmiş, eskimiş olan
15. Eskiden sıklıkla kullanılan pamuktan yapılmış, üzerine sarık dolanan erkek başlığı
16. Ülkemizde bir nehir
17. Acınma, üzümlü, yazıklaşma
18. Kardeş ülke Azerbaycan'ın başkenti
19. Elek, kalbur, tef gibi şeylerin tahta çemberi
20. Motorlu araçlarda diferansiyel sisteminden çıkan dönme hareketini tekerleklerle ileten çelik mil

Bariş Pınarı Harekatı 1 yaşında

Türkiye'nin Suriye'de terör örgütü YPG/PKK'ya karşı Bariş Pınarı Harekatı'nı başlatmasının üzerinden bir yıl geçti

Türkiye, güvenliğini tehdit eden terör örgütü YPG/PKK başta olmak üzere Suriye'nin kuzeyinde mevcut **teröristleri etkisiz hale getirmek ve sınır güvenliğini sağlamak için** 9 Ekim 2019'da Bariş Pınarı Harekatı'nı başlattı

Harekat kapsamında yaklaşık **600 yerleşim yeri terörden arındırıldı**

Türkiye'nin yoğun katkıları sayesinde **bölgenin nüfusu yaklaşık 200 bini buldu**

EĞİTİMLE TERÖRÜN İZLERİ SİLİNİYOR

Bölgede eğitime hazır hale getirilen **422 okulda**, bu sene en az **48 bin öğrenci** ders başı yaptı

SAĞLIK ALANINDA BÖLGE HALKININ YARALARI SARILIYOR

Tel Abyad ve Rasulayn İlçelerindeki **2 hastane ve 5 sağlık ocağında** bölge halkının yaraları sarılıyor

1 yılda söz konusu hastanelerde toplam 1665 ameliyat yapılırken, 724 bebek de hayata gözlerini açtı

İKİ DEVLET TEK MİLLET

DEĞER

www.cte.adalet.gov.tr